

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ γράμματα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»
(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ 1885)

Βραβείο Ακαδημίας

Αθηνών (1986)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του εσωτερικού και του εξωτερικού,
καθώς και στους φίλους του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας
(Σημ.: Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τη γνώμη του συγγραφέα τους)
Κείμενα και φωτογραφίες δεν επιστρέφονται

Περίοδος Β' - Χρόνος 46ος - Αρ. Φύλλον 92 - Ιανουάριος - Ιούνιος 2012

Ιδιοκτήτης:

Αδελφότητα Μικροχωριτών
“Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος”

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: Γιάννης Αρώνης
Αντιπρόεδρος: Θανάσης Μιχαηλίδης
Γεν. Γραμ/τέας: Σοφία Κουτσούκη-Κούμπου
Ταμίας: Χρήστος Μουτογιάννης
Ειδ. Γραμ/τέας: Σπύρος Κρίκος
Σύμβουλος: Χρήστος Δημόπουλος
Σύμβουλος: Ελένη Παναγιώτου-Τσακίρη

Εκδότης/Διευθυντής

(σύμφωνα με το νόμο): Γιάννης Στ. Αρώνης
Διεύθυνση:
Καραολή & Δημητρίου 72, 185-34 Πειραιά
Τηλ.+ Fax: 210 411 1849
E-mail: Aronisg@gmail.com

Εκτύπωση Διευθύνσεων: Κώστας Κρίκος

Σύνταξη – Επιμέλεια έκδοσης:

1966-1970: Μένιος Κουτσούκης
1971-1977: Γιώργος Δημόπουλος
1978-1992: Μένιος Κουτσούκης
1993-2002: Θανάσης Κεράνης
Δημήτριος Κρίκος
2003-2010: Αιμιλία Κουτσούκη
2011- : Αιμιλία Κουτσούκη
Σοφία Κουτσούκη-Κούμπου
E-mail: Koutsoukis@hol.gr

Φωτοστοιχειοθεσία –εκτύπωση

Ι. Γκαντήραγας & Σία Ο.Ε.
Τηλ. 210 5244309

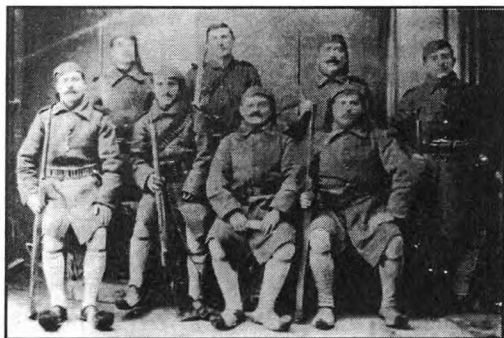
Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού: 20 €
Εξωτερικού: 50 \$
Εταιρειών, ΝΠΙΔ: 30 €
Αποστέλλεται δωρεάν σε δημόσιες
υπηρεσίες, ΟΤΑ και συλλόγους

*Φωτογραφία εξωφύλλου: Σκίτσο ορειβατικής διαδρομής προς την “Χελιδόνα”
από το περιοδικό “Κορφές” τ. 213*

Μνήμη Μικροχωριτών που έλαβαν μέρος στους Βαλκανικούς Πολέμους (1912-13)

Συμπληρώνονται φέτος 100 χρόνια από τους νικηφόρους Βαλκανικούς πολέμους. Στις εορταστικές εκδηλώσεις ξεχωριστή θέση παίρνει η Θεσσαλονίκη, που

Βαλκανιομάχοι του Μικρού Χωριού

γιορτάζει την απελευθέρωσή της (26 Οκτ. 1912). Η Θεσσαλονίκη υπήρξε έκτοτε πόλος έλξης πολλών Μικροχωριτών και σήμερα ανθεί εκεί μια ευάριθμη Μικροχωρίτικη παροικία. Υπενθυμίζουμε ότι για τους Μικροχωρίτες της Θεσσαλονίκης το περιοδικό μας έκανε ειδικό αφιέρωμα (1994). Με την ευκαιρία αυτή ας θυμηθούμε τους Μικροχωρίτες που πολέμησαν στους Βαλκανικούς πολέμους. Δύο έχασαν τη ζωή τους, ενώ αρκετοί τραυματίστηκαν:

Πολέμησαν

Γεώργιος Χ. Γιαννακόπουλος
Σπυρίδων Χ. Γιαννακόπουλος
Ιωάννης Κ. Δερματάς
Ιωάννης Ν. Δερματάς
Κωνσταντίνος Δερματάς
Νικόλαος Δ. Δερματάς
Σπυρίδων Δ. Δερματάς
Γεώργιος Στ. Ζορμπαλάς
Δημήτριος Χ. Ζορμπαλάς
Δημήτριος Κ. Ζορμπαλάς
Ιωάννης Στ. Ζορμπαλάς
Κωνσταντίνος Ι. Ζορμπαλάς
Σπυρίδων Κ. Ζορμπαλάς
Σπυρίδων Στ. Ζορμπαλάς
Χρίστος Ζωγράφος

Σταύρος Κομπορόζος
Σπυρίδων Ν. Κουτσούκης
Χρήστος Ν. Κουτσούκης
Ευάγγελος Χ. Κωστόπουλος
Σπυρίδων Χ. Κωστόπουλος
Νικόλαος Σ. Μανίκας
Σταύρος Μουχρίτσας
Κωνσταντίνος Παναγιωτόπουλος
Νικόλαος Πλάκας
Σπυρίδων Πλάκας
Δημήτριος Δ. Πολύζος
Ιωάννης Δ. Πολύζος
Σπυρίδων Πολύζος
Δημήτριος Α. Σιδήρης

Τραυματίστηκαν

Δημήτριος Χ. Ζορμπαλάς - στα Γιαννιτσά
Κωνσταντίνος Ι. Ζορμπαλάς - στη Χειμάρα
Σταύρος Κομπορόζος - στο Μπιζάνι
Ευάγγελος Κωστόπουλος - στην Κρέσνα
Νικόλαος Σ. Μανίκας - στο Λαχανά

Σκοτώθηκαν

Νικόλαος Δ. Δερματάς - στη μάχη του Λαχανά
Σταύρος Μουχρίτσας - στη Δοϊράνη

Απ' όλους τους παραπάνω πολεμιστές, μόνο ο Σπύρος Ζορμπαλάς μάς άφησε γραφτές μαρτυρίες από τους Βαλκανικούς πολέμους. Αργότερα, ο Σπύρος Ζορμπαλάς ίδρυσε στην Χαλκίδα την γνωστή ομώνυμη ποτοποιία. Σήμερα ζει εκεί η κόρη του Δώρα Κατσαρού με την οικογένειά της. Ολόκληρο το στρατιωτικό ημερολόγιο του Σπύρου Ζορμπαλά βρίσκεται στη σχετική προθήκη του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου του χωριού μας. Εδώ παραθέτουμε ένα μικρό απόσπασμα, που αναφέρεται στην απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης:

«Οκτωβρίου 25: Τρία Χάνια. Εξημερώσαμε εις τα Τρία Χάνια με βροχήν, με όλους τους καταρράκτας του ουρανού και της πείνας τον καημόν. Την πρωϊάν αναχωρούσαμε να δώσωμεν την τελευταϊάν μάχην της Θεσσαλονίκης. Επεράσαμεν από την εκκλησίαν να κάμωμεν τον σταυρόν μας, διότι τότε είμεθα χριστιανοί όλοι και εκεί εκφώνησεν λόγον ένας ιερεύς και μας ενεθάρρυνε ότι θα εορτάσωμεν τον Αγιον Δημήτριον, τη βοηθεία του, εις την πρωτεύουσάν του την Θεσσαλονίκην.

Οκτωβρίου 26: Γαλλικόν ποταμόν. Διερχόμεθα τον Γαλλικόν ποταμόν εις ακροβολισμόν μάχης, πεντακόσια μέτρα μακράν του εχθρού και βαδίζαμεν εναντίον του. Έστρεψα μιαν φοράν να είδω και πίσω μου και βλέπω το πανόραμα, τας φάλαγγας του Στρατού, όπου εβάδιζαν όλα τα σώματα όπισθεν ημών εις διαφόρους αποστάσεις και δεν δύναμαι να σας περιγράψω την χαράν μου. Την ώραν αυτήν διερχόμεθα μέσωσ περιβολιών και επήρα πέντε έως έξι ντομάτες, έφαγα την μίαν και τας άλλας έβαλα εις το σακίδιόν μου. Και με εφ' όπλου λόγχη εφθάσαμε 250-300 μ. από την γραμμήν του εχθρού, ότε βλέπομεν έφιππον αξιωματικόν με οπλίτην και με λευκήν σημαίαν. Εκαταλάβαμε ότι είναι κήρυξ και ότι θέλουν να παραδοθούν και από την μεγάλην χαράν μας εξεχάσαμε πείνα, κόπωση και στερήσεις. Και πράγματι επαρουσιάσθη εις το πρώτον βαδίζον τάγμα μάς διαδίδασαν το έγγραφον προς τον Στρατηγόν μας και την επομένην ήρχισεν η παράδοσις εις την Θεσσαλονίκην τμηματικώς και η Μεραρχία μας εφρούρη έξωθεν της Θεσσαλονίκης και έστελε τμηματικώς τον τουρκικόν στρατόν εις Θεσσαλονίκην και παρέδιδε εις την 2αν Μεραρχίαν».

Ου Νικουλάκς

Του μάθατι τι γένικι ψηλά στου Βελουχάκι
του Νικουλάκι βάρεσαν στου χέρι κι στου γόνα
τρεις μπαταριές του ρίξαν κι τσ' τρεις αντάμ, αντάμα
μίνια τουν πήρι στου σπαθί κ' η γι άλλη στου κιφάλι
κ' η Τρίτη η φαρμακιρή τουν πήρι στην καρδούλα.
Τα χείλη τ' αίμα γιόμουσαν, του στόμα του φαρμάκι
κ' η γλώσσα τ' αηδονολαλεί σαν πετρουχιλιδόν:
«Βασίλη μ' αδερφούλι μου, κι ξάδερφε Βαγγέλη
γυρίσι πίσου πάρτι μι κι πάρτι μ' του κιφάλι
να μην τα παρ' η αρβανιτιά κι τα σκυλιά οι Τούρκοι

Το Μουσείο μας

Από το Γενάρη έχει αρχίσει η λειτουργία της κλιματιστικής εγκατάστασης του Μουσείου μας. Η απόδοσή τους είναι πράγματι εκπληκτική. Αυτό επιτρέπει την άνετη περιήγηση των επισκεπτών, αλλά κυρίως προφυλάσσει τα εκθέματα από τη φθορά που προκαλεί η μεγάλη υγρασία του χειμώνα.

Στο 150ήμερο των εορτών των Χριστουγέννων, στην αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων του Μουσείου, η Αδελφότητα Μικροχωριτών οργάνωσε κινηματογραφική βραδιά με ελληνική ταινία για τους συγχωριανούς.

Μεγάλη ήταν η επισκεψιμότητα του Μουσείου, όχι μόνο κατά τις γιορτές των Χριστουγέννων και του Πάσχα, αλλά και σε όλους τους χειμερινούς μήνες, ιδίως από μαθητές σχολείων και από οργανωμένες ομάδες εκδρομικών, από το Μουσείο Μπενάκη, από την Περιβαλλοντολογική κ.ά. Χαρακτηριστικό δείγμα της ευρύτερης απήχησης του Μουσείου μας είναι και η παρακάτω επιστολή από το Προξενικό Σώμα Ελλάδος

Consular Corps in Greece-1972

14/5/2012

ΠΡΟΣ: Κον Γιάννη Αρώνη
Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Μικρού Χωριού
Ευρυτανίας

Αγαπητέ Γιάννη,

Θα ήθελα να σε ευχαριστήσω θερμά για την εκπληκτική ξενάγηση στο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας.

Η ιστορική αναδρομή, την οποία είχα τη χαρά να απολαύσω και να γνωρίσω μέσω της προβολής στο Μουσείο, με εντυπωσίασε και πραγματικά με άγγιξε.

Θα ήθελα να οργανώσω μια επίσκεψη των μελών του Προξενικού Σώματος (διπλωμάτες ξένων χωρών και Έλληνες Επίτιμοι Πρόξενοι) στο μουσείο σας και θα ήθελα να μου προτείνετε την κατάλληλη περίοδο για να πραγματοποιήσουμε και μια περιήγηση στην περιοχή ή κάποια περιπατητική δραστηριότητα.

Σε ευχαριστώ και πάλι για την φιλοξενία κα ξενάγηση στο Μουσείο και συγχαρητήρια σε όσους συνέβαλαν στην αναβίωση της ιστορίας του τόπου και την διαφύλαξη της πολιτιστικής ταυτότητας που είναι σημείο αναφοράς κάθε λαού.

Με εκτίμηση,
Τερίνα Καλογεροπούλου Αρμενάκη
Πρόεδρος Προξενικού Σώματος και
Επίτιμη Πρόξενος Αιθιοπίας

**Ο κ. Κελεσίδης
με την Μάγκυ Χαραλαμπίδου**
Φωτό: Ευρυτανικός Τύπος 30/11/2011

Το Ξενοδοχείο Country Club

Με μια εντυπωσιακή εκδήλωση ο νέος επιχειρηματίας, κ. Γιάννης Κελεσίδης, εγκαινίασε την επαναλειτουργία του ξενοδοχείου Country Club στο Νέο Μικρό Χωριό τον περασμένο Νοέμβριο. Διοργάνωσε μια λαμπερή επίδειξη μόδας του οίκου Christine and Joe με προσκεκλημένους ανθρώπους από το χώρο των επιχειρήσεων, του αθλητισμού ή του θεάματος, που υπήρξαν συχνοί επισκέπτες της περιοχής μας.

Τα 10 εντυπωσιακά μοντέλα παρουσίασε η σχεδιάστρια της collection Τζο Τόγκου, ενώ οι δημιουργίες της ανέδιδαν χριστουγεννιάτικο άρωμα. Ακολούθησε μπουφές με νόστιμα τοπικά εδέσματα και πάρτι με μοναδικά κοκτέιλ.

Εξάλλου, από τις 26 ως τις 29 Απριλίου 2012, η γνωστή τηλεπαρουσιάστρια και μοντέλο, Ζέτα Μακρυπούλια,

διάλεξε το Country Club για τη διαμονή της μαζί με το 10μελές τεχνικό συνεργείο που κάλυψε φωτογραφήσεις για την προώθηση των ρούχων της μεγάλης εταιρείας Raxenvsky. Η εταιρεία Raxenvsky διάλεξε το γνήσιο φυσικό περιβάλλον της περιοχής μας για να διαφημίσει τις δημιουργίες που ετοίμασε για τον Χειμώνα του 2013. Η φωτογράφιση, εκτός από το χώρο του ξενοδοχείου, έγινε στον Προυσό και στα Διπόταμα, που διαθέτουν τοπία με πλούσια άγρια φύση και ορμητικά νερά.

Βραβείο «Ξενοφών Ζορμπαλάς»

Μετά από αξιολόγηση των Μικροχωριτών μαθητών, αποφοίτων Γυμνασίου – Λυκείου, με βάση το γενικό βαθμό απολυτηρίου, η αρμόδια επιτροπή του Τοπικού Κοινοτικού Συμβουλίου αποφάσισε ομόφωνα την απονομή έπαινου μαζί με το αντίστοιχο χρηματικό ποσό από το κληροδότημα «Ξενοφών Ζορμπαλάς» στην Θεοδώρα Ντζούφρα του Ιωάννη, η οποία πέτυχε τον υψηλότερο γενικό βαθμό απολυτηρίου από το Λύκειο Καρπενησίου.

Στο γραφείο του Δημάρχου Καρπενησίου

Το βραβείο μαζί με τον σχετικό έπαινο τα απένειμε στις 14 Δεκεμβρίου 2011 ο Δήμαρχος Καρπενησίου κ. Κώστας Μπακογιάννης, παρουσία του Προέδρου της Κοινότητας Μικρού Χωριού κ. Βασίλη Μπούρα και του Προέδρου της Αδελφότητας Μικροχωριτών, κ. Γιάννη Αρώνη.

Οι Αποθήκες της Καπνοβιομηχανίας Κεράνη

Οι Μικροχωρίτες και όχι μόνο, που δούλεψαν στην Καπνοβιομηχανία Γ.Α. Κεράνης Α.Ε., θα θυμούνται το μεγάλο κτίριο στην οδό Θηβών που χρησίμευε για αποθήκες της βιομηχανίας. Το κτίριο αυτό, ιδιοκτησίας της Μικροχωρίτικης καπνοβιομηχανίας Κεράνη, που πωλήθηκε στο ελληνικό δημόσιο πριν από αρκετά χρόνια, περιλαμβάνει 6 ορόφους, πολύ μεγάλο χώρο στάθμευσης και έχει ανακαινισθεί πλήρως.

Αυτό το κτίριο προορίζεται να στεγάσει κάποια δημόσια υπηρεσία (όπως το Υπουργείο Οικονομικών, που αναγγέλθηκε, τον ΟΠΑΠ κλπ.), για να εξοικονομηθούν πολλά εκατομμύρια ευρώ ετησίως, που σήμερα καταβάλλονται για ενοίκια, αλλά και για να εξυπηρετηθούν καλλίτερα οι πολίτες με τη συστέγαση όλων των διάσπαρτων υπηρεσιών ενός δημόσιου οργανισμού. Οψόμεθα!

Το «Οικείον café» στην Πλατεία του Νέου Μικρού Χωριού

«Οικείον» το όνομά του, οικεία η ωραιότητα αίθουσά του, οικεία και η φιλοξενία του. Η επιμελημένη και με μεράκι νέα ανακαίνιση του κοινοτικού καταστήματος στην πλατεία του Νέου Μικρού Χωριού προοιωνίζει καλή συνέχεια. Η πλατεία, προφυλαγμένη από την κίνηση των τροχοφόρων, με απaráμιλλη θέα και δροσιά το καλοκαίρι, προσφέρεται ως ένας ιδανικός χώρος χαλάρωσης και αναψυχής.

Μαζί με την φιλόξενη περιποίηση και την ποικιλία εδεσμάτων ή ποτών του συγχωριανού μας, Φώτη Ζήσιμου, ασφαλώς θα γίνει πόλος έλξης τόσο των Μικροχωριτών όσο και των πολλών επισκεπτών.

«Ανεμολόγιο», το νέο café bar του Χωριού

Στολίδι στην είσοδο του Νέου Μικρού Χωριού είναι το νέο καφενείο-αναψυκτήριο «Ανεμολόγιο» του συγχωριανού μας Κώστα Μπούρα. Το κομψά ανακαινισμένο κατάστημα μαζί με την ευρύχωρη αυλή του προσφέρονται για καφέ ή αναψυκτικό όλες τις μέρες του χρόνου.

Η όμορφα διακοσμημένη αίθουσά του, η περιφραγμένη αυλή του, σε κεντρική θέση του χωριού, μαζί με τη ζεστή περιποίηση του οικοδεσπότη, ασφαλώς είναι ένας φιλόξενος χώρος ανάπαυλας για χωριανούς και επισκέπτες.

Χελιδόνα – Παλαιό Μικρό Χωριό

Το καλαίσθητο περιοδικό του Ορειβατικού Συλλόγου Αχαρνών «Κορφές» συνεχίζει να προβάλλει το ευρυσανικό τοπίο, τόσο με εκδρομές των μελών του στην Ευρυτανία, όσο και

*Από την εκκλησιά
του Παλιού Μ. Χ.*

*Το Παλαιό Μικρό Χωριό με τη 'Χελιδόνα'
και την κορυφογραμμή των Αηλιάδων*

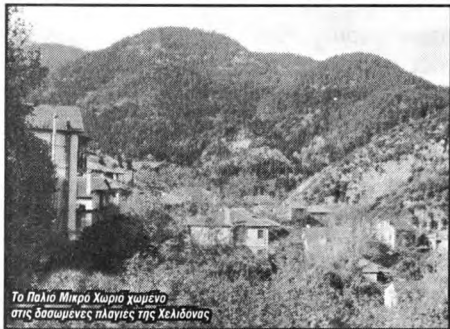
*Κορυφή Χελιδώνας 2ω30'
Ποτιστής 1ω*

με περιγραφές και θαυμάσιες φωτογραφίες του φυσικού της τοπίου με τα χωριά, τα βουνά και τους ανθρώπους της.

Στο τεύχος 213 αφιερώνει τέσσερις σελίδες στο Μικρό Χωριό με τίτλο «Χελιδόνα – Παλαιό Μικρό Χωριό». Ο αρθρογράφος Βασίλης Μαμουρής, με τη γλαφυρή του πένα, δίνει ιστορικές και τουριστικές πληροφορίες για το χωριό μας αλλά και περιγραφές των περιπατητικών και ορειβατικών του διαδρομών. Το κείμενο εμπλουτίζεται με ωραιότατες φωτογραφίες από το χωριό και τα καταπράσινα βουνά που το αγκαλιάζουν. Το άρθρο δίνει έμφαση στην πανέμορφη Χελιδόνα, για την οποία γράφει: «πολλές πανέμορφες επιλογές και λίγες τεχνικές δυσκολίες κάνουν τη Χελιδόνα ένα όμορφο ορειβατικό προορισμό για όλες

τις εποχές του χρόνου».

Στο ίδιο τεύχος με τίτλο «Περιπλανήσεις» ο Σπυρογεράσιμος Δημητράτος, με παραστατικό και ελκυστικό τρόπο, περιγράφει την διαδρομή από τον Προυσό ως το Καρπενήσι. Στέκεται στη Μονή Προυσού, τα χωριά Προυσός, Γαύρος, Μεγάλο Χωριό, Μικρό Χωριό και Κορυσκάδες, για τα οποία δίνει ιστορικά στοιχεία και χρήσιμες τουριστικές πληροφορίες μαζί με μοναδικές φωτογραφίες για το καθένα.

Κασσάνδρα Δημοπούλου

Μια σπουδαία Μικροχωρίτισσα καλλιτέχνις

Η Κασσάνδρα Δημοπούλου είναι εγγονή του Αθανασίου και της Βιργινίας Δημοπούλου (το γένος Ζωγράφου από το Μικρό Χωριό). Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη, όπου ζούσε η οικογένειά της. Μετά το πτυχίο της στο βιολοντσέλο από το Ωδείο Θεσσαλονίκης, συνέχισε σπουδές στη Γερμανία πάνω στο βιολοντσέλο και στο κλασικό τραγούδι. Το 1995 κέρδισε διεθνή υποτροφία για σπουδές βιολοντσέλου στο Βασιλικό Κολέγιο Μουσικής του Λονδίνου, ενώ το 2006 είχε την πρώτη μεγάλη της επιτυχία σε διεθνή διαγωνισμό Μπελκάντο, στον οποίο κέρδισε το Βραβείο του Κοινού. Εκτός από τις μουσικές σπουδές της ασχολήθηκε επίσης με το θέατρο και το μοντέρνο χορό.

Πολύπλευρο ταλέντο η Κασσάνδρα έχει τραγουδήσει ως σοπράνο σε διεθνή φεστιβάλ και έχει συνεργαστεί με πολλά γνωστά θέατρα και ορχήστρες της Ευρώπης. Το 2008 έκανε το ντεμπούτο της στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης με το ρόλο της Κλεοπάτρας στην όπερα του Χέντελ «Ο Ιούλιος Καίσαρας στην Αίγυπτο», εντυπωσιάζοντας κοινό και κριτικούς για το υποκριτικό και μουσικό της ταλέντο. Έκτοτε συ-

νεχίζει να συμμετέχει με επιτυχία σε όπερες που η ίδια επιλέγει γιατί όπως λέει: «Θέλω να κάνω τα πράγματα στην ώρα τους και όταν είμαι έτοιμη για τον κάθε ρόλο. Να μπορώ να υπηρετήσω το συνθέτη και τη μουσική του και να ενσαρκώσω τον χαρακτήρα που έχω μπροστά μου με ειλικρίνεια».

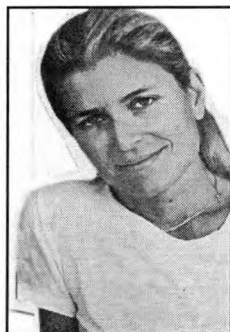
Οι Μικροχωρίτες καμαρώνουμε για την πολυτάλαντη καλλιτέχνιδα και της ευχόμαστε κάθε επιτυχία στους στόχους της.

Στεφανία Φλέγγα

Μια Μικροχωρίτισσα υποψήφια Βουλευτής Ευρυτανίας

Στις εθνικές εκλογές της 6^{ης} Μαΐου 2012, όπως διαβάζουμε στις τοπικές εφημερίδες, ήταν υποψήφια βουλευτής Ευρυτανίας με το κόμμα «Δράση – Φιλελεύθερη Συμμαχία» του Στέφανου Μάνου, η κ. Στεφανία Φλέγγα. Η κ. Φλέγγα κατάγεται από το Μικρό Χωριό, αφού είναι κόρη του Σπύρου και εγγονή του αείμνηστου συγχωριανού μας Σοφοκλή Σπ. Φλέγγα, έναν από τους κύριους μετόχους της Καπνοβιομηχανίας Κεράνη με έμπρακτο ενδιαφέρον και αγάπη για το χωριό.

Η κ. Φλέγγα ήταν μια αξιόλογη υποψήφια, αφού έχει κάνει ξενοδοχειακές σπουδές στη Λωζάνη και εργάζεται ως διευθύντρια πωλήσεων σε ξενοδοχειακό όμιλο της Αθήνας. Είναι παντρεμένη με τον Αλέξανδρο Κοσβογιάννη και μητέρα τριών κοριτσιών.

Σκέψου

Μια κοπέλα, γεννημένη τυφλή, μισούσε τον εαυτό της που ήταν υποχρεωμένη να ζει στο σκοτάδι και μαζί μισούσε και όλο τον κόσμο γύρω της εκτός από ένα φίλο της. Εκείνος ήταν πάντα δίπλα της σε ό,τι χρειαζόταν και εκείνη ένιωθε ότι ήταν το φως της ζωής της. Πάντα του έλεγε: *«Είσαι το μόνο πρόσωπο που αγαπώ και αν μπορούσα να δω τον κόσμο θα σε παντρευόμουν».*

Κάποτε βρέθηκε ένας δότης που χάρισε τα δυο του μάτια, που αντικατέστησαν τα τυφλά μάτια της κοπέλας. Μόλις έφυγαν οι γάζες, η κοπέλα άνοιξε τα μάτια της, κοίταξε γύρω της, και για πρώτη φορά αντίκρισε και τον αγαπημένο της φίλο. Εκείνος τη ρώτησε: *«Τώρα που βλέπεις τον κόσμο γύρω σου θα με παντρευτείς;»*

Η κοπέλα παρατήρησε το φίλο της και είδε ότι όχι μόνο ήταν τυφλός, αλλά τα ραμμένα ματόκλαδά του τη σόκαραν. Δεν περίμενε κάτι τέτοιο. Η σκέψη ότι θα έπρεπε να τον βλέπει έτσι όλη της τη ζωή την έκαναν να αρνηθεί να τον παντρευτεί.

Ο φίλος της έφυγε κλαίγοντας. Λίγες μέρες αργότερα της έστειλε ένα σημείωμα: *«Να προσέχεις πολύ τα μάτια σου, αγαπητή μου, γιατί πριν γίνουν δικά σου ήταν δικά μου!»*

Η συγκινητική αυτή ιστορία έχει το δίδαγμά της:

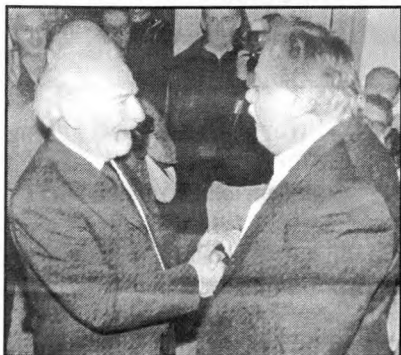
- Πριν πεις μια άσχημη λέξη - σκέψου κάποιον που δεν μπορεί να μιλήσει
- Πριν παραπονεθείς για το φαγητό σου - σκέψου κάποιον που δεν έχει να φάει
- Πριν κλαψουρίσεις για το/τη σύντροφό σου - σκέψου κάποιον που απεγνωσμένα ζητά λίγη συντροφιά.
- Πριν αγανακτήσεις για τη ζωή σου - σκέψου κάποιον που πέθανε πολύ νωρίς
- Πριν λαιοδρήσεις τη δουλειά σου - σκέψου κάποιον που είναι άνεργος, ανάπηρος ή που θα ευχόταν να έχει τη δική σου δουλειά
- Και όταν νιώθεις απελπισμένος ή κακόκεφος - σκέψου ότι η ζωή είναι Θείο δώρο.

Σπ. Χρ. Μ.

Ο νέος Βουλευτής Ευρυτανίας

Οι εθνικές εκλογές της 6^{ης} Μαΐου 2012 ανέδειξαν Βουλευτή Ευρυτανίας τον γνωστό σε όλους τους Ευρυτάνες, πρώην Νομάρχη, **Κώστα Κοντογεώργο**. Δεδομένου ότι ο κ. Κοντογεώργος είναι πρώτος στη λίστα της Ν. Δ. στις επικείμενες εκλογές της 17^{ης} Ιουνίου, η επανεκλογή του θεωρείται βέβαιη.

Η μεγάλη εμπειρία και γνώση του κ. Κοντογεώργου γύρω από τα ευρυτανικά θέματα και όχι μόνο, αλλά και το γνήσιο ενδιαφέρον και η αγάπη του για την γενέθλια γη, αποτελούν εγγύηση των προσπαθειών που θα καταβάλει και στο Εθνικό Κοινοβούλιο για το καλό του τόπου μας.

*Ο π. Βουλευτής Η. Καρανίκας
συγχαίρει τον νεοεκλεγέντα*

Συγχαίρουμε ολόψυχα τον Βουλευτή μας για την επιτυχία του και ευχόμαστε καλή ευόδωση των στόχων του.

Οι Ευρυτάνες πολιτικοί, για μια ακόμη φορά, έδωσαν το παράδειγμα της αξιοπρέπειας και του πολιτισμού: Αμέσως μετά τη διαλογή των ψήφων, ο πρώην Βουλευτής Ευρυτανίας, κ. Ηλίας Καρανίκας, συγχαίρηκε εγκάρδια τον νεοεκλεγέντα Βουλευτή, ενώ ο Δήμαρχος Καρπενησίου, κ. Κώστας Μπακογιάννης, μαζί με τα θερμά του συγχαρητήρια, απηύθυνε έκκληση για αγαστή συνεργασία όλων των Ευ-

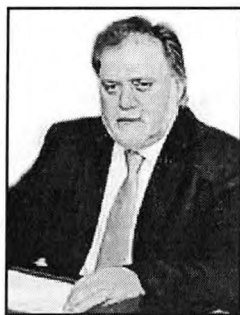
ρυτάνων, στο πλευρό του νέου Βουλευτή, ώστε να μπορέσει να χτιστεί ένα καλύτερο μέλλον για τον τόπο μας.

Εθνικές Εκλογές 6^{ης} Μαΐου 2012

Πώς ψήφισαν οι Μικροχωρίτες

Στο Μικρό Χωριό ήταν εγγεγραμμένοι 500. Από αυτούς ψήφισαν 154. Βρέθηκαν 5 λευκά και 4 άκυρα ψηφοδέλτια. Τα έγκυρα ψηφοδέλτια, με τη σειρά ψήφων, είχαν ως εξής:

- Νέα Δημοκρατία: 40
- Δημοκρατική Συμμαχία: 24
- ΣΥ.ΡΙΖ.Α.: 17
- ΠΑΣΟΚ: 16
- Οικολόγοι Πράσινοι: 12
- Δημοκρατική Αριστερά: 11
- Ανεξάρτητοι Έλληνες: 10
- Κ.Κ.Ε.: 6
- Λοιπά Κόμματα: 9

*Ο νέος Βουλευτής
Κ. Κοντογεώργος*

Το Νέο Δημαρχείο Καρπενησίου

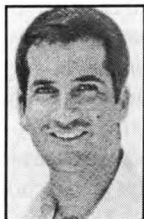
Στις 22 Μαΐου άρχισε η μετακόμιση των υπηρεσιών του Δήμου Καρπενησίου στο νέο κτίριό του (πρώην κτίριο της Εργατικής Εστίας) στον Προφήτη Ηλία. Το κτίριο αυτό είναι διώροφο, 1600 τ.μ. και έχει ανακαινιστεί πλήρως. Σ' αυτό θα στεγάζονται οι κεντρικές υπηρεσίες του Δήμου (Δήμαρχος, Αντιδήμαρχοι, Γραμματεία κ.λπ.), η Τεχνική και η Οικονομική Υπηρεσία, η Πολεοδομία, η Υπηρεσία Ύδρευσης και το ένα από τα δύο Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ).

Στο παλιό Δημαρχείο της πλατείας Καρπενησίου θα στεγαστεί το Γραφείο Τουρισμού, η Δημοτική Αστυνομία και, για την διευκόλυνση του κοινού, θα λειτουργεί επίσης ταμείο της Οικονομικής Υπηρεσίας και γραφείο εξυπηρέτησης πολιτών.

Από την εφ. Ευρυτανικά Νέα, 23/5/2012

Οικολογικά πάρκα στην Ευρυτανία

Στην προσπάθειά του για αξιοποίηση και ανάδειξη του φυσικού τοπίου της περιοχής μας, πάντα με σεβασμό προς το περιβάλλον, ο Δήμαρχος Καρπενησίου, κ. Κώστας Μπακογιάννης, ζήτησε την συμπαράσταση του Υπουργείου Περιβάλλοντος για τη δημιουργία 4 οικολογικών πάρκων. Στα πάρκα αυτά θα μπορούν να γίνονται πολλών ειδών δραστηριότητες και θα συνδέονται με μονοπάτια με τις γειτονικές κοινότητες. Οι προτεινόμενες περιοχές για οικολογικά πάρκα είναι 1) η Κοιλιάδα της ποταμιάς, 2) η «παράλια» της Αγίας Βλαχέρνας,

3) το Δάσος Φουρνάς και 4) το Φαράγγι Πανταβρέχει.

Εντυπωσιακά Χριστούγεννα στο Καρπενήσι

Ο Δήμος Καρπενησίου επέλεξε έναν πρωτότυπο τρόπο εορτασμού των φετινών Χριστουγέννων: Η πλατεία του Καρπενησίου φιλοξένησε ένα μεγάλο παγοδρόμιο, που μπορούσαν να απολαύσουν μικροί και μεγάλοι όλες τις μέρες των γιορτών αλλά

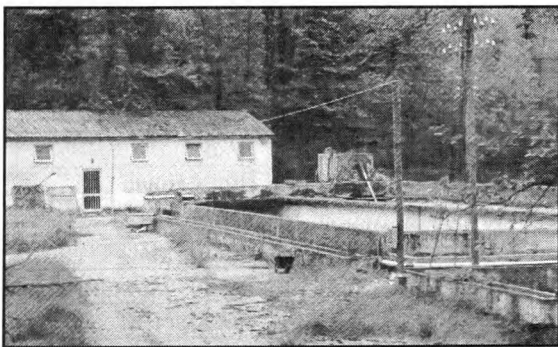

Το παγοδρόμιο στην πλατεία του Καρπενησίου
Από εφ. Ευρυτανικός Τύπος 21/12/2011

και οι επισκέπτες του νομού μας. Η χιονισμένη φύση προσέλκυσε και εφέτος πολλούς τουρίστες, αφού η πληρότητα σε ξενοδοχεία και ενοικιαζόμενα δωμάτια ξεπέρασε το 85%.

Ο Σταθμός Πέστροφο-καλλιέργειας Γαύρου

Ιδιώτης, ο κ. Γ. Παναγιωτόπουλος αντιπρόσωπος αυτοκινήτων, είναι τελικά ο ανάδοχος του διαγωνισμού για το πεστροτροφείο Γαύρου, που έγινε στις 19 Δεκεμβρίου 2011, αντί μηνιαίου τιμήματος 1.410 €, για 25 χρόνια. Ο νέος επιχειρηματίας προτίθεται να αναβαθμίσει τις σχεδόν κατεστραμμένες παλιές εγκαταστάσεις, αλλά και να τις επεκτείνει αφού το οικόπεδο που τις φιλοξενεί ξεπερνά τα 6 στρέμματα και παρέχει αυτή την ευχέρεια.

Ο εγκαταλελειμμένος πεστροφογεννητικός σταθμός Γαύρου

Τουριστικό περίπτερο

Στην κεντρική πλατεία του Καρπενησίου, το γνωστό σε όλους μας περίπτερο πώλησης εφημερίδων και περιοδικών, με απόφαση του Δήμου Καρπενησίου, μετατράπηκε σε κέντρο εξυπηρέτησης τουριστών, ώστε οι επισκέπτες να μπορούν εύκολα να αντλούν πληροφορίες για διαμονή, εστίαση, αξιοθέατα, δραστηριότητες, δρώμενα κ.λπ. της Ευρυτανίας.

Η κίνηση αυτή είναι πολύ σημαντική γιατί αν και έχουν κυκλοφορήσει πολλά τουριστικά φυλλάδια με ανάλογες πληροφορίες για όλη την Ευρυτανία, εντούτοις αυτά δύσκολα έφταναν στους επισκέπτες, λόγω της έλλειψης ενός κεντρικού σημείου, εύκολα διακριτού και προσβάσιμου στους πολλούς τουρίστες του τόπου μας όλες τις εποχές του χρόνου.

Τα Τοπωνύμια του Μικρού Χωριού

Τα παρακάτω τοπωνύμια έχουν αντιγραφεί από τις βραβευμένες σημειώσεις του Στυλιανού Βίου: Ευρυτανικά. Ο Στ. Βίος ήταν καθηγητής στο Γυμνάσιο Καρπενησίου κατά τη δεύτερη δεκαετία του περασμένου αιώνα (1910-1920). Στα τοπωνύμια, όπως και σε όλα όσα καταγράφονται στην έρευνά του, που είναι πολλά, ενδιαφέροντα και ποικίλα, διατηρείται η γλωσσική ιδιομορφία της εποχής.

Άγιοι Απουστόλ	Πλάϊ	Μπαρής
Χιουρλάκ	Παν Αλώνια	Θανασάκ
Πλατανάκια	Σαρρή έλατα	Τσαπουρνιά
Πλορέντσα	Παλιάμπιλα	Κοκοτιάνα
Κατ' Αλέστια	Στρουγγλόκαμπους	Καβρόριμα
Ζαρβό ή Ζιρβό	Μιλουρέτζα	Πουρί
Πλόπ(ου)	Λόγκουβα	Γριμινίτσα ή Γκριμινίτσα
Χαλκιάδισ	Μέρσια	Φουγανιά
Στασιά	Χαλιάς	Λαρτζέικα
Λάκκα Δανιλέϊκ(η)	Μλιας ίσουμα	Βρωμόβρυς'
Πλόπλου	Σταϊκούλα	Βρουμουνιράκ
Τσαρτσαμπά	Καρούλα	Σιδέρ Λάκκα
Στινό	Θανασσαίοι κηπ	Άνθρωπους
Κιραμαριά	Τουρς κήποι	Γυφτουκάλα
Πουράκ	Καλύβια	Ροϊδ(ι)
Μλιές	Χούτσια	Καλόγρια
Καρυές	Φακές	Ασφένταμου
Κερασιές	Αντριά	Κρανιά
Άμπλα	Φλαμμίτουνας	Βλαχώνβρυς'
Φτιλιά	Θάλασσα	Βντανιά
Καλανόβρυσι	Πυργάκ	Βασίλ' του ρέμα
Κρανιές	Χιλιδόν	Ασφενταμόρογγο
Τουρκόκποι	Φθόπλατου	Κρι
Αλέστια	Νιράκ	Νκολό
Αλερτσέϊκα	Μπσαύλακου	Λαδεϊκά
Καφαλών(ι)	Αλεζίτσα	Απουθώστρις
Ικκλησιά	Πήττα	Κασσιδουκλούρ
Μακρής	Μαυρόριμα	Σιούμαλου
Κοτρών	Κάτου μύλους	Πουρδαλές
Βοστανιά	Μακρή	Τρανόρογγ
Δίστρατα	Σκάλα	

Δύο χρόνια αργότερα, δυο χρόνια νωρίτερα

Ο Νίκος Γιαννόπουλος, συγγραφέας του παρακάτω πεζογραφήματος στην ιστοσελίδα της Αιτωπής Λέσχης Νέων Λογοτεχνών, είναι γιος της Μικροχωρίτισας Στεφανίας Δερματά, αδελφής του αείμνηστου γιατρού Γιάννη Δερματά. Το κείμενο, που ανακάλυψε και έστειλε για το περιοδικό μας ο συγχωριανός μας Σπύρος Χαρ. Μαστρογεωργόπουλος, αναφέρεται στη ζωή των γονιών του, Γιάννη και Στεφανίας Γιαννοπούλου:

Όταν προσπαθείς να θυμηθείς γεγονότα από το παρελθόν, διαπιστώνεις ότι όλα καλύπτονται από μια πυκνή ομίχλη. Αυτό που βλέπεις είναι μόνο κάποιες αδρές πινελιές. Ο χρόνος, σαν το νερό, εξαφανίζει τις ασήμαντες λεπτομέρειες κι αφήνει πίσω του μόνο όσα γεγονότα είναι πιο ανθεκτικά. Αυτό όσον αφορά προσωπικές σε μας εμπειρίες. Πόσο μάλλον όταν αφορά σε πράγματα που κι εμείς μάθαμε μέσα από διηγήσεις και μισόλογα τρίτων. Μια τέτοια ιστορία θα σας πω σήμερα για κάποιον που έζησε και πέθανε άγνωστος σε σας αλλά ξεχωριστός για μένα. Γεννήθηκε το 1909 η το 1910, στην Αντράνοβα της Ευρυτανίας, σε μια τοποθεσία που την έλεγαν Μπαργόρι. Σήμερα το χωριό λέγεται Ασπρόπυργος. Ο Γιάννης ήταν ο πρωτότοκος από τέσσερα αδέρφια και απ' ότι έλεγε, έφτασε μόνο μέχρι τη πρώτη γυμνασίου. Τα χρόνια δύσκολα κι η φτώχεια μεγάλη. Πολλοί μετανάστευαν τότε παντού, αλλά κυρίως στην Αμερική. Στα δεκατρία του, η έτσι νόμιζε, ο πατέρας του τον έστειλε πακέτο στη Θεσσαλονίκη να δουλέψει σαν μπακαλόγατος στο κυριλέ μπακάλικο που είχε ένας κοντοχωριανός, συχωρεμένος εδώ και πολλά χρόνια, ο Βαγγέλης. Μπακαλόγατος ήταν το παραπαίδι που δούλευε στο μπακάλικο και κοιμόταν εκεί, στο πατάρι, τις περισσότερες φορές μαζί με άλλα παραπαίδια. Το μπακάλικο που ονομάζονταν «Ευρυτανία» ήταν στην Τομισκή, στον εμπορικότερο δρόμο της πόλης. Τομισκή, Μητροπόλεως, παλιά παραλία και στα κάτωτα στενά ζούσαν οι πλουσιότερες οικογένειες της Θεσσαλονίκης. Τότε, αλλά και για πολλά χρόνια αργότερα, μέχρι και το τέλος του '60,

οι μόνοι που επισκέπτονταν το μπακάλι και τον μανάβη ήταν οι υπηρέτριες, αλλά κι αυτές δεν έμπαιναν στον κόπο να παραλάβουν τις παραγγελίες. Την μεταφορά την έκαναν τα μπακαλόπαιδα με ποδήλατα. Οι λογαριασμοί γράφονταν από τον καταστηματούχο σε ένα μεγάλο τεφτέρι, σε ξεχωριστή σελίδα για κάθε πελάτη, και στο τέλος του μήνα εισέπραττε το σύνολο της μηνιαίας καταπόνησης.

Τα χρόνια εκείνα, στα χωριά, η φτώχεια ήταν τόσο μεγάλη, που τα παιδιά δεν γνώριζαν τι είναι τα εσώρουχα. Έτσι, το πρώτο πράγμα που έκανε ο Βαγγέλης, ήταν να τους αγοράσει εσώρουχα και να τους πιέζει να πλένονται τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα.

Ο Γιάννης προσαρμόστηκε γρήγορα. Άρχισε να γαμπρίζει και φρόντιζε πάντα να είναι καθαρός και καλοντυμένος. Εκτός δουλειάς, αν και οι ώρες εργασίας τότε ήταν πολλές, κυκλοφορούσε με κοστούμι, ώστε να δημιουργεί καλή εντύπωση. Το παντελόνι, με καλοσιδερωμένη τσάκιση. Για να το πετύχει αυτό το δίπλωνε και το 'βαζε κάτω απ' το στρώμα του κρεβατιού. Το σακάκι, σταυρωτό και με φαρδύ πέτο, συμφωνά με τις επιταγές της μόδας της εποχής. Κατά τα άλλα ήταν μάλλον φρόνιμος τύπος, δουλευταράς και οικονόμος, προσόντα που εκτίμησε τ' αφεντικό του και το '38, όχι μόνο τον έκανε συνεταιίρο αλλά του προσένεψε και μια ανιψιά του.

Η Στεφανία ήταν από το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας, το τρίτο κορίτσι από 4 συνολικά αδέρφια. Τ' άλλα δυο κορίτσια ήδη παντρεύτηκαν και πήγαν στην Αμερική, ενώ το αγόρι σπούδασε αργότερα ιατρική στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο.

Η Στεφανία δεν τελείωσε το δημοτικό. Την σταματήσανε στην πέμπτη. Τότε η παντρειά ήταν σημαντικότερη από τα γράμματα για μια γυναίκα. Το προξενιό έγινε με μια φωτογραφία που έστειλαν απ' το χωριό. Του γυάλισε του Γιάννη και την ερωτεύτηκε και με τη φωτογραφία αυτή την αναγνώρισε, όταν η Στεφανία έφτασε στο σιδηροδρομικό σταθμό Θεσσαλονίκης. Η Στεφανία έδειχνε ωραία στα νιάτα της, με κείνο το φόρεμα του μεσοπολέμου, κι ας ήταν φτηνό, δώδεκα χρόνια μικρότερη από τον Γιάννη, ή έτσι νόμιζε, αλλά ένα κεφάλι πιο ψηλή και μάλιστα χωρίς τακούνια. Ίσα που πρόλαβαν να παντρευτούν όταν τον επιστράτευσαν το '39.

Ο Γιάννης πολέμησε ηρωικά τους Ιταλούς, με το βαθμό του λοχία, όπως άλλωστε και πολλοί άλλοι Έλληνες στρατιώτες, κι όταν οι Γερμανοί εισέβαλαν στην Ελλάδα από τη Βουλγαρία, παρέδωσε το όπλο του, υπακούοντας στις επίσημες διαταγές του Ελληνικού Αρχηγείου Στρατού, όπως άλλωστε και πολλοί άλλοι Έλληνες στρατιώτες, και γύρισε στη Θεσσαλονίκη από την Ήπειρο, με τα πόδια. Τρεις ολόκληρες εβδομάδες ποδαρόδρομο μέσα στον κρύο χειμώνα. Έζησε αρμονικά με τη Στεφανία, σχεδόν σαράντα χρόνια, προφανώς γιατί τότε οι κοινωνικοί ρόλοι ήταν πιο σαφείς απ' ότι σήμερα, κι απέκτησε μαζί της τρία παιδιά. Οι δουλειές στο μαγαζί πήγαιναν καλά και το μπακαλίκιο εκσυγχρονίστηκε αργότερα σε ντελικατέσεν παντοπωλείο και μετονομάστηκε «Ευρώπη». Πάντα στο κέντρο της πόλης, με τις παραγγελίες να γίνονται πλέον τηλεφωνικά και τα μπακαλόπαιδα να μεταφέρουν με τα ποδήλατα, όπως και πριν, τις παραγγελίες κατ' οίκον.

Σ' όλη του τη ζωή δεν ήξερε άλλο από δουλειά. Ακόμα και τις Κυριακές, μετά την εκκλησία, πήγαινε στο μαγαζί για να ταχτοποιήσει, να σημειώσει τις ελλείψεις, να τσεκάρει τις παραγγελίες και να βάλει σε τάξη τους λογαριασμούς. Αν και λιγότερο εκδηλωτικός από τη Στεφανία, υπήρξαν, παρ' όλες τις αντιξοότητες της

ζωής, ακατανόητο για τα δικά μας μάτια, αισιόδοξοι. Αντιμετώπιζαν τη ζωή με μια γενναιοδωρία που σπάνια συναντά κανείς στις μέρες μας, χωρίς μεμψιμοιρία και ανεξάρτητα από την περιορισμένη οικονομική τους κατάσταση. Εγώ και τ' αδέρφια μου, μεγαλώσαμε σ' ένα σπίτι όπου σχεδόν πάντα υπήρχε κάποιος φιλοξενούμενος, συγγενής, συγχωριανός ή ακόμα και κοντοχωριανός. Λες κι ήταν οικογένεια μας όλη η Ευρυτανία. Αυτός είναι κι ο λόγος που δεν μπορώ έκτοτε να ζήσω σε σπίτι που να μην περισσεύει ένα δωμάτιο για φιλοξενία, κι ας μένει άδειο τον περισσότερο καιρό. Δεν τον θυμάμαι να φοβάται για κάτι, εκτός από τα αεροπορικά ταξίδια. Δεν ταξίδευε ποτέ μ' αεροπλάνο. Πέθανε τη δεκαετία του '80, σε ηλικία 75 χρονών, ή έτσι τουλάχιστον νόμιζε, και το τελευταίο πράγμα που μας είπε πριν πεθάνει, ήταν: «Να προσέχετε τη μητέρα σας».

Εγώ ήμουν το μεγαλύτερο αγόρι, από τρία αδέρφια, με την αδελφή μας μεγαλύτερη. Ομολογώ ότι δεν ήμουν και πολύ φρόνιμος μικρός, αλλά εκείνη την εποχή μας «χειροτονούσαν» ταχτικά και πολλές φορές δι' ασήμαντο αφορμή. Τις τρώγαμε δηλ. και στο σχολείο και στο σπίτι. Μην φανταστείτε κάτι κακό. Δεν επρόκειτο για κακοποίηση, αλλά για μια παιδαγωγική μέθοδο με ευρύτερη κοινωνική αποδοχή. Κάτι σαν την εξομολόγηση, μόνο που έφερνε δάκρυα στα μάτια γιατί πονούσε λίγο περισσότερο. Κάθε αταξία πληρωνόταν με χαστουκάκια στα μάγουλα ή με μπάτσες στα οπίσθια, στο σπίτι και με ξυλιές στις παλάμες των χεριών με το χάρακα, στο σχολείο. Ίσχυε ο νόμος του όταν «Σφάλω - Πληρώνω» αμέσως, με στόχο να γίνουμε καλοί άνθρωποι, και μετά, όλα γίνονταν πάλι όπως και πριν.

Όταν γράφτηκα στην 1η Γυμνασίου, ο πατέρας μου με πήρε παράμερα και μου έκανε την εξής δήλωση «Από σήμερα δεν θα ξανασηκώσω χέρι επάνω σου, γιατί μεγάλωσες πια. Είσαι δεκατριών χρονών. Να ξέρεις ότι κι εγώ τόσο ήμουν όταν έφυγα από το χωριό για να δουλέψω στη Σα-

λονίκη. Από δω και πέρα, είσαι υπεύθυνος για τη συμπεριφορά και τις πράξεις σου».

Τήρησε το λόγο του, δεν λέω, έτσι κι αλλιώς ανήκε σε μια γενιά που κρατούσε το λόγο της, κάτι πολύ σπάνιο στις μέρες μας, κι εγώ κάθε φορά που έκανα κάτι απρεπές, κι έκανα πολλά μέχρι να τελειώσω το γυμνάσιο, έπρεπε να τα βρω με τη συνείδηση μου και ν' αντιμετωπίσω ολομόναχος τις τύψεις μου.

Αμέσως μετά την κηδεία του πατέρα μου, στο τραπέζι που ακολούθησε, με ψάρι πλακί στο φούρνο, κατά το έθιμο, κι άφθονο τοίπουργο και κρασί, όπου όλοι οι συγγενείς και φίλοι διασκεδάζουν διηγούμενοι ιστορίες κι ανέκδοτα από το παρελθόν του νεκρού, έμαθα από μια θεία, ότι ο παππούς μου κλέφτηκε με τη γιαγιά μου, κι οι δυο οικογένειες τους αποκλήρωσαν. Μέχρι να λειάνει ο χρόνος τα πάθη και να ξαναγίνουν αποδεχτοί από τις οικογένειες τους, πριν μεσολαβήσει γάμος, προέκυψε

μια εγκυμοσύνη. Για να αποφύγουν την ντροπή, τότε εκτός από φτώχεια υπήρχε και προκατάληψη στα χωριά, ο πατέρας μου δηλώθηκε στα ληξιαρχικά αρχεία ότι γεννήθηκε δυο χρόνια αργότερα. Δεν ξέρω αν αντιλαμβάνεστε τί σημαίνει κάτι τέτοιο. Εγώ πάντως, έβγαλα δυο συμπεράσματα. Ένα ευχάριστο κι ένα δυσάρεστο. Το δυσάρεστο ήταν ότι ο πατέρας μου έζησε όλη του τη ζωή νομίζοντας ότι είναι δυο χρόνια νεότερος και πέθανε κατά δυο χρόνια αργότερα απ' ότι νόμιζε. Το ευχάριστο ήταν ότι σταμάτησε να μου τις βρέχει δυο χρόνια νωρίτερα, γιατί στην πραγματικότητα ο πατέρας μου έφυγε απ' το χωριό του στα δεκαπέντε του χρόνια κι όχι στα δεκατρία.

Αυτή είναι η ιστορία σε αδρές γραμμές. Διαφορετικά, για να γραφτεί, μ' όλες τις απαραίτητες λεπτομέρειες, θα χρειαζόταν εβδομηνταπέντε συν δυο χρόνια κι ένας θεός ξέρει πόσο χαρτί.

Δυστυχία σου, Ελλάς!

Ποιος είδε κράτος λιγοστό, σ' όλη τη γη μοναδικό,
εκατό να εξοδεύει και πενήντα να μαζεύει;

Να τρέφει όλους τους αργούς, να 'χει επτά
Πρωθυπουργούς,
ταμείο δίχως χρήματα και δόξης τόσα μνήματα;

Να 'χει κλητήρες για φρουρά και να σε κλέβουν φανερά,
κι ενώ αυτοί σε κλέβουνε, τον κλέφτη να γυρεύουνε;

Κλέφτες φτωχοί και άρχοντες με άμαξες και άτια,
κλέφτες χωρίς μια πήχη γη και κλέφτες με παλάτια.
Ο ένας κλέβει όρνιθες και σκάφες για ψωμί
ο άλλος το έθνος σύσσωμο για πλούτη και τιμή.

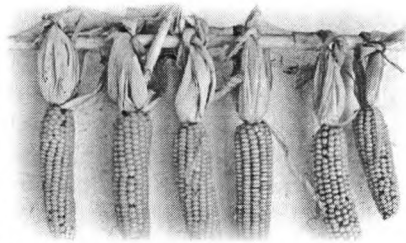
Γι' αυτό το κράτος, που τιμά τα ξέστρωτα γαϊδούρια,
σικτίρ στα χρόνια τα παλιά, σικτίρ και στα καινούργια!

Δυστυχία σου, Ελλάς, με τα τέκνα που γεννάς!

Ω Ελλάς, ηρώων χώρα τι γαιδάρους βγάζεις τώρα;

Στίχοι : Γ. Σουρή 1902

Ευρυτανικά μαγειρέματα

Η άγρια ευρυτανική γη έβγαζε πάντα λίγα προϊόντα, λίγα ήταν και τα «ζα» που έτρεφαν οι Ευρυτάνες. Για όλα είχαν αγάπη, τα ζώα τους τα φρόντιζαν πολύ μια που ήταν η σημαντικότερη περιουσία τους και έσκαβαν με κόπο τις πατωσιές προσδοκώντας τη σοδειά που θα έτρεφε όλη την οικογένεια.

Τα προϊόντα τους ήταν πάντα αγνά, τα μαγειρεύαν με μεράκι και φαντασία και γεύονταν τους κόπους τους. Για τα «ευρυτανικά μαγειρέματα» μας μίλησε η φίλη μας από την Πρασιά, κ. Βάγια Ντασιώτη. Η Βάγια μεγάλωσε τη δεκαετία του εξήντα στην Πρασιά στο συνοικισμό Μεταξάδα, πήγε γυμνάσιο στη Γρανίτσα και το τελείωσε στο Κεράσσοβο. Θυμάται λοιπόν με αγάπη τα χρόνια εκείνα που αν και δεν είναι μακρινά φαίνονται τώρα ότι απέχουν τόσο πολύ. Όπως μας λέει αν και η ζωή ήταν φτωχική στην πραγματικότητα ήταν πλούσια γιατί οι άνθρωποι είχαν ότι χρειάζονταν και ήταν ευχαριστημένοι με αυτό. Έτσι λοιπόν ένα βράδυ της άνοιξης βρεθήκαμε στην κουζίνα της Βάγιας και αναπόλησε τα χρόνια εκείνα και τις μαγειρικές της μητέρας της και της γιαγιάς της. Μια που έχουμε καλοκαίρι μιλήσαμε για τα καλοκαιρινά μαγειρέματα.

Από τα κυριότερα φαγητά ήταν τα χλωρά φασολάκια (παστάλες). Τα μάζευαν από τις αρχές καλοκαιριού και καθ' όλη τη διάρκεια της εποχής. Τα μαγειρεύε, δηλαδή με ντομάτα, δεν ήταν η μόνη συνταγή για τα φασολάκια, μια παραλλαγή του γνωστού λαδερού γινόταν με χλωρά φασόλια στη γάστρα. Αφού η νοικοκυρά καθάριζε τις ίνες τα έβαζε σε ένα ταψί, έβαζε μπόλικο σκόρδο και κρεμμύδι (πάντα από τον κήπο), χωρίς ντομάτα, λίγη βάγια (δάφνη) και ένα βλαστάρι ρίγανη, λάδι και αλάτι. Κάλυπτε το ταψί με τη γάστρα που προηγουμένως είχε κάψει στη «γωνιά» και πάνω της έβαζε τη «χόβολη». Το φαγητό ψηνόταν σιγά σιγά, έσμιγαν οι γεύσεις και μια θεσπέσια μυρωδιά διαχεόταν στο σπίτι. Όλοι περίμεναν με λαχτάρα το φαγητό που απαραίτητως συνοδευόταν με φέτα, ή κατίκι (τσαλαφούτι) και ψωμί ζυμωτό στη γάστρα.

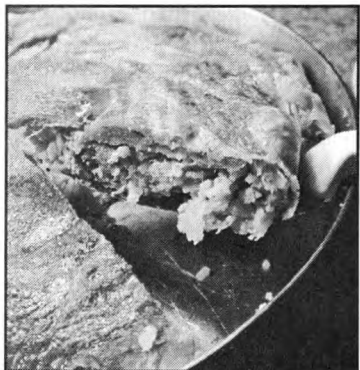
Βλήτα τσιγαριστά. Την άνοιξη που οι βοσκοί επέστρεφαν από τα χειμαδιά, στο χωριό έβρισκες φρέσκο βούτυρο από αφρόγαλα ανοιξιάτικο, η γεύση άγγιζε το ιδανικό! Την εποχή αυτή βγαίνουν και τα τρυφερά βλήτα. Οπότε οι νοικοκυρές μάζευαν τις κορφάδες, δηλαδή τις κορυφές που ήταν πιο τρυφερές, τα ζεμάταγαν σε αλατισμένο νερό για δυο τρία λεπτά και μετά έβαζαν στο κατσαρολάκι κρεμμύδι νέας σοδιάς και βούτυρο το γύριζαν μέχρι να πανιάσει και έριχναν τα βλήτα που είχαν προηγουμένως στραγγίσει. Τα γύριζαν δυο τρεις φορές και τα δυο αυτά απλά υλικά, το ταπεινό βλήτο και το πλούσιο βούτυρο, δημιουργούσαν ένα υπέροχο συνοδευτικό για όλα τα γεύματα.

Κουκιά με σκόρδο: Αφού ξεσπύριζαν τα κουκιά, τα έβραζαν σε αλατισμένο νερό, πέταγαν το πρώτο νερό, τα ξανάβραζαν σε αλατισμένο ζεστό νερό και όταν έβραζαν, τα στράγγιζαν, έκοβαν φρέσκο σκόρδο, έβαζαν λάδι και ξύδι, τα ανακάτευαν, τα άφηναν να δέσουν οι γεύσεις και οι μυρωδιές και γινόταν μια πρώτης τάξεως κρύα σαλάτα.

Γεμιστοί κολοκυθοανθοί: Μαζί με τα φασολάκια στο χωράφι υπήρχαν και

τα πρώτα κολοκυθάκια. Οι κολοκυθοανθοί (κολοκυθοκορφές) ήταν θαυμάσιος μεζές γεμιστοί με τυρί και αυγά. Ο τρόπος παρασκευής ήταν ο εξής: Ανακάτευαν δυο αυγά με τουλουμοτύρι και λίγο ανθότυρο, γέμιζαν τους ανθούς, τους αλεύρωναν και τους τηγάνιζαν με βούτυρο. «Με την πρώτη δαγκωνιά ένοιωθες όλες τις γεύσεις να κατακλύζουν τον ουρανίσκο».

Λάπατα, τσουκνίδες, βλήτα, αγριόχορτα, πράσα και κρεμμύδια φρέσκα, καλαμποκάλευρο, τουλουμοτύρι και βούτυρο ήταν τα συστατικά του «πλαστού»

«σουφλέ λαχανικών» γαλλιστί. Έπλεναν και καθαρίζαν τα χόρτα, τα ψιλόκοβαν και στη συνέχεια «τα τσαλάκωναν» με το χέρι για να «πέσει ο όγκος τους» (έτσι ψήνονταν πιο γρήγορα). Στη συνέχεια ανακάτευαν μισό κιλό τυρί, μια χούφτα καλαμποκάλευρο και δυο κουταλιές της σούπας βούτυρο. Άλειφαν το ταψί με βούτυρο, το πασπάλιζαν με καλαμποκάλευρο και έριχναν μέσα το μίγμα με τα χόρτα, το καλαμποκάλευρο και το τυρί και το ίσιωναν με το χέρι. Στη συνέχεια έφτιαχναν χυλό με καλαμποκάλευρο (δυο φλυτζάνια) και όσο γάλα χρειαζόταν και κάλυπταν όλο το ταψί με αυτόν.

Πρόσθεταν «μύτες» βούτυρου από πάνω και το έβαζαν στη γάστρα να ψηθεί. Πολλοί από τους Ευρυτάνες που το έχουν δοκιμάσει στα χρόνια που ζούσαν στο χωριό ακόμα αισθάνονται την υπέροχη γεύση του όταν αναπολούν τις μαγειρικές του σπιτιού τους.

Με τις συνταγές αυτές δεν εξαντλούνται βέβαια οι γεύσεις από τα προϊόντα της ευρυτανικής γης. Οπωσδήποτε οι Ευρυτάνες που έζησαν τα παλιότερα χρόνια στα χωριά θα θυμούνται πολλές ακόμη, γι' αυτό και κάθε ανάμνηση είναι ευπρόσδεκτη. Όσο για τα μαγειρέματα ακολουθεί ο χειμώνας που και αυτός είχε τα δικά του νόστιμα φαγητά, πολύ περισσότερα που σ' αυτόν περιλαμβάνονται και οι μεγάλες γιορτές της χριστιανισμένης, κατά τη διάρκεια των οποίων καταναλωνόταν κρέας, από τις ελάχιστες φορές, καθώς και γλυκά. Επιφυλασσόμαστε λοιπόν για τις χειμωνιάτικες συνταγές που θα περιλάβουμε στο τεύχος του χειμώνα.

Δημοσιεύσεις στο περιοδικό μας

Τα Μικροχωρίτικα Γράμματα ευχαρίστως φιλοξενούν προσωπικές ιστορίες, σχόλια, ενθυμήσεις συμπατριωτών ή ανακοινώσεις – γνωστοποιήσεις τοπικών φορέων, αρκεί να αποστέλλονται έγκαιρα στη διεύθυνση του περιοδικού μας (μέχρι τέλος Οκτωβρίου για το τεύχος Δεκεμβρίου ή μέχρι τέλος Απριλίου για το τεύχος Ιουνίου).

Ιστοσελίδα Αδελφότητας Μικροχωριτών

Η ιστοσελίδα μας βρίσκεται υπό διαμόρφωση. Μπορείτε να την επισκεφθείτε και να επικοινωνήσετε μαζί μας στη διεύθυνση www.mikro-horio.gr

Αναγγελία Επιστημονικού Συνεδρίου με τίτλο: «Των Αποδήμων Ευρυτάνων Έργα ...»

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Ευρυτανικών Σπουδών και Ερευνών (ΕΥΚΕΣΕ), με τη συμπλήρωση 200 χρόνων από την ίδρυση της «Αδελφότητα των εν Κωνσταντινουπόλει Ευρυτάνων (1812)», προβαίνει στην διοργάνωση του δεύτερου επιστημονικού συνεδρίου του με τίτλο: «Των Αποδήμων Ευρυτάνων Έργα...».

Αντικείμενο του συνεδρίου είναι ο βίος και τα έργα των αποδήμων Ευρυτάνων στις χώρες υποδοχής αλλά και οι δεσμοί τους με την γενέτειρα και ιδιαίτερα το έμπρακτο ενδιαφέρον τους για την ανάπτυξη και πρόοδο της.

Σε μια ενδεικτική θεματολογία εντάσσονται: Η μετανάστευση ως διαχρονικό φαινόμενο στην Ευρυτανία. Οι δύσμοιροι καιροί της μετανάστευσης και οι εσωτερικές μετακινήσεις από την αρχαιότητα ως την Άλωση της Πόλης (1453) και τα Ορλωφικά (1770). Η εξέλιξη του φαινομένου από τον 18^ο ως τα μέσα του 20^{ου} αιώνα. Κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά αίτια, προοπτικές, προσδοκίες. Δρόμοι και τρόποι αποδημίας. Ανθρωπολογικά, δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των αποδήμων Ευρυτάνων. Επαγγέλματα, εκπαίδευση και σταδιοδρομίες μεταναστών. Λαογραφικά της μετανάστευσης και διαβίωσης στις χώρες εγκατάστασης. Τα ήθη και τα έθιμα του χωρισμού. Τρόποι προσαρμογής και αφομοίωσης στη χώρα εγκατάστασης. Οργάνωση των κοινοτήτων της διασποράς, πατριωτικές οργανώσεις και πολιτιστική δράση. Οι οικογένειες, η δεύτερη και τρίτη γενεά των Ευρυτάνων της διασποράς. Οι δεσμοί μεταξύ τους και οι δεσμοί με την πατρίδα. Τρόποι έκφρασης της νοσταλγίας τους για την πατρίδα, λυρισμός, ποίηση, ενθυμήσεις, ιδέες και προτάσεις, οικονομικές ενισχύσεις. Γνωστοί τόποι μετανάστευσης εκτός Ελλάδος ήσαν: Αίγυπτος, Αμερική, Αυστραλία, Κωνσταντινούπολη, Μικρά Ασία, Μολδοβλαχία, Χώρες της Ευρώπης κ.ά.

Ο χρόνος διεξαγωγής του Συνεδρίου προσδιορίζεται για το Φθινόπωρο του 2012 και εξαρτάται από την οικονομική ενίσχυση που θα μπορέσουμε να εξασφαλίσουμε, λόγω της δύσκολης οικονομικής κατάστασης που περνάει η πατρίδα μας.

Όσοι ενδιαφέρονται να λάβουν μέρος θα πρέπει να στείλουν τα στοιχεία τους με μικρή περίληψη της εισήγησής τους στην ταχυδρομική διεύθυνση του ΕΥΚΕΣΕ: Αγλαύρου 19-21, 117-41 Αθήνα ή στην ηλεκτρονική διεύθυνση: Koutsoukis@hol.gr, ως τον Ιούλιο του 2012. Μόλις έχουμε την ακριβή εικόνα των εισηγητών, θα καταρτισθεί το πρόγραμμα εργασιών και όλοι οι σύνεδροι θα ενημερωθούν για τον τόπο, τις ακριβείς ημερομηνίες και τις άλλες λεπτομέρειες της διεξαγωγής του Συνεδρίου.

Το χωριό είναι η μήτρα του λαϊκού μας πολιτισμού

Του Αριστείδη Χρ. Πετρόπουλου (Σκαρμτσιώτη)
Από την εφ. «Η Μυρίκη»

Χωριό και βουνό αγκαλιάστηκαν, ζυμώθηκαν, έγιναν ένα, όπως λέει και ο Μακρυγιάννης. Ο Ρήγας Φερραίος έσπειρε το σπόρο της λευτεριάς, τον πότισε με αίμα και βλάστησε και θέριαψε και πλήθυνε η ζύμη της λευτεριάς. Πρώτη μας πατρίδα αποκαλεί το χωριό και γίγαντές της τα βουνά μας ο Παλαμάς και «δόξα έχει η μαύρη πέτρα τους και το ξερό χορτάρι», λέει ο Σολωμός.

Αυτά τα απόρθητα βουνά που στέριωσε η μάνα φύση φιλοξένησαν την κλεφτουριά κι έγιναν φρουρία οι βράχοι αυτοί και ξερνούσαν φωτιά και σίδερο κι έγιναν Ακρόπολη της λευτεριάς, έφεραν τη λευτεριά. Αυτά τα βουνά και χωριά κρατήθηκαν σαν κιβωτός της Ρωμιοσύνης (της Ρωμιοσύνης που θα χαθεί όταν χαθεί ο κόσμος όλος).

Η ζωή του χωριού ήταν αρμονική και ήταν αρμονική γιατί το πρώτο κύτταρο της κοινότητας δεν το σμίλεψαν νομικοί θεσμοί και νομοθέτες, το σμίλεψε ο ίδιος ο λαός με τα ήθη και τα έθιμά του, τα βιώματα και την παράδοση και σμίλεψε ο ίδιος ο λαός το λαϊκό μας πολιτισμό. Σεβάστηκε την παράδοση ο λαός μας, γιατί παράδοση δεν είναι κάτι το κατεψυγμένο, το μουσειακό, είναι ζωή, επαναλαμβανόμενη πείρα, είναι ο καλύτερος πλοηγός της ζωής... Παράδοση είναι κάτι που ζει και ανανεώνεται, γίνεται παρών, γίνεται συνείδηση, είναι αείρροη πηγή έμπνευσης και δημιουργίας, είναι σύζευξη του χθες με το σήμερα και φωτίζει την πορεία του αύριο και την ελπίδα του αύριο.

Σήμερα η λυχνία εκείνη της αρμονικής ζωής του χωριού σβήνει και σιγά-σιγά σβήνει και το χωριό, ερημώνει και θρηνεί τον αφανισμό του. Και εμείς τι κάνουμε; Εμείς αντί να ανεβούμε στους ώμους των προγόνων μας να ατενίσουμε πιο καθαρά το μέλλον, προσβληθήκαμε από αντιπαραδοσιακό ιό και κινδυνεύουμε να χάσουμε την ταυτότητά μας και την προσωπικότητά μας, κινδυνεύουμε, όπως έλεγε και ο Μακρυγιάννης «να χαθούμε σούμποτοι και παράθωρα».

Στο χωριό χτυπάει πάντοτε και ανέκαθεν πιο καλά η καρδιά της Ελλάδας, γιατί ήταν πάντα πηγή ακένωτη, ήταν η αιμοδοσία της φυλής μας.

Πού είναι σήμερα εκείνη η αλληλεγγύη, η αγάπη του χωριού, που ο καθένας χαιρόταν στη χαρά του άλλου και λυπόταν στη λύπη του άλλου; Πού είναι οι γέροντες που θυσιάζονταν για το καλό του χωριού, για το κοινό συμφέρον; Αναθυμώμαστε το χωριό, το πατρικό σπίτι, το ναό της οικογένειας, την κιβωτό μας και συνεγείρεται ο ψυχικός μας κόσμος. Σήμερα χωριά, βουνά, βλαχοκονάκια ρήμαξαν, κλείσαν οι στράτες και η καρδιά του χωριού χτυπάει άτονα και υποθερμικά, χορτάρισαν οι αυλές και φύτρωσαν αγριολούλουδα ποτισμένα με νερό της λύπης.

Και μεις, χωριό μας, που σε σένα πρωτοείδαμε το φως της ζωής και ζήσαμε μαζί, σήμερα σ' ατενίζουμε με βρεγμένα τα μάτια από το δάκρυ της νοσταλγίας και του πόνου της καρδιάς. Το σπίτι στο χωριό είναι το λιμάνι που οδηγούν όλοι οι ούριοι άνεμοι, είναι το λιμάνι της ψυχικής γαλήνης.

Από τη Λαμπρινή Τριχιά-Κάλλη (Η.Π.Α.)

Αφιερωμένο στη μνήμη της πολυαγαπημένης και λατρεμένης μου μανούλας Σπυριδούλας Τριχιά. Το ποίημα αυτό την συνόδευσε στην τελευταία της κατοικία, γιατί το κρατούσε σφιχτά στα χεράκια της... Λαμπρινή

ΕΝΑ ΦΙΛΙ ΣΤΗ ΜΑΝΑ ΜΟΥ

Με κάθε φύσημα μικρό, που φέρνει η δροσερή νοτιά,
Σου στέλνω, μάνα μου, φιλή γεμάτο δάκρυ και καρδιά.
Με κάθε ακτίνα αστεριού, θέλω να 'ρθω σιμά σου,
Να δω το άγιο στόμα σου, ν' ακούσω τη μιλιά σου
Να γονατίσω μια στιγμή και μια να σε φιλήσω
Κι' ύστερα ... ας έφευγα, ας γύριζα πάλι πίσω.

Αχ! Μάνα μου, είναι πικρή κι έρημη η ξενιτιά,
Σαν πρωτοφύγει το παιδί από μανούλας αγκαλιά
Το μάτι του κάθε στιγμή το θολωμένο τρέχει.
Για δω, για κει, τη μάνα του να ιδεί, μα μιά την έχει.
Κι εκείνη βρίσκεται μακριά και τους χωρίζει κύμα,
Παιδιού και μάνας χωρισμός είναι μεγάλο κρίμα.

Την μέρα κάθε σύννεφο, κάθε νερού σταλαματιά,
Είναι της μάνας μου η θωριά, είναι της μάνας μου η ματιά.
Ανοίγω την αγκάλη μου, μα αγκαλιάζω αγέρα,
Αχ, τι πικρή όπου περνά της ξενιτιάς η μέρα.
Κι αν δεν βρισκότανε οικογενειακή φωλιά παρηγοριά γεμάτη
Το χρώμα θα εσκέπαζε της ξενιτεμένης το μάτι

Μάιος 2005: Η Σπυριδούλα με την εγγονή της Γλυκερία, γυναίκα του εγγονού της Παναγιώτη, που τόσο πολύ αγάπησε, όπως και όλα της τα εγγόνια.

Την νύχτα πάλι, τ' όνειρό τα κλάματά μου σταματά,
Και βλέπω την μανούλα μου στην αγκαλιά να με κρατά.

Είμαι χαρούμενη, πετώ στον ουρανό επάνω,
Και μου 'ρχεται να τρελαθώ και πάω να πεθάνω.
Απ' την πολύ μου τη χαρά... μα να ξυπνάω πάλι,
Μονάχη μες' της ξενιτιάς το κρύο προσκεφάλι.

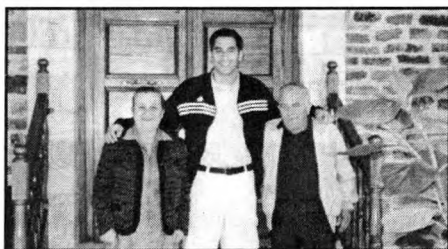
Και πώς μπορώ για να σας πω τα βάσανα της ξενιτιάς,
Των ματιών μου το δάκρυ και τη λαχτάρα της καρδιάς;
Έβγα στο δρόμο και σαν ιδείς παιδάκι δακρυσμένο,
Που έχει το πρόσωπο ωχρό, το μάτι βουρκωμένο,
Είναι ξενιτεμένο ... ρώτα το και θα σου πει για μένα
Γιατί έχω πάντα στο βουνό τα μάτια μου γυρισμένα:

Την ορφάνια, την ξενιτιά
τα δυο μαζί ζυγίσαν
Βαρύτερη είναι η ξενιτιά
κι όλοι την εμίσησαν.

Αφιερωμένο στη μνήμη της λατρευτής γιαγιάς μου, Σπυριδούλας Τριχιά, με σεβασμό ο ξενιτεμένος εγγονός της, Κωνσταντίνος Κάλλης:

Κώστα μ' τα χιόνια έλιωσαν
και τα πουλιά το λένε.

Κι εσύ Κώστα μ' από την ξενιτιά
Δεν γύρισες ακόμη

Ο εγγονός Κωνσταντίνος με τη γιαγιά Σπυριδούλα και τον παπού Κωνσταντίνο στον Προυσό

Ο Παπαδιαμάντης και η Πτώχευση του 1894

Η ιστορία επαναλαμβάνεται. Σε παρόμοιες με τη σημερινή συνθήκες οικονομικής κρίσης, το 1896, ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης συνόδευε τις ευχές του για το νέο έτος κριτικάροντας το ελληνικό κράτος για την αδυναμία του να προλάβει την πτώχευση. Μετά από έναν αιώνα και πλέον, αγωνιζόμαστε να ξεπεράσουμε την οικονομική κρίση. Τότε την ονόμαζαν «Άμυνα περί πάτρης», σήμερα, μνημόνιο για αποφυγή χρεοκοπίας:

Τις ημώνθη περί πάτρης;

«Το εκήρξεν ο θείος Όμηρος προ ετών τρισχιλίων: Εἰς οἰωνός ἄριστος!...
Αλλά τις έβαλεν εις πράξιν την συμβουλήν του θειοτάτου αρχαίου ποιητού;

Εκ της παρούσης ημών γενεάς τις ημώνθη περί πάτρης;

Ημώνθησαν περί πάτρης οι άστοργοι πολιτικοί, οι εκ περιτροπής μητριοί
του ταλαιπώρου ωρφανισμένου Γένους;

Άμυνα περί πάτρης δεν είναι αι σπασμωδικαί, κακομελέτητοι και κακοσύντακτοι επιστρατεΐαι, ουδέ τα σκωριασμένης επιδεικτικότητος θωρηκτά. Άμυνα περί πάτρης θα ήτο η ευσυνειδητος λειτουργία των θεσμών, η εθνική αγωγή, η χρηστή διοίκησης, η καταπολέμησις του ξένου υλισμού και του πιθηκισμού, του διαφθείραντος το φρόνημα και εκφυλίσαντος σήμερον το έθνος, και η πρόληψις της χρεωκοπίας. Τις ημώνθη περί πάτρης; Και τι πταίει η γλανξ, η θρηνοῦσα επί ερείπιων; Πταίουν οι πλάσαντες τα ερείπια. Και τα ερείπια τα έπλασαν οι ανίκανοι κυβερνήται της Ελλάδος. Και σήμερον, νέον έτος έρχεται. Και πάλιν τι χρειάζεται οι οἰωνοί; Οἰωνοί είναι τα πράγματα. Μόνον ο λαός λέγει:

Κάθε πέρσον και καλλίτερα.

Ας εσχηθώμεν το ερχόμενον έτος
να μη είναι χειρότερον από το έτος το φεύγον».

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης
Εφημερίς "Ακρόπολις", 1-1-1896

Μνημείο στην Κινσάσα για τον κυρό Τιμόθεο Κοντομέρκο

Του Σεβ. Μητροπολίτου Πενταπόλεως κ. Ιγνατίου

Ο αείμνηστος ιεράρχης κυρός Τιμόθεος Κοντομέρκος εποίμανε με ιεραποστολικόν ζήλον την Ι. Μητρόπολιν Κεντρώας Αφρικής, μάλιστα παρά την ταλαιπωρία της αναπηρίας του. Ενίσχυε δε κάθε ιεραποστολική προσπάθεια στην μητροπολιτική περιοχή της ευθύνης του.

Είχε πόθον και τον εξέφρασε στους συνεργούς του, όταν αποθάνη να ενταφιασθή στον αύλειο χώρο του Ι. Ναού Αγίου Νικολάου Κινσάσας. Συνέβη όμως να κοιμηθῇ στην Αθήνα και ετάφη εκεί.

Όταν ενημερώθηκε ο διάδοχός του στον επισκοπικό θρόνο για τον πόθον του ανδρός, εκίνησε κάθε απαραίτητη διαδικασία και μεταφέρθηκαν τα οστά του και με σύμφωνη γνώμη της πλειοψηφίας των μελών της Ελληνικής Κοινότητας της Κινσάσα, ετοποθετήθηκαν εις τον εμπρός του Ι. Ναού του Αγίου Νικολάου χώρο, κάτω από το ωραίο μνημείο, που με επιμέλεια εγκατέστησε ο Πρόεδρος της Ελληνικής Κοινότητας, κ. Γεράσιμος Ντούνης.

Την επιμνημόσυνη δέηση (τρισάγιον) ετέλεσε ο Σεβ. Μητροπολίτης Κεντρώας Αφρικής κ. Νικηφόρος και ο Πρόεδρος της Κοινότητας απεκάλυψε το μνημείο και εξεφώνησε ενδιαφέροντα επιμνημόσυνο λόγο.

Εκείνη ακριβώς την στιγμή γύρω από τον ήλιο (11:30 π.μ.) σχηματίστηκε ένας φωτοστέφανος στρογγυλός, που οι πρώτοι που τον είδαν με έκφραση και φωνή έδειξαν την απορία και τον θαυμασμό τους. Όλων η προσοχή ήταν στην ομιλία του Προέδρου και περισσότερο τα βλέμματα παρατηρούσαν το καταπληκτικό φαινόμενο.

τη λήξη της τελετής εξαφανίστηκε και το φαινόμενο), πάνω ακριβώς από τα κεφάλια εκείνων που τιμούσαν τον αείμνηστο ιεράρχη, πρέπει να είχε κάποιο νόημα, συμβολισμό και μήνυμα!

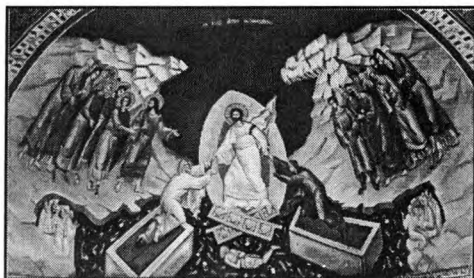

«Φυσικό φαινόμενο» θα πῆτε. Μάλιστα. Όμως οι μεγαλύτεροι κατά την ηλικία γεννημένοι εδώ, ομολογούσαν ότι δεν ξαναείδαν αυτό το φυσικό φαινόμενο. Προσωπικά ο ίδιος το ξαναείδα, πριν από 26 χρόνια στην Κινσάσα της Αφρικής.

Όλοι συμφωνούσαν ότι αυτό το σπανιότατο φυσικό φαινόμενο, ακριβώς κατά την τέλεσι του «τρισαγίου» (με

Ο Αγκαθωτός Δρόμος του Χριστιανισμού ***Από την Ανάσταση του Χριστού ως τον Μέγα Κωνσταντίνο***

Πάνω από δυο χιλιάδες χρόνια υμνείται ο Χριστός, ο Θεός της Αγάπης, σε όλο το χριστιανικό κόσμο. Όμως ο χριστιανισμός για να φθάσει ως τις μέρες μας πέρασε φοβερές δοκιμασίες, που άρχισαν σχεδόν αμέσως μετά την ανάσταση του Χριστού. Ωστόσο, παρά τα ανυπέρβλητα εμπόδια και τις απάνθρωπες απαντωτές διώξεις, η διδασκαλία του Χριστού είχε τεράστια απήχηση και γρήγορα διαδόθηκε σε όλη την οικουμένη.

Την εποχή της Γέννησης του Χριστού, που, σύμφωνα με νεότερα αρχαιολογικά ευρήματα, χρονολογείται στο 4 π.Χ., κυριάρχουσε η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία με συνολικό πληθυσμό 33.000.000. Στην Παλαιστίνη ο πληθυσμός ήταν 580.000 Ιουδαίοι και 233.000 εθνικοί. Το 30 μ. Χ. ο Ιησούς Χριστός σταυρώθηκε, αναστήθηκε και πριν από την ανάληψή Του στους ουρανούς άφησε στους μαθητές Του την εντολή: “Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη”. Πράγματι, οι Μαθητές άρχισαν αμέσως να κηρύσσουν τα λόγια του Χριστού, που μιλούσαν στις καρδιές του βασανισμένου κόσμου της εποχής εκείνης.

Στην Παλαιστίνη κατά τη μέρα της Ανάστασης του Χριστού, υπήρχαν περίπου 4.000 πιστοί στον Χριστό. Μετά την Πεντηκοστή, κάπου 3.000 Ιουδαίοι βαπτίστηκαν Χριστιανοί. Όμως πολύ γρήγορα, μετά το μαρτύριο του πρωτομάρτυρα Στέφανου, περίπου το 34 μ.Χ., αρχίζει ο 1^{ος} διωγμός των χριστιανών της Ιουδαίας. Οι χριστιανοί αναγκάζονται να φύγουν, όμως όπου πηγαίνουν, Αίγυπτο, Λίβανο, Ιορδανία, Συρία, Ιταλία κ.ά., μεταφέρουν και τη χριστιανική πίστη. Την ίδια εποχή γίνεται και το θαύμα της μεταστροφής του Σαούλ στη χριστιανική πίστη με το όνομα Παύλος. Έτσι, από το 35 ως το 70 μ. Χ. , μία μόλις γενεά μετά το Χριστό, ο χριστιανισμός καλύπτει το 0,1% του παγκόσμιου πληθυσμού, οι ιερές γραφές έχουν μεταφραστεί σε 5 γλώσσες, ενώ το 15% του κόσμου έχει πληροφορηθεί για τη διδασκαλία του Ιησού. Μάλιστα στη Ρώμη οι χριστιανοί φθάνουν τις 3.000 περίπου, σε σύνολο πληθυσμού 800.000 κατοίκων.

Το 71 μ.Χ. κτίζεται το Κολοσσαίο στη Ρώμη, όπου πολλοί χριστιανοί κατασπαράζονται από θηρία. Λίγα χρόνια αργότερα αρχίζει ο 2^{ος} διωγμός των χριστιανών από τον Δομιτιανό (81-86 μ.Χ.). Αφορμή στάθηκε η άρνηση των Ιουδαίων να πληρώνουν τον “φόρο του δίδραχμου”. Τότε δολοφονήθηκαν περίπου 40.000 χριστιανοί σε ολόκληρη την Ιταλία, ενώ πολλοί εξορίστηκαν, μεταξύ των οποίων και ο απόστολος Ιωάννης, που πήγε στην Πάτμο, όπου έγραψε την Αποκάλυψη περί το 90 μ.Χ.

Ο 3^{ος} μεγάλος διωγμός των χριστιανών γίνεται από τον αυτοκράτορα Τραϊανό (98-117 μ.Χ.). Αφορμή στάθηκε η άρνηση των χριστιανών να θυσιάζουν στους Ρωμαίους θεούς. Όμως παρά το ανελέητο κυνηγητό και τις χιλιάδες των χριστιανών που δολοφονήθηκαν, 2 γενεές (60 χρόνια) μετά το Χριστό, οι χριστιανοί αυξήθηκαν στο 0,6% του παγκόσμιου πληθυσμού, οι γραφές είχαν μεταφραστεί σε 6 γλώσσες, ενώ το 28% ολόκληρου του κόσμου γνώριζε για τα Ευαγγέλια και τα λόγια του Χριστού.

Το 117 μ.Χ. έρχεται ο διωγμός του Αδριανού που διαρκεί 11 χρόνια. Σ' αυτόν περιλαμβάνεται και η δεύτερη καταστροφή της Ιερουσαλήμ, όπου όλος σχεδόν ο πληθυσμός της Παλαιστίνης πέθανε ή διέφυγε.

Ακολουθεί ο διωγμός του Αντωνίου Πίου από το 138 ως το 161 μ.Χ. Ο αυτοκράτορας αυτός, αν και δεν δίδωε ειδικά τους χριστιανούς, είχε μανία με την επιβολή των νόμων στη στήριξη της επίσημης θρησκείας της αυτοκρατορίας, στην οποία δεν ήταν δυνατόν να ενδώσουν οι χριστιανοί με αποτέλεσμα να θανατωθούν πολλοί. Όμως, τα μαρτύρια των χριστιανών δεν έχουν τελειωμό. Αμέσως μετά έρχεται ο μεγάλος διωγμός των χριστιανών από τον Μάρκο Αυρήλιο (161-180 μ.Χ.). Ως θερμός υποστηρικτής και αυτός της επίσημης θρησκείας της Ρώμης, με απίστευτη σκληρότητα αποκεφάλισε και έριξε στα θηρία πολλές χιλιάδες χριστιανούς.

Ακολουθεί ο 5^{ος} μεγάλος διωγμός επί Σεπτιμίου Σεβίρου (193-211 μ.Χ.). Ο διωγμός ήταν σκληρός αλλά όχι γενικός. Περισσότερο υπέφεραν η Αίγυπτος, η Γαλατία και η Βόρεια Αφρική. Εντούτοις, παρά τους συνεχείς διωγμούς, 160 χρόνια μετά το Χριστό, το ποσοστό των χριστιανών παγκοσμίως αυξάνει στο 3,4%, ενώ το 32% έχει ήδη πληροφορηθεί για τα λόγια των Ευαγγελίων και οι γραφές έχουν μεταφραστεί σε 7 γλώσσες. Ο Τερτυλιανός γράφει: "Το αίμα των μαρτύρων εχύθη (αλλά) δεν υπάρχει πράγματι έθνος που να μην είναι χριστιανικόν". Και επίσης ο Κλήμης Αλεξανδρείας: "Σύμπας ο κόσμος, μετά των Αθηνών και της Ελλάδας, έχει ήδη καταστεί κυριαρχία του Λόγου".

Το 235 μ.Χ. έρχεται ο 6^{ος} διωγμός από τον αυτοκράτορα Μαξιμίνο για να ακολουθήσει το 249 μ. Χ. ο 7^{ος} μεγάλος διωγμός του στρατιωτικού ηγεμόνα Δεκίου. Αυτός θεωρούσε τους χριστιανούς αιτία του ξεπεσμού της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Ο διωγμός απλώθηκε σε όλη την έκταση της αυτοκρατορίας. Πλήθη ολόκληρα χριστιανών θανατώθηκαν με τα πιο σκληρά βασανιστήρια στη Ρώμη, τη Βόρεια Αφρική, την Αίγυπτο, την Αθήνα και τη Μικρά Ασία.

Εν τούτοις, το 251 μ.Χ. στη Ρώμη υπήρχαν περί τους 30.000 χριστιανοί με 46 πρεσβυτέρους, 7 διάκους και 42 νεωκόρους. Οι χριστιανοί δείχνουν, όχι μόνο, ότι δεν πτοούνται, αλλά συνεχίζουν να αυξάνονται.

Ο 8^{ος} διωγμός, που γίνεται το 253 μ.Χ., από τον αυτοκράτορα Βαλεριανό, είχε ως αποτέλεσμα τη θανάτωση πολλών χριστιανών. Όμως οι χριστιανοί της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας απάντησαν με την αύξησή τους στο 40%, ενώ παράλληλα άρχισαν να κτίζουν τους πρώτους ναούς Βασιλικού ρυθμού.

Ακολούθησε ο 9^{ος} διωγμός του Αυρηλιανού, το 270 μ.Χ.. Η απάντηση σ' αυτόν τον διωγμό ήταν να κηρυχθεί ο χριστιανισμός επίσημη θρησκεία του κράτους της Αρμενίας. Έτσι, εννέα γενιές μετά το Χριστό και η παγκόσμια κατάσταση είναι 4,4% χριστιανοί και οι γραφές μεταφρασμένες σε 10 γλώσσες. Δεν υπάρχει περιοχή της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας που να μην έχει ακούσει για το Χριστό, ενώ στην Ιταλία οι επισκοπές είναι πάνω από 200.

Το 303 μ.Χ. γίνεται ο 10^{ος} και τελευταίος μεγάλος αυτοκρατορικός διωγμός από τον Διοκλητιανό, με την παρακίνηση του καίσαρα Γαλέριου. Διατάχθηκε η καταστροφή όλων των εκκλησιαστικών κτιρίων και των γραφών. Περίπου 500.000 χριστιανοί εκτελέστηκαν σε 2 χρόνια συστηματικών σφαγών. Τα όργανα του αυτοκράτορα κυνηγούσαν τους χριστιανούς ακόμα και στα δάση και στις σπηλιές για να τους κάψουν ή να τους ρίξουν στα θηρία ή να τους κάνουν κάθε είδους βασανιστήρια που επινοούσε η ειδωλολατρική

θηριωδία. Πέραν όλων αυτών, οι τάφοι των χριστιανών, που κρύβουν οι κατακόμβες, υπολογίζονται σε πολλά εκατομμύρια. Μόνο στις κατακόμβες της Μήλου βρήκαν ταφή 8.000 Έλληνες χριστιανοί κατά τους πρώτους 3 μ.Χ. αιώνες.

Η έλευση το Μεγάλου Κωνσταντίνου, το 313 μ.Χ., έδωσε τέλος στον ανελέητο και διαρκή διωγμό των χριστιανών. Ο Μ. Κωνσταντίνος μετέφερε την πρωτεύουσα της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας στην Κωνσταντινούπολη και εξέδωσε το "Διάταγμα Ανοχής", με το οποίο νομιμοποιούσε τον χριστιανισμό σε όλη την αυτοκρατορία.

Έτσι το 330 μ.Χ., δηλ. 10 γενιές μετά την Ανάσταση του Χριστού, ο Χριστιανισμός βρίσκεται να κατέχει το 12% του παγκόσμιου πληθυσμού, ενώ οι Γραφές να είναι μεταφρασμένες σε 10 γλώσσες.

Πηγή: Ιστοσελίδα της Ορθόδοξης Χριστιανοσύνης

Λίγο Γέλιο

Ω Θεέ μου!

Σε ένα καφενείο της Βενετίας πίνουν καφέ τρεις άντρες (καθολικοί) και μια γυναίκα.

Ο πρώτος άντρας λέει: Ξέρετε, ο γιος μου είναι επίσκοπος και όταν τον βλέπουν λένε: "Ω! Ο Μακαριότατος".

Ο δεύτερος άντρας λέει: Ο δικός μου γιος είναι Καρδινάλιος και, βέβαια, όταν τον βλέπουν λένε: "Ω! Ο Εξοχότατος".

Ο τρίτος άντρας λέει: Ασφαλώς ξέρετε ότι εμένα ο γιος μου είναι ο Πάπας και όταν τον βλέπουν λένε: "Ω! Ο Αγιότατος".

Οι τρεις άντρες περιμένουν τώρα τη σειρά της γυναίκας. "Εσείς;" τη ρωτάνε

Εγώ έχω μία κόρη. Είναι ψηλή, λεπτή με ωραίο μπουστό, κομψή μέση και υπέροχα πόδια. Όταν την βλέπουν λένε: "Ω! Θεέ μου".

Σπ.Χ.Μ.

Δώρο της τροχαίας

Σε μια πολιτεία της Αμερικής η τροχαία αποφασίζει να δώσει \$ 1.000 στο χιλιοστό οδηγό αυτοκινήτου που θα περάσει τα διόδια. Πράγματι, σταματά τον χιλιοστό οδηγό και του λέει: "Συγχαρητήρια κύριε, είστε ο χιλιοστός οδηγός που περνάτε τα διόδια και κερδίσατε 1.000 δολάρια". Ξαφνιασμένος από την αναπάντεχη τύχη του ο οδηγός αυθόρμητα λέει:

"Πω, πω, ευχαριστώ, και να σκεφτείτε ότι δεν έχω βγάλει ακόμα το δίπλωμα!"

Καταλαβαίνοντας το λάθος η γυναίκα του, στο διπλανό κάθισμα, λέει: "Μην τον ακούτε, κύριε αστυνόμε. Όταν πίνει δεν ξέρει τι λέει!". Και η κουφή γιαγιά στο πίσω κάθισμα, βλέποντας τον αστυνόμο, πετάγεται και λέει:

"Σας τα έλεγα εγώ, δεν θα μπορέσουμε να πάμε μακριά με κλεμμένο αμάξι!"

Α.Στ.

Από την ιστορία του τόπου μας Το Νοσοκομείο του Μεγάλου Χωριού

Ο Μικροχωρίτης Σπ. Χαρ. Μαστρογεωργόπουλος, σε έρευνά του για την εποχή της Εθνικής Αντίστασης στην περιοχή μας, βρήκε πολύ ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες για το Νοσοκομείο του Μεγάλου Χωριού και δύο άλλων αναρρωτηρίων της περιοχής μας. Δημοσιεύουμε το κείμενο που μας έστειλε για να επαναφέρουμε στη μνήμη τον ηρωικό αγώνα της δύσκολης εκείνης περιόδου:

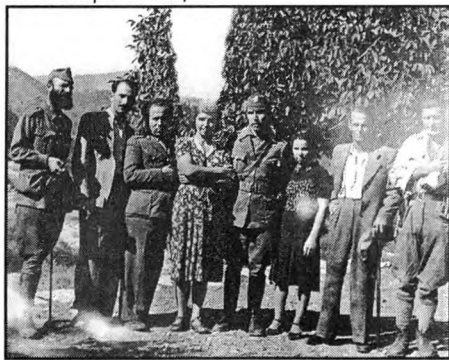
Το νοσοκομείο του Μεγάλου Χωριού λειτούργησε από τις 12 Ιουνίου 1943, μέχρι το Νοέμβριο 1944, στο Δημοτικό Σχολείο, στο σπίτι που ανήκε στο Δ. Δημητράκοπουλο, καθώς και στο μεγάλο σπίτι του Γ. Καρακάντζα.

Το Επιστημονικό Προσωπικό του Νοσοκομείου αποτελούσαν οι: Γιάννης Ευθυμίου: Διευθυντής, Βασίλειος Υφαντής: Διευθυντής Χειρουργείου, Παπαδημητρίου: Οφθαλμίατρος, Κ. Ζαρκαδούλας: Ακτινολόγος, Ιωάννης Πριγκιφύλλης, Κ. Μακρυκώστας: Παθολόγος, Τζαμαλάς: Παθολόγος, Κ. Κούσκος: Μικροβιολόγος, Γιάννης Κοτρώνας: Φαρμακοποιός, Παναγιώτης Κόκκινος: Καθηγητής Πανεπιστημίου Καΐρου, (Χειρουργός). Δημήτριος Τριαντάφυλλου: Οφθαλμίατρος, Ιωαννίδης: Παθολόγος, Αναστασάκης: Παθολόγος, Τ. Δημητρίου: Παθολόγος, Ανδρέας Βλάχος: Παθολόγος, Ιωάννης Μακρής: Παθολόγος, Κατερίνα Κίτσα: Παθολόγος, Τζιοβάνι: Ιταλός γιατρός Ταγματάρχης, Κώστας Σκαρμούτσος: Παθολόγος.

Στις πρώτες Νοσοκόμες συγκαταλέγονται οι: Ιωάννα Σουλοπούλου, Βάσω Φωτοπούλου, Μαρία Μανθοπούλου, Μαρίκα Δασκαλάκη, Χριστίνα Αραπογιάννη, Ελένη, Κατίνα Καψάλη, Κλάρα, Γενική Προϊσταμένη, Κατίνα Κόκκινου, Προϊσταμένη Χειρουργείου, Αργύρης - Καπετάνιος Νοσοκομείου.

Στην οργάνωση του Νοσοκομείου πήραν μέρος οι παρακάτω αγωνίστριες: Μαρία Ζωγραφοπούλου, Μαρίκα- Αραπογιάννη, Κωνσταντίνα Μουντούρη, Ελένη Δουλαβέρη, Μαρίκα Παΐδα, Σοφία Παΐδα, Παναγιώτα Αραπογιάννη, Μαρία Μπούρλου, Βασιλική Κατσιγιάννη, Τερψιχόρη Σιλεούνη, Αικατερίνη Σιταρά.

Η πρώτη εγχείριση: 3 Ιουνίου 1943. Στη μάχη της Παύλιανης ο ανταρτοεπονίτης Αυγέρης Αυγερόπουλος από το χωριό Πυρά της Γκιόνας χτυπήθηκε βαριά, από ιταλικό όλμο. Τον τραυματισμένο τον μετακινούσαν πάνω σ' ένα φορείο από ελατόκλαδα, από λόγγους και γκρεμούς επειδή οι γερμανοίταλοί χτένιζαν και βομβάρδιζαν την περιοχή. Ώρες κρίσιμες του αγώνα. Ο Αυγέρης πάνω στο φορείο έλιωνε στους πόνους. Ο πυρετός ανέβαινε και η αιμορραγία δεν σταμάταγε. Οι μέρες περνούσαν. Ώρες - ώρες ήταν σε αφασία. Τη δέκατη μέρα όταν η ζωή του κρέμονταν σε μια κλωστή, έφτασαν στο Μεγάλο Χωριό. Τότε δεν είχε γίνει ακόμα το μεγάλο νοσοκομείο. Ο χειρουργός Κακαρούγκας από την Ιτέα, με ανύπαρκτα ιατρικά μέσα, έδωσε εντολή για άμεση χειρουργική επέμβαση. Τον Αυγέρη τον

Προσωπικό του Νοσοκομείου 1943. Από αριστερά: Ο καπετάν Αργύρης, -, ο γιατρός Ζαρκαδούλας, η νοσοκόμα Κατίνα Υφαντή, ο χειρουργός και Διευθυντής του Νοσοκομείου Βασίλης Υφαντής, η νοσοκόμα Κατίνα Καψάλη, ο Παναγιώτης, και ένας τραυματίας. Από το βιβλίο του Α. Αυγερόπουλου: *Γατί; Οδοπορικό μιας ζωής*.

ξάπλωσαν σε μια πόρτα και τον έδεσαν με χοντρές τριχιές. Ο χειρουργός είπε: «Η του ύψους ή του βάθους, αλλά πιστεύω πως όλα θα πάνε καλά». Στην εγχείριση που έγινε χωρίς αναισθητικό και χωρίς όλα τα απαραίτητα χειρουργικά εργαλεία, συνεργάστηκε και ο παθολόγος Γιάννης Πριγκιφύλλης. Η εγχείριση κράτησε πολλές ώρες και πέτυχε. Ήταν 14 Ιουνίου 1943 στο Μεγάλο Χωριό...

1943, Νοσοκομείο του Μεγάλου Χωριού.

Το χειρουργείο κατά την ώρα της λειτουργίας του.

Από το βιβλίο του Α. Αυγερόπουλου: *Γιατί; Οδοιπορικό μιας ζωής.*

γερόπουλος έγινε καλά, μπήκε στη ζωή, στη δράση. Πολύστροφο πνεύμα καθώς ήταν, πήρε μια υδροτουρμπίνα, βρήκε σωλήνες γαλβανισμένους, σωλήνες σόμπας, καλώδια και σύρματα. Πήγε πίσω από το σχολείο, που έπεφτε ένας καταρράκτης, κι έβαλε μπροστά το έργο του. Μέρες μαστόρευε. Συνάντησε δυσκολίες, του έλειπαν και ορισμένα εργαλεία, μα δεν το έβαζε κάτω. Με τα πολλά κατάφερε να παράγει ηλεκτρική ενέργεια από το νερό του καταρράκτη. Το νοσοκομείο, τα χειρουργεία, και τα σπίτια του Μεγάλου Χωριού φωτίστηκαν για πρώτη φορά.

Το δεύτερο Νοσοκομείο στο Μοναστήρι της Τατάρνας (Οκτ. 1943 – Νοέμ. 1944): Διευθυντής, Δημήτριος Πανόπουλος, Ουρολόγος Γιάννης Παυλικάκης, καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών σήμερα. Ωτορινολαρυγγολόγος, Βίκτωρ Αλκαλάι εβραϊκής καταγωγής, καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, σήμερα. Παθολόγοι: Θανάσης Παπαθεοδώρου, Κώστας Χάριτος, Γιώργος Ασπρογέρακας, Γιάννης Βλάχος. Φαρμακοποιοί Τάκης Μπελέτης, Αρχινοσοκόμα: Αντιγόνη. Βοηθητικό Προσωπικό: Πάνος Μπώκος, Θανάσης Κατσίκας.

Στο μοναστήρι του Προύσσου: Επί ηγουμένου Σταθογιάννη, λειτούργησε αναρρωτήριο από την αρχή μέχρι το τέλος του αγώνα. Επίσης αναρρωτήρια λειτούργησαν στην Ποταμιά Καρπενησίου, στη θέση Γκόρο και στο χωριό Κεράσοβο. Στο Καροπλέσι, στο Μοναστήρι της Σαΐκας λειτούργησε από τον ΕΛΑΣ ειδικό αναρρωτήριο νοσοκομείο -ειδικά για τους Ιταλούς τραυματίες, αρρώστους και αιχμαλώτους.

Αν δεν έχετε ανανεώσει τη συνδρομή σας, θυμηθείτε ότι:

Η ετήσια συνδρομή σας είναι το μοναδικό έσοδο της Αδελφότητας και η δική σας συμβολή στην προσπάθεια ανάδειξης του χωριού μας

Αποφεύγετε να στέλνετε χρήματα μέσα σε επιστολές. Για διευκόλυνση, η ταχυδρομική επιταγή πρέπει να γράφεται στο όνομα του μέλους του Δ.Σ., στο οποίο τη στέλνετε.

Από τα παραμύθια των προ-προ γιαγιάδων μας (στη ντοπιολαλιά της εποχής)

Ου αφιντκός κι ου κόκουτας

Νιά βουλά ένας μπόργι κι άκουγι ότ' λέγανι τα πράγματα, μα δεν του μαρτύραε κανινού, γιατί θα πέθινι. Είχε δυό βοΐδια, τόνα σεμπρουμένου, κι όργουνι. Νια βραδιά έρχιτι του γμάρ' απ' του χουράφ' κι λέει τ' βοΐδιου απ' πάχνιζι: «Μουρέ τι τραβάτι χαντακουμένα κι σεις τα βοΐδια, ουλ' μέρα σκίτι τ' γής». Ου αφιντκός τ' άϊκιγι αχ πάν'.

- Εμ τι να κάνουμε, λέει του βοΐδ' αυτήν είν' η δλαιά μας.

- Ιγώ, λέει του γμάρ', μ' φουρτών' ου αφιντκός τουν τρουβά, πάου στου χουράφ' μι ξισαμαρών', τρώγου, πίνου, ξαπλώνουμε, αμ ισεΐς χαντακουμένα χλίβιστι, τ' λέει.

- Τι να κάμουμε μεις, αυτήν είν' η δλαιά μας, λέει του βοΐδ'.

- Ξέροσ' τι να κάμς, τ' λέει του γμάρ', ύστια ν' αυγή θα σ' φέρ' να φας. Να μη φας. Άγγιχτου να τ' αφήκς του παχνί να πούν δε μπουρεί του βοΐδ' να μην του πάρουμε στου χουράφ.

Έτοσ' έκανι του βοΐδ'. Μα ο αφιντκός αχ παν' τ' άϊκσι ούλα. Ν' αυγή δεν έτρουγι του βοΐδ'. Λέν τ' αφιντκού οι μιπιστικοί: «Του βοΐδ' άγγιχτου τ' άφκι του φαΐ, μαθέ, πώς να του πάρουμε στου χουράφ;» Λέει ου αφιντκός. «Σύρτι να πάριτι τ' άλλου του συμπρουμένου κι κουντά, να ξισαμαρώσιτι του γμάρ' κι να του ζέψιτι μαζί μι του βοΐδ'. Έτοσ' έκαμαν αυτούνοι. Πήραν τ' άλλου του βοΐδ' κι κουντά έξιψαν του χαντακουμένου του γμαρ' μαζί με του βοΐδ' κι του ξιπέτωσαν ως του βράδ'. Έρθι του βράδ', γύρσαν στου σπίτ'. Ρώτσι του βοΐδ': «Πώς πόριψις σήμια;»

- Τι να πουρέψου, τ' λέει. Ιγώ δεν έκαμα πουτέ αυτήν τη δλαιά, χλίβκα, αλλά ξέρς τι άϊκσα, είπαν, λέει, σα δι φάη κι απόπι του βοΐδ' να του σφάξουμι, να μην ψουφήσ' κι πάει θράσιου, λέει του γμάρ'.

Του βοΐδ' σαν τ' άϊκσι αυτό αρκίνσι κι έτρουϊ. Ου αφιντκός πτ' άϊκσι ούλα, του 'ρθι παράξι-νου γι' αυτό π' σκέφκι του γμαρ' κι γέλασι. Τ' λέει η γναικα τ' «Τι γέλασις; Λέει αυτός: «κατ' θμήθκα». Μα όχ, να μ' πης τι γέλασις. Μα κατ' θμήθκα βρε γναικα. Μα όχ, θα μ' πης, θα μ' πής.

- Μα αν σ' πω θα πιθάνου, τσ' λέει. Όχ, θα μ' πης αυτήν.

- Τότι φκιάσ' τα σχώρια μ', ζύμουσι ψουμί κι βάλ' να πήνιτι του σταρ'. τσ' λέει αυτός.

- Τα φκιάνου, είπι αυτήν, κι συ να μ' πής γιατί γέλασις.

Ζύμουσι του ψουμί, έβαλι να βράσ' του σταρ' κι καρτίραγε ν' ακούσ' του λόγου. Αυτός π' άϊκιγι ούλα τα ζάπια ήγλιπι μεσ' τ' ρούγα οπ' ου κόκουτας φρούσαγι μι τσ' κότις, μα του σκλι ήτανι μαραμένου γιατί ήξιρι πώς θα πιθάν' ου αφιντκός. Λέει του σκλι τ' κόκουτα:

- Φρούσαγι συ μι τσ' κότις, συργιάναγι, θα σι πγιάσου χαντακουμένε μ' κι θα σ' βγάλου τα φτιρά σ' ένα-ένα.

- Γιατί ουρέ τι σόκανα, λέει ου κόκουτας.

- Εμ δε γλέπς', χαντακουμένε, τ' λέει, π' θα πιθάν' ου αφιντκός μας κι συ πλάλς μι τσ' κότις;

- Ουρέ, λέει ου κόκουτας, σα δεν έχ' μυαλά ίσια μι τα δκά μ', πουμε ένας κόκουτας, ας πιθάν'. Έχου 40 γναικίς κι καμιανής τ' βουλήμ' δεν τ' δίνου, κι αυτός έχ' νια γναικα κι θα πιθάν'.

- Αμ τι να κάν', τ' λέει του σκλι, του ψουμί του ζύμουσι κι του σταρ' τόχ' κι βράζ'.

- Του ψουμί να στου δώκ' ισένα κι του σταρ' να τ' αρμινίσ' σν' αυλή να φάμι όσου μπουρούμι κι αυτός ν' αρπάξ' ένα ξύλου να ργασ' τη γναικα τ', λέει ου κόκουτας.

Τ' άϊκσι ου αφιντκός κι ματασκέφκι μαθέ. Κουντά, σκώνιτι, αρπάζ' του ψουμί του ρίχν' στου σκλι, αρπάζ' του κακάβ' μι του σταρ' τ' αρμενίζ' σν' αυλή, δίν' κι ένα νταραμό τσ' γναικάς τ', μα μούϊδι γω τα πστεύου, μούϊδι σεις να τα πστέψιτι.

Ου Ντιρουκλήμς

Μ' ήταν ένας κι είχε τρία κληματάκια κι τουν έλεγαν Ντιρουκλήμ. Πήγι νιά αλπού κι τα 'φαϊ τα σταφύλια. Αυτός άλλ' προυκουπή δεν είχε μαθέ, παρά μόνου τα τρία κλήματα. Έκα-
μι τρόπου αυτός κι έστσι σίδηρου, τν' έπιασι ν' αλπού κι τσ' λέει: «Τι να σι κάμου τώρα, να σι
σκουτώσου;» λέει. «Ιγώ δεν έχου άλλ' προυκουπή απ' αυτά τα τρία κλήματα» τσ' λέει.

«Ιγώ», τ' λέει η αλπού, «τώρα τα 'φαγα κι να μη σκουτώης κι να μη μι σκουτώης παν'
αυτά, τα' φαγα. Αν θέλς μη μι σκοτώνς κι θα σι κάμου να πάρσ' τ' βασλοπούλα».

- Μαρή, γω, τσ' λέει, θα πάρου τ' βασλοπούλα πουμ' έρμους;

- Ας είσι έρμους, τ' λέει, να μη μι σκουτώης κι θα τν' πάρσ'.

Δεν τ' σκότουσι, τν' αλπού, τν' άφκι. Σκώντι η αλπού. πάει κεί που 'χανι αμπέλια κι κλάδι-
βαν κι τσ' λέει: «Τούτα τ' αμπέλια θα νάρθ' κόσμους πουλύς να σας ρουτήσιν τίνους είνι, να
πήτι του Ντιρουκλήμ. Αν δεν του πήτι θα σας τα πάρνι, θα γίννι ιθνικά», τσ' είπι. Πάει κει π'
όργουναν τα χουράφια, του ιδγιου τσ' είπι: «Θα νάρθνι κόσμους να σας ρουτήσιν τίνους είνι,
να πήτι τ' Ντιρουκλήμ, αν δεν του πήτι θα σας τα πάρνι, θα γίννι ιθνικά». Πάει σι κεινούς που
φύλαγαν τα πρόβατα, τα γίδια τα γιλάδια τα ίδια τσ' είπι. Κουντά, πάει στου παλάτ' κι λέει τ'
βασλιά: «Δε δίντι τ' γκόρ' σας στουν Ντιρουκλήμ;»

- Να στείλου κόσμου να ιδώ τι άνθρουπους είν αυτός, τσ' λέει ου βασιλιάς

Έστσι κόσμου. Πέρναγαν, ρώταγαν τίνους είν' τα πρόβατα; Τ' Ντιρουκλήμ. Τίνους είν'
τα γιλάδια; Τ' Ντιρουκλήμ. Τ' αμπέλια; Τ' Ντιρουκλήμ. Δεν έσουσαν να πάνι να ιδούνι τουν
Ντιρουκλήμ. Τρέχνι πίσου κι τ' λένι τ' βασιλιά:

- Σι πέρασι δέκα πουδάργια ου Ντιρουκλήμς, βόϊδα, πρόβατα, χουράφια, όπ' ρώτσαμι τ' Ντι-
ρουκλήμ είνι μας λένι. Να του δώκς του κουρίτς, τ' λένι.

Ηρθ' η ώρα να πάει να τν' άρ'. Αυτός μαθέ μι τα τσουλούνια, μι τι σπιθιρκό να πάη; Τι
να καν' η αλπού; Σήμασι κουλουκύθια κι τα 'δεσι σ' ντριχιά πέρα πέρα κι τα βάσταϊ ου Ντι-
ρουκλήμς απ' τ' νιά μιριά κι αυτήν αφ' ν' άλλ' κι τα πάϊναν' για σπιθιρκό τάχα. Πήγαν ως κεί
π' ζύγουσαν κι θα φαίνουσαν ότ' είν' κουλουκύθια κι απέ τα πέταξαν κι πήγιναν οι δγυό τσ'.
Ικειός μι τν' αλπού. Λέει ου βασιλιάς: «Τι είν' αυτός; Τι φουρισιά είν' αυτήν;»

- Δεν είδς του σπιθιρκό, τ' λέει η αλπού, απ' μας έπιασαν οι κλέφτις κι μας έντσαν τα τσου-
λόνια κι σκότουσαν κι του σπιθιρκό ούλου; τ' λέει.

- Να κόψου νιά φουρισιά να τ' φκειάσου ινδύματα τσ' λέει. Το 'κοψι νιά φουρισιά τουν
έντσι. Τηριώνταν απ' ιδώ, τηριώνταν απού κει, ο Ντιρουκλήμς. Τουν είδι ου βασιλιάς, πουτέ τ'
μαθέ τέτοια ινδύματα. Λέει αφνής: «Τι τριέτ' ου γαμπρός;»

- Αφνά τα βάνι καθμερνά, τ' λέει η αλπού, αφνού του 'ρχιτι αηδία να φουρέσ' τέτγια φουρι-
σιά.

- Να τ' φκιάσου άλλα. Του 'φκειασι νιά ουλόχρη φουρισιά.

- Να μη ματακινθής, λέει η αλπού στουν Ντιρουκλήμ, γιατί δεν έχου άλλα ψέματα να πω.
Ντύθκι αυτός κι στάθκι σ' ένα μέρους κι δε ματακνήθκι.

- Για, γλέπς τώρα; λέει τ' βασιλιά η αλπού, τουν γλέπς να κνηθή τώρα; Οιδίζ' η φουρισιά
τ' μι κείν' πούχι κι δεν τηριέτι τώρα ου γαμπρός.

Έτσ' στιφανώθκι ου Ντιρουκλήμς τ' βασλουπούλα, τ' μπήρι κι έζσι καλά κι μεις καλύτερα.

Κίνηση Πανευρυτανικών Συλλόγων

Πανευρυτανική Ένωση

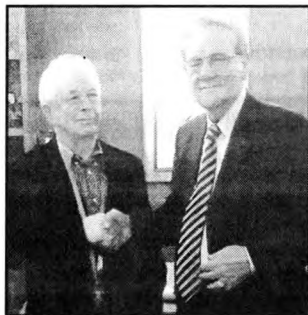
Η Ακαδημία Αθηνών, στην ετήσια πανηγυρική της εκδήλωση (29-12-2011), τίμησε την Πανευρυτανική Ένωση για τα 55 χρόνια πολιτισμικής προσφοράς και δράσης της. Τον έπαινο παρέλαβε ο αεικίνητος πρόεδρος της Πανευρυτανικής Ένωσης, κ. Κώστας Παπαδόπουλος.

Η τιμητική αυτή διάκριση ήταν μια άξια δικαίωση της Πανευρυτανικής Ένωσης για την πολυετή, άοκνη και συνεχή πολιτισμική της κίνηση σε όλη την Ευρυτανία.

Στιγμιότυπο από την απονομή
(Φωτό: Ευρυτανικά Νέα 4/1/2012)

Εταιρεία Ευρυτάνων Επιστημόνων

Ο Πρόεδρος της Ε.Ε.Ε., κ. Ι. Ζούμπας
(δεξιά) συγχαίρει τον Πρόεδρο
του Δ.Σ. των εταιρειών Χόντος,
κ. Νίκ. Χόντο

Στην ετήσια εορταστική της εκδήλωση, στις 22 Ιανουαρίου 2012, η Εταιρεία Ευρυτάνων Επιστημόνων τίμησε εξέχοντες Ευρυτάνες, που διέπρεψαν στον επιχειρηματικό τομέα.

Πρόκειται για α) τους Αγραφιώτες αδελφούς Χόντου, που όχι μόνο ανέπτυξαν την γνωστή αλυσίδα καταστημάτων «Hondos Center», δίνοντας δουλειά σε πολλούς συμπατριώτες, αλλά και συνεισέφεραν ποικιλότροπα στον τόπο και β) τον κ. Κώστα Αβράμμο, από τα Επιπινιά, ιδιοκτήτη του ξενοδοχείου «Πάρνων» στην καρδιά της Αθήνας, η σάλα του οποίου προσφέρει φιλόξενο στέκι σε όλους τους Ευρυτάνες, και ο ίδιος είναι πάντα παρών στις προσπάθειες προόδου και ανάπτυξης της γενέτειράς μας.

Ομοσπονδία Ευρυτανικών Συλλόγων

Η Ομοσπονδία Ευρυτανικών Συλλόγων, στην καθιερωμένη Γενική της Συνέλευση, εξέλεξε τα νέα μέλη του Διοικητικού της Συμβουλίου, που σύντομα πρόκειται να συγκροτηθούν σε σώμα. Οι εκλεγέντες είναι:

Κώστας Καλτσούνης
Δημ. Κουτσουμπιάς
Βασίλης Μάκκας
Πάνος Παύλος
Μαρία Παπαδοπούλου
Αγγελική Σκοτίδα
Λάμπρος Χρυσάφογιώργος

Νίκη Ρέκκα
Ελένη Ντανά
Πάυλος Ντζούνος
Λάμπρος Καρράς,
Βασίλης Τσιαμάκης,
Σπύρος Σκαρτσιούνης
Λάμπρος Παπαδόπουλος

Η π. Πρόεδρος
κ. Βάσω Χαλκιά

Μια αξιέπαινη πρωτοβουλία του απερχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου ήταν να τιμήσει όλους όσους διετέλεσαν πρόεδροι της Ομοσπονδίας, μεταξύ των οποίων και την π. Πρόεδρο κ. Βάσω Χαλκιά. Η κίνηση αυτή ήταν μια άξια δικαίωση όλων των Προέδρων και ιδιαίτερα της κ. Χαλκιά, η οποία κατέβαλε συνεχείς και άοκνες προσπάθειες προς ανάδειξη, τόσο των συλλόγων-μελών της Ομοσπονδίας, όσο και της γενέτειράς μας, Ευρυτανίας.

Το καμηλό παλτό

Του Νίκου Δήμου*

Η κυρία στεκόταν όρθια έξω από ένα μεγάλο φούρνο στην Κηφισιά. Ήταν ντυμένη απλά αλλά καλόγουστα και φαινόταν σαν να περίμενε κάποιον. Προσπερνώντας, την άκουσα να μου ψιθυρίζει: «Συγγνώμη πεινάμε».

Σταμάτησα κατάπληκτος, βέβαιος πως δεν είχα ακούσει καλά. Όμως η κυρία, με χαμηλωμένο βλέμμα, επανέλαβε τη φράση.

Μπήκα βιαστικά στο φούρνο, αγόρασα, έκανα ψιλά και φεύγοντας της έβαλα στο χέρι ένα μικρό χαρτονόμισμα. Δεν μου πήγε να δώσω κέρμα. Πρόσεξα το χέρι. Ήταν περιποιημένο. Το ψιθυριστό «ευχαριστώ» σχεδόν δεν ακούστηκε.

Το συναπάντημα αυτό με συγκλόνισε σαν γροθιά στο στομάχι. Σίγουρα κάθε φτώχεια είναι οδυνηρή, αλλά η φτώχεια του νεόπτωχου αξιοπρεπούς αστού είναι πιο σκληρή. Δεν έχει μάθει την ένδεια, ζούσε μια καλή ζωή και ξαφνικά τα χάνει όλα. Ο άλλος, που ζει χρόνια στη φτώχεια, έχει ξεδιπλώσει στρατηγικές και άμυνες τις οποίες ο νεόπτωχος δεν υποψιάζεται καν.

Και ξαφνικά ο νους μου πήγε πολλά χρόνια πίσω. Στο τέλος της φοιτητικής μου ζωής στη Γερμανία. Συνεργάστηκα σε μια ταινία και είχα κερδίσει αρκετά. Από τα κέρδη μου είχα αγοράσει ένα μεγαλοπρεπές καμηλό παλτό.

Γύρισα στην Ελλάδα, βρέθηκα μέσα σε μια οικογενειακή θύελλα – με αποτέλεσμα, ενώ υπηρετώ τη θητεία μου, να πρέπει ταυτόχρονα να κερδίσω τα προς το ζην, όχι μόνο για μένα αλλά και για τη μητέρα μου.

Πέρασα δύσκολα εκείνο το χειμώνα και συχνά κοιμήθηκα νηστικός. Όταν δεν ήμουν υπηρεσία, φορούσα πολιτικά και χτυπούσα πόρτες για δουλειά. Έκανα τα πάντα: μεταφράσεις, μαθήματα, κείμενα, αλληλογραφία.

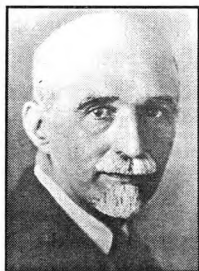
Όμως θυμάμαι τι ζημιά μου είχε κάνει το «καμηλό παλτό μου». «Μα τι ανάγκη έχεις εσύ;» ο ένας. «Α' θα παίρνεις ακριβά!» ο άλλος. Μέχρι που βρήκα να το πουλήσω και ησύχασα. Μαζί με όσα ξεπουλήσαμε τότε, χαλιά, σερβίτσια, κοσμήματα, έφυγε κι αυτό.

Προσέξτε λοιπόν: η νέα φτώχεια φοράει συχνά καμηλό παλτό. Και ξεγελάει. Αφήστε που κρύβεται και ντρέπεται. Δεν έχει το θάρρος της ανάγκης της.

Αναζητήστε την εκεί που δεν την περιμένετε. Δεν ζητιανεύει στις γωνίες, ούτε απαιτεί φανερά. Αλλά ψάχνοντας θα μάθετε για την οικογένεια του απολυμένου πεννητάρη, που στερείται, που κρυνώνει γιατί δεν μπορεί να πληρώσει θέρμανση, που δεν έχει για το χαράτσι και κινδυνεύει να μείνει χωρίς ρεύμα. Κι αν μπορείτε, βοηθείστε διακριτικά.

*(Εστάλη από τον κ. Κώστα Σαρρή)

Ζαχαρίας Παπαντωνίου: Ο κοινωνικός και πολιτικός στοχασμός του Περίληψη Ομιλίας

Του Μένιου Κουτσούκη

Αν και στην προσωπική του ζωή υπήρξε ασκητικός και μονήρης, ωστόσο, στην ιεράρχηση των αξιών του, ο Ζαχαρίας Παπαντωνίου, προτεραιότητα έδινε στην ομάδα, στο σύνολο, στην κοινωνία. Την ανεπτυγμένη ευαισθησία του και παρατήρηση για την αισθητική τάξη των πραγμάτων δεν την έδειξε μόνο στην τέχνη αλλά και στην κοινωνία γενικότερα. Μπορεί να διατυπώνει εκτεταμένες θεωρητικές σκέψεις και απόψεις για τα διάφορα ρεύματα της τέχνης, αλλά δεν παραλείπει να εκφράζει με αδογματίστο και ήπιο λόγο κοινωνικοπολιτικές απόψεις, που αφορούν την πατρίδα και τον πατριωτισμό, τον ελληνισμό και τη Μεγάλη Ιδέα, την κοινωνία του καιρού του κ.ά.

Αν εξαιρέσουμε τους πρώτους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1896 στην Αθήνα, το τέλος του 19^{ου} αιώνα βρίσκει την Ελλάδα βυθισμένη σε μια πολλαπλή κρίση: πτώχευση, εθνική ήττα στον ελληνoturκικό πόλεμο του 1897, χρεοκοπία των πολιτικών κομμάτων. Προλείπεται έτσι το έδαφος για το κίνημα στο Γουδί, το 1909. Αυτό θα αποτελέσει αφετηρία για την αναγέννηση της Ελλάδας με την άνοδο στην εξουσία του κόμματος των Φιλελευθέρων, με αρχηγό έναν χαρισματικό ηγέτη, τον Ελευθέριο Βενιζέλο, στο πλευρό του οποίου ο Ζαχαρίας Παπαντωνίου τάχθηκε από την αρχή.

Στην ευαίσθητη ψυχή του, τα φαινόμενα αυτά δεν περνούν απαρατήρητα. Απεναντίας, γίνονται αφορμή να διατυπώσει σκέψεις για την πατρίδα, την κοινωνία και την πολιτική. Στον απόηχο της ήττας του 1897 θα γράψει τα «Πολεμικά του Τραγούδια». Εξάλλου, με την γοητευτική του πένα περιγράφει και κρίνει συλλογικές νοστορπίες και συμπεριφορές του 19^{ου} αιώνα που φεύγει και των αρχών του 20^{ου} αιώνα που έρχεται. Άλλοτε με αλληγορίες και συμβολισμούς και άλλοτε με την αμεσότητα των διαλόγων του θα καταδικάσει τα φαινόμενα σήψης και διαφθοράς στον δημόσιο τομέα. Δεν θα παραλείψει να προβάλει φωτεινές εξαιρέσεις και παραδείγματα παρμένα συχνά, τόσο από το εξωτερικό όσο και το εσωτερικό.

Επιστρέφοντας από το Παρίσι, η κριτική του θα γίνει πιο έντονη σε σημείο που να κατηγορηθεί ως σοσιαλίζων για τις νέες προοδευτικές ιδέες, στις οποίες δεν κρύβει την προτίμησή του. Χαιρετίζει ιδιαίτερα την είσοδο στη Βουλή νέων κοινωνιολόγων γράφοντας σε σχετικό χρονογράφημά του: «Εδρoσίσθη η ψυχή μου όταν έμαθα ότι πέντε σοσιαλισταί εμπήκαν εις την ελληνικήν Βουλήν και ότι υπάρχει εδώ Εταιρεία Νέων διαδίδουσα τας κοινωνιολογικάς επιστήμας». Σε άλλο χρονογράφημά του (1911) θα τους υποστηρίξει λέγοντας: «Μας έφεραν το ευγενέστερο ιδεώδες που τaráσσει την σημερινήν ανθρωπότητα από άκρου εις άκρον. Είναι δυστυχής εκείνος που το στερείται όχι εκείνος που το αποκτά».

Ο ίδιος, ευαίσθητος στην κοινωνική ανισότητα και ιδιαίτερα στην αντίθεση πλούτου – φτώχειας, θα προβεί σε μια κοινωνιολογική παρατήρηση λέγοντας σε ένα χρονογράφημα (1912) ότι: «ανισότης μαινομένη εις αυτάς τας πόλεις δεν είναι δυνατόν να συντελή εις τον σεβασμόν της ιδιοκτησίας, επομένως εις την ασφάλειαν. Κορυφώνεται αυτή (η ανισότης), κορυφώνεται το έγκλημα».

Ο Ζαχαρίας Παπαντωνίου, στα χιλιάδες χρονογραφήματά, αποτύπωσε σημαντικές πολιτικές σκέψεις και αντιλήψεις που πρόβαλε σε ένα ευρύτατο αναγνωστικό κοινό, που τον θαύμαζε τόσο για το ύφος της γραφής του, όσο και για τις ιδέες του.

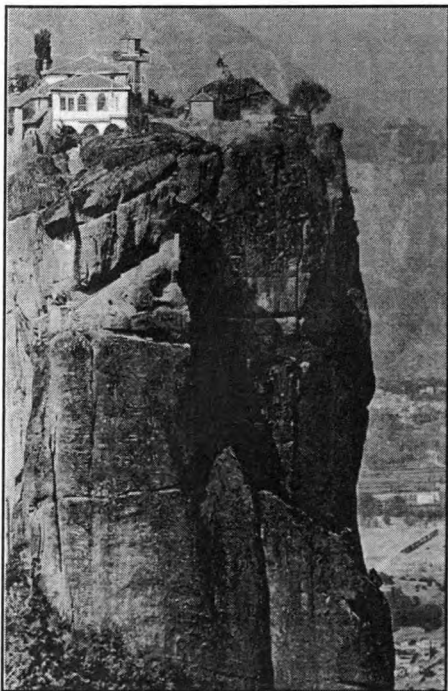
Πήρα το στρατί, πήρα το μονοπάτι...

Γράφει η Φωτεινή Σκανδαλή
Καθηγήτρια Λυκείου

ΜΕΤΕΩΡΑ

Ταξιδεύεις στον Θεσσαλικό κάμπο, σε ένα τοπίο συνηθισμένο, απλό, ήσυχο, και ξαφνικά βλέπεις μπροστά σου τα Μετέωρα. Θεόρατοι βράχοι, θαρρείς φερμένοι από το πουθενά. Τι παράξενος τόπος, μια μυστηριακή ατμόσφαιρα, μια πολιτεία προσευχής και προσέγγισης του Θεού.

Σύμφωνα με την παράδοση, οι πρώτοι ερημίτες ανέβηκαν στους πέτρινους όγκους πολύ πριν τον δέκατο αιώνα. Ζούσαν σε σπηλιές και σε βαθουλώματα των βράχων, ενώ δίπλα τους, δημιούργησαν μικρούς χώρους, τα «Προσευχάδια» για να προσεύχονται, έχοντας παντοτινή συντροφιά την μελέτη των παλιών ορθόδοξων κειμένων. Οι θρησκευτικές τους υποχρεώσεις απαιτούσαν την εκκλησιαστική λειτουργία και τη μετάληψη, που έπρεπε να εκτελεί ιερέας. Έτσι δημιουργείται η Πρώτη Σκήτη της Δούπιανης, γύρω στον 11^ο αιώνα, απαρχή της μοναστικής πολιτείας των Μετεώρων και της κοινοβιακής ζωής.

Η μεγαλοπρέπεια του τοπίου και η ασφάλεια που ένοιωθαν οι μοναχοί στα απρόσιτα αυτά ύψη των απόκρημνων βράχων – από επιδρομείς, ληστές και κακοποιούς – δημιούργησε με τον χρόνο μία μεγάλη και οργανωμένη μοναστηριακή πολιτεία με της μονές, που ενισχύονταν από της δωρεές και προνόμια ευσεβών ηγεμόνων και αρχόντων.

Όμως, σιγά-σιγά η Θεοκρατική αυτή Πολιτεία θα πέσει σε παρακμή και έτσι από τα δεκάδες μοναστήρια σε λειτουργία σήμερα βρίσκονται οι μονές Μεταμορφώσεως, Βαρλαάμ, Ρουσσάνου, Αγίου Στεφάνου και Αγίας Τριάδος.

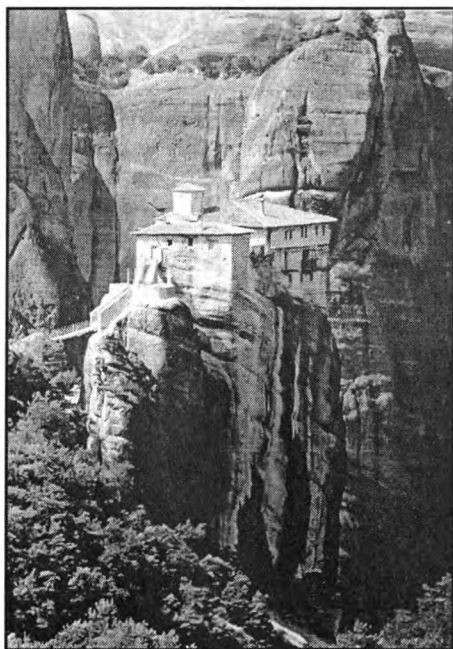
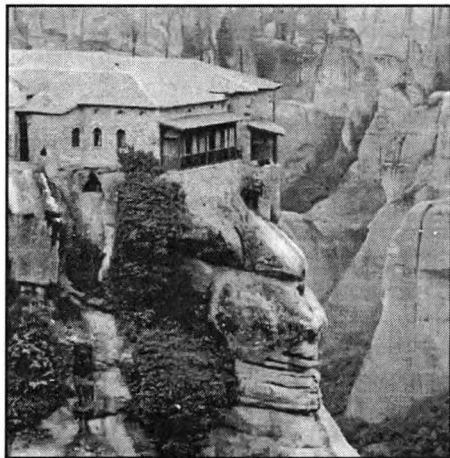
Αμέτρητοι οι θησαυροί που μπορεί να θαυμάσει ο επισκέπτης στα μοναστήρια αυτά. Πολύτιμες πνευματικές και καλλιτεχνικές παρακαταθήκες της Ορθοδοξίας φυλάσσονται στα σκευοφυλάκια και τις βιβλιοθήκες των μετεωρίτικων μοναστηριών. Είναι τα ιστορικά κειμήλια, που αιώνες τώρα, στοργικά και προσεκτικά φυλαγμένα, δίνουν ζωντανή τη μαρτυρία της ακμής των μοναστηριών.

Στη Μονή Μεγάλου Μετεώρου – Μεταμορφώσεως φυλάσσεται τμήμα χρυσόβουλου με υπογραφή του αυτοκράτορα Ανδρόνικου Παλαιολόγου. Στην Μονή Αγίου Στεφάνου Δισκοπότηρο από το 1631 και τρία Ευαγγέλια του 17^{ου} αιώνα. Στη Μονή Βαρλαάμ Χρυσοκέντητος Επιτάφιος του 1600.

Στη Μονή Βαρλαάμ, εκτός από τα πολύτιμα κειμήλια, μπορεί ο επισκέπτης να

θαυμάσει το γιγαντιαίο βαρέλι της μονής, φτιαγμένο τον 16^ο αιώνα, χωρητικότητας 13.000 λίτρων.

Σε πολλά μοναστήρια βλέπουμε ακόμη και σήμερα ίχνη από τις πρώτες σκαλωσιές που χρησιμοποιούσαν οι πρώτοι ασκητές για να ανεβαίνουν στα μοναστήρια. Αργότερα οι σκαλωσιές αντικαταστάθηκαν από πελώριες ανεμόσκαλες που προκαλούσαν ίλιγγο σε όσους ανέβαιναν. Εκείνους, που δεν τολμούσαν να ανέβουν τις ανεμόσκαλες, τους τραβούσαν επάνω με δίχτυ. Μισή ώρα κρατούσε το ανέβασμα

αυτό, μισή ώρα αγωνίας και τρόμου.

Οι πρώτες σκάλες λαξεύτηκαν στους βράχους μόλις το 1922, αλλά το δίχτυ εξακολουθούσε ακόμη να χρησιμεύει για την μεταφορά τροφίμων και άλλων αναγκών.

Ο μεγαλοπρεπής συνδυασμός των πολύμορφων γεωλογικών αντιθέσεων του μετεωρίτικου τοπίου, δημιουργεί μία ανεπανάληπτη εικόνα ομορφιάς. Ολοζώντανη παρουσίαση των πρώτων ημερών της Δημιουργίας, γεμίζει τη συνειδησή μας από ξεχασμένα ιδανικά ηθικής τελειότητας, ίσως γιατί νοιώθουμε τη φθορά της ανθρωπίνης υπόστασης.

Ανεβαίνοντας κανείς στα Μετέωρα, η καρδιά του πλημμυρίζει από θαυμασμό για τα υπέροχα έργα της Μητέρας Φύσης, αλλά και για την ακλόνητη πίστη του ανθρώπου που τον ώθησε να χτίσει αυτά τα υπέροχα κτίσματα για να έρθει κοντά στον Πλάστη του.

Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Μικρού Χωριού

**Δείχνει την ιστορική διαδρομή του χωριού
και των ανθρώπων του.**

Επισκεφθείτε το

ΚΟΙΝΗ ΛΟΓΙΚΗ

Ένα ενδιαφέρον άρθρο, που δημοσιεύτηκε στους *Times* του Λονδίνου, με τη μορφή νεκρολογίας, δείχνει παραστατικά την κατάπτωση των πραγματικών αξιών της σημερινής κοινωνίας:

Σήμερα πενθούμε το θάνατο μιας αγαπημένης παλιάς φίλης, της **Κοινής Λογικής**, η οποία μας συντρόφευε για πολλά χρόνια. Κανείς δεν γνωρίζει με βεβαιότητα την ηλικία της αφού το μητρώο γέννησής της έχει χαθεί εδώ και πολύ καιρό σε γραφειοκρατικές διατυπώσεις. Θα τη θυμόμαστε ως κάποια που μας δίδαξε πολύτιμα μαθήματα όπως αυτά:

- Έχε την κοινή λογική για να προστατεύεσαι.

- Το πρωινό πουλί πιάνει το σκουλήκι.

- Η ζωή δεν είναι πάντα δίκαιη, και...

- Ίσως ήταν δικό μου το φταίξιμο.

Η Κοινή Λογική έζησε σύμφωνα με απλές, συνετές οικονομικές πολιτικές, όπως: Μην ξοδεύετε περισσότερα απ' αυτά που κερδίζετε, και... αξιόπιστες στρατηγικές: όπως: Υπεύθυνοι είναι οι ενήλικες και όχι τα παιδιά.

Η υγεία της άρχισε να επιδεινώνεται ραγδαία όταν τέθηκαν σε ισχύ καλοπροαίρετοι αλλά αυταρχικοί κανονισμοί, όπως: Αναφορές για ένα δύσκολο αγόρι που κατηγορήθηκε για σεξουαλική παρενόχληση επειδή φίλησε μια συμμαθήτριά του, για εφήβους που αποβλήθηκαν από το σχολείο επειδή χρησιμοποίησαν στοματικό διάλυμα μετά το γεύμα, για έναν δάσκαλο που απολύθηκε επειδή επέπληξε έναν απειθαρχο μαθητή.

Η Κοινή Λογική έχασε έδαφος όταν γονείς επιτέθηκαν σε δασκάλους επειδή έκαναν τη δουλειά, που οι ίδιοι δεν είχαν καταφέρει να κάνουν αναφορικά με την πειθαρχηση των ανυπάκουων παιδιών τους. Η υγεία της επιδεινώθηκε ακόμη περισσότερο όταν τα σχολεία υποχρεώθηκαν να παίρνουν τη γονική συναίνεση για να βάλουν αντιηλιακό ή να δώσουν μια ασπιρίνη σ' ένα μαθητή αλλά δεν μπορούσαν να ενημερώσουν τους γονείς όταν μια μαθήτρια έμενε έγκυος και ήθελε να κάνει έκτρωση.

Η Κοινή Λογική έχασε τη θέληση για ζωή όταν οι εκκλησίες έγιναν επιχειρήσεις και οι εγκληματίες τύγχαναν καλύτερης μεταχείρισης από τα θύματά τους.

Η Κοινή Λογική δεν κατάφερε να ξεπεράσει το γεγονός ότι όχι μόνο δεν μπορούσες να υπερασπιστείς τον εαυτό σου από ένα διαρρήκτη μέσα στο ίδιο σου το σπίτι, αλλά ο διαρρήκτης μπορούσε και να σε μηνύσει για βιαιοπραγία.

Η Κοινή Λογική παραιτήθηκε τελικά από κάθε θέληση για ζωή όταν μια γυναίκα που τάχα δεν κατάλαβε ότι ένα αχνιστό φλιτζάνι καφέ ήταν ζεστό, έχυσε λίγο στην ποδιά της κι' ανταμείφθηκε άμεσα μ' έναν τεράστιο διακανονισμό.

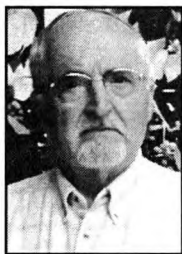
Πριν από το θάνατο της **Κοινής Λογικής** είχε προηγηθεί ο θάνατος των γονιών της, **Αλήθειας** και **Εμπιστοσύνης**, και των παιδιών της, **Σύνεσης**, **Ευθύνης** και **Λογικής**. Ωστόσο, έχουν επιζήσει τα 4 ετεροθαλή αδέρφια της κοινής λογικής, που είναι:

- Ξέρω τα Δικαιώματά μου.
- Δεν είναι δικό μου το φταίξιμο.
- Εγώ είμαι θύμα.
- Αυτό το θέλω τώρα.

Α. Στ.

Αξονική Τομογραφία του Νέο-Έλληνα

Τον Γιώργον Σταυράκη

Πριν από μερικές δεκαετίες είχε δημοσιευθεί στις εφημερίδες, ότι στην Αμερική είχε προκηρυχθεί ένας διαγωνισμός για τον καταλληλότερο χαρακτηρισμό της συμπεριφοράς των διαφόρων μεταναστευτικών ομάδων (Έλληνες, Ιταλοί, Λατινοαμερικάνοι κ.ά.) και της συλλογικής ψυχολογίας που τους κυριαρχεί. Σε αυτόν τον διαγωνισμό το πρώτο βραβείο για τον καλύτερο ορισμό του Έλληνα έλαβε ο Αμερικανός δικαστής H. Kelly. Φαίνεται, ο κ. Kelly, ως μελετητής του ελληνικού πολιτισμού, με την ιδιότητα του δικαστή και γνώστης της κοινωνικής ψυχολογίας, προφανώς,

δίκαια κέρδισε το βραβείο με το σύντομο κείμενο που ακολουθεί:

«Μπροστά στο δικαστήριο της αδέκαστης ιστορίας, ο Έλληνας αποκαλύφθηκε ανέκαθεν κατώτερος των περιστάσεων, αν και από διανοητική άποψη κατείχε πάντα τα πρωτεία. Ο Έλληνας είναι ευφρόνιστος αλλά και αισθηματίας, δραστήριος αλλά και θερμόαιμος, ανυπόμονος αλλά και πολεμιστής. Έκτισε τον Παρθενώνα και, αφού μέθυσε από την αίγλη του, άφησε αργότερα να γίνει στόχος οβιδών. Ανέδειξε το Σωκράτη για να τον δηλητηριάσει. Θαύμασε τον Θεμιστοκλή για να τον αποπέμψει. Υπηρέτησε τον Αριστοτέλη για να τον καταδιώξει. Έκτισε το Βυζάντιο για να το εκτονέψει. Έφερε το 1821 για να το διακυβεύσει. Διπλασίασε την Ελλάδα και παρ' ολίγον να την κηδέψει. Κόπτεται τη μια στιγμή για την αλήθεια, και την άλλη συντάσσεται και υπηρετεί το ψεύδος. Παράδοξο πλάσμα, ατίθασο, περίεργο, ημίκαλο, αστάθες, αβέβαιο διαθέσεων, εγωπαθές και σοφόμωρο ο Έλληνας. Θαυμάστε τον αν θέλετε, ταξινομήστε τον αν μπορείτε».

Πρόσφατο παράδειγμα, το οποίο μάλλον επαληθεύει την αλλοπρόσαλλη ψυχολογική σύνθεση του νέο-Έλληνα είναι οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004. Αρχικά, η διεθνής κοινότητα κρατούσε ως τις τελευταίες μέρες, σοβαρές επιφυλάξεις αν η Ελλάδα καταφέρει να οργανώσει άρτιους αγώνες. Ξοδεύτηκαν διπλάσια ποσά από όσα στην Atlanta και το Sydney. Οι αγώνες έγιναν με μεγάλη επιτυχία. Σήμερα, 7-8 χρόνια μετά, οι εγκαταστάσεις ρωμαϊκής χλιδής, οι οποίες κόστισαν στους Έλληνες φορολογούμενους πολλά δις ευρώ, σαπίζουν εγκαταλειμμένες και ανεκμετάλλετες, ανάμεσα στα σκουπίδια.

Αυτός ο χαοτικός τρόπος συμπεριφοράς περιγράφεται, νομίζω, εύστοχα από τον δικαστή H. Kelly. Ο ανταποκριτής των «Times» του Λονδίνου, Βρετανός E. Bouchier (1910), μεταξύ άλλων γράφει στην εγκυκλοπαίδεια Britannica διάφορα εκπληκτικά για τον χαρακτήρα του λαού μας: «Οι Έλληνες είναι έξυπνοι, οξυδερκείς και δαιμόνιοι, αλλά όχι για την ουσία και την πρακτική εφαρμοσμένη σκέψη. Η πνευματική δραστηριότητα που να θεμελιώνεται και η προσεκτική ακριβολογία είναι στον Έλληνα αντιπαθητική. Προτιμά την απεραιτολογία για να κερδίσει ένα ακροατήριο και αποφεύγει την τεκμηριωμένη θέση των ειδικών. Πολλοί είναι εκείνοι οι οποίοι περιφρονούν την κλεψιά, δεν διατάζουν όμως να επιδιώξουν παράνομο όφελος με συμπαγειακούς τρόπους και διαστρέβλωση της αλήθειας (βλέπε μεγάλα οικονομικά σκάνδαλα). Συχνά η απάτη διατρέπεται χωρίς ανάγκη ή ιδιαίτερο λόγο, αλλά απλά για να δώσει ικανοποίηση στο 'εγώ'. Γενικά, οι Έλληνες μπορεί να χαρακτηρισθούν σαν έξυπνοι, υπερβολικά φιλόδοξοι και εύτροφοι άνθρωποι, ικανοί για μεγάλες θυσίες, αλλά ελλειμματικοί σε μερικές από τις πιο βασικές αρετές, οι οποίες θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε Εθνικό Μεγαλείο».

Η κρίση είναι δική σας.

Πηγή: H. Kelly και Britannica. Μετάφραση Γ. Σταυράκη.

Είδα ένα όνειρο...

- Είδα στον ύπνο μου ψες βράδυ ότι τάχα μιλούσα με το Θεό. «Τι είναι αυτό που Σάς εκπλήσσει περισσότερο στους ανθρώπους;» ρώτησα, και ο Θεός απάντησε:

- Ότι οι άνθρωποι ζουν σαν να μην πρόκειται να πεθάνουν ποτέ και πεθαίνουν σαν να μην έχουν ζήσει καθόλου.
- Ότι οι άνθρωποι χάνουν την υγεία τους προσπαθώντας να βγάλουν χρήματα κι ύστερα χάνουν τα λεφτά τους για να ξαναβρούν την υγεία τους.
- Ότι με το να αγχώνονται για το μέλλον ξεχνούν το παρόν κι έτσι δεν ζουν ούτε στο μέλλον ούτε στο παρόν.

- Μετά Τον ρώτησα: «Σαν Πατέρας όλων, ποια είναι τα μαθήματα ζωής που θα δίνετε στα παιδιά σας;» Και ο Θεός απάντησε:

- Δεν μπορούν να αναγκάσουν τους άλλους να τους αγαπήσουν αλλά να γίνουν άξιοι να αγαπηθούν.
- Δεν μετράνε τα υλικά αγαθά στη ζωή μας αλλά οι άνθρωποι που έχουμε στη ζωή μας.
- Μέσα σε μια στιγμή μπορεί ν' ανοίξεις στον άλλο πληγές που παίρνει χρόνια να γιατρέψεις.
- Δύο άνθρωποι μπορεί να κοιτάζουν το ίδιο πράγμα και να βλέπουν δύο διαφορετικά πράγματα.
- Τα χρήματα μπορούν να αγοράσουν τα πάντα εκτός από την ευτυχία!

Α. Στ.

Τάδε έφη

Ιωάννης Καποδίστριας

«...Ελπίζω ότι όσοι εζ' υμών συμμετάσχουν εις την Κυβέρνησιν θέλουν γνωρίσει μεθ' εμού ότι εις τας παρούσας περιπτώσεις, όσοι ευρίσκονται εις δημόσια υπουργήματα δεν είναι δυνατόν να λαμβάνουν μισθούς αναλόγως με τον βαθμό του υψηλού υπουργήματός των και με τας εκδουλεύσεις των, αλλ' ότι οι μισθοί ούτοι πρέπει να αναλογούν ακριβώς με τα χρηματικά μέσα, τα οποία έχει η Κυβέρνησις εις την εξουσίαν της.»

«...εφ' όσον τα ιδιαίτερα εισοδήματά μου αρκούν διά να ζήσω, αρνούμαι να εγγίσω μέχρι και του οβολού τα δημόσια χρήματα, ενώ ευρισκόμεθα εις το μέσον ερείπιαν και ανθρώπων βοθισμένων εις εσχάτην πενίαν».

Ιωάννης Καποδίστριας
Πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδος,
προς την Δ' Εθνοσυνέλευση.

ΦΥΣΙΚΑ ΔΟΛΟΦΟΝΗΘΗΚΕ!

Γ. Αρ.

Έρωτος και Ρέντη γωνία

του Κώστα Τριανταφύλλη

Συνέχεια από προηγούμενο

«Όταν βγήκα από τη μεγάλη πόρτα, ένιωσα ότι βρίσκομαι σε ώρα μηδέν. Δεν ήμουν κύριος και κάτοχος, που λένε, του εαυτού μου. Δε με συγκινούσε η αίσθηση ότι βρίσκoμαι εκτός νοσοκομείου. Δεν μπορούσα να καταλάβω που ήταν καλύτερα για μένα. Μου φαινότανε βουνό η προσαρμογή μου στον έξω κόσμο. Οι ασθενείς και το περιβάλλον είχαν επιδράσει τόσο πολύ επάνω μου, που ενδόψυχα είχα πειστεί ότι είμαι κι εγώ άρρωστος. Προβληματίζoμαι έντονα κάθε φορά που έπρεπε ν' απαντήσω στις ερωτήσεις που μου έκαναν, όχι μόνο γιατί το μυαλό μου είχε ξεχάσει να επεξεργάζεται γρήγορα ό,τι ελάμβανε, αλλά και στο υποσυνείδητό μου δεν μπορούσα να ξεκαθαρίσω γρήγορα αν το ερώτημα προέρχεται από τρελό ή γνωστικό, για να δώσω απάντηση. Συνέλαβα δε τον εαυτό μου να μην απαντάει, να μη μιλάει κάποιες φορές, γιατί έτσι έκανα συχνά, όταν μου μιλούσαν άρρωστοι.

» Το σχέδιο του Λάζαρου και του άλλου προέβλεπε ότι πρέπει να περάσω από κουρείο. Έτσι έγινε. Όλοι περίμεναν έξω με ανυπομονησία να δούνε το πρόσωπό μου. Ήτανε κι' αυτό ένα μικρό σοκ για όλους, γιατί μετά το κούρεμα και το ξύρισμα φάνηκαν καθαρότερα τα σημάδια που μου 'χε αφήσει το ατύχημα και η παραμονή μου στο ψυχιατρείο. Όμως, οι μεγαλύτερες πληγές βρίσκονταν στην ψυχή μου και στην καρδιά μου, και, παρά τα τόσα χρόνια που 'χουν περάσει, δε λένε ακόμα να κλείσουν. Πληγές που μόνο εγώ τις καταλάβαινα.

» Στο Βελιγράδι μέιναμε δυο μέρες, διότι δεν είχα διαβατήριο κι έπρεπε να τακτοποιηθεί αυτό το πρόβλημα για να μπο-

ρώ να βγω από τα γιουγκοσλαβικά σύνορα. Ο Λάζαρος και οι άλλοι έβλεπαν την κατάσταση μου κι έκαναν το παν για να με βγάλουν απ' αυτήν. Μάτια χαλούσαν χρήματα με το τσουβάλι κι έκαναν τον караγκιόξη για να με κάνουν έστω και να μειδιάσω. Έβλεπα όλα αυτά, και στενοχωριόμουν περισσότερο γιατί καταλάβαινα ότι στο πρόσωπό μου φαινότανε καθαρά η ψυχική μου κατάσταση.

» Όπως ήταν φυσικό, όταν μπήκαμε στην Ελλάδα κάτι άλλαξε μέσα μου. Το αυτοκίνητο διέσχιζε γνώριμα μέρη που μου έφερναν στο μυαλό παλιές καλές αναμνήσεις.

» Ήταν μεσημέρι και καθίσαμε για φαγητό κάπου στη Στυλίδα. Τα μάτια μου καρφώθηκαν στη θάλασσα, και ρουφούσαν αχόρταγα το απέραντο γαλαζοπράσινο χρώμα της, που λειτουργούσε μέσα μου σαν ένα υπέροχο και απαλό φίλτρο που κατακρατούσε τη μαυρίλα της ψυχής μου.

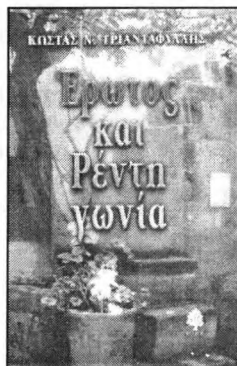
«Τι θα πιείτε;» ρωτάει το γκαρσόνι.

«Κρασί», πετάχτηκα εγώ. «Ένα κρασί, ρε παιδιά». Αχ, πόσα χρόνια είχα να πιω κρασί. Η γεύση της ρετσίνας, η παρέα των σπάνιων φίλων, και η θέα προς τη θάλασσα με γέμισαν από αυτοπεποίθηση και αισιοδοξία.

«Που λες, Λάζαρε, το σκέφτηκα καλά»

«Τι;»

«Όταν φτάσουμε Αθήνα, θα πάω κατευ-

θείαν στο σπίτι μου». Τσιμουδιά ο Λάζαρος.

«Δεν μ' έδωξε κανένας, μόνος μου έφυγα. Έπειτα, τους έχω λαχταρίσει, θέλω να δω τα παιδιά μου».

«Εγώ λέω να τους το φέρετε σιγά, σιγά», λέει ένας από τους φίλους. «Μην πάθουν κανένα κακό τα παιδιά, τόσα χρόνια έχουν να σε δουν. Κι εδώ που τα λέμε, δεν ξέρουν αν είσαι ζωντανός ή πεθαμένος».

«Ναι, ναι, συμφωνώ κι εγώ», λέει ο Λάζαρος, «δεν πρέπει να σε δουν απότομα».

» Μ' έπεισαν. Συμφώνησα κι εγώ ότι κάπως έτσι πρέπει να γίνει.

«Με τη δύση του ηλίου φτάσαμε στο Χατζηκυριάκειο, στο σπίτι του Λάζαρου. Αυτό το σπίτι κάποτε ήταν δικό μας, ήταν το πατρικό του πατέρα μου. Με δική μου παράκληση το παραχώρησε στη μάνα του Λάζαρου χωρίς ενοίκιο, όταν έφυγε από τον οίκο ανοχής· αργότερα το πούλησε στο Λάζαρο. Τώρα ήταν ένα σύγχρονο τριώροφο.

»Η γυναίκα του Λάζαρου με υποδέχτηκε σαν να γύριζα από τον κάτω κόσμο. Τα παιδιά του ζαρωμένα, πιο κάτω στο μικρό σαλόνι, άκουγαν με τεντωμένα αυτιά, αυτά που έλεγα στους άλλους και με παρακολουθούσαν σαν να ήμουν εξωγήινος. Ποιος ξέρει, άραγε, τι είχαν ακούσει για μένα;

»Αργότερα, στο φαγητό, που μείναμε μόνοι μας, γιατί έφυγαν οι φίλοι μας, μαζεύτηκαν κι αυτά στην τραπεζαρία. Πήραν θάρρος και με βομβάρδιζαν με ερωτήσεις: «Γιατί; Πώς; Τι;» Με κούρασαν, αλλά στα πρόσωπά τους έβλεπα τα δικά μου παιδιά, που περίμενα την επόμενη μέρα να τα σφίζω στην αγκαλιά μου. Αποφάγαμε κι ο Λάζαρος υπέδειξε στα παιδιά του να περάσουν στα δωμάτιά τους. Μείναμε οι τρεις μας, περάσαμε στο σαλόνι και συνεχίσαμε την κουβέντα μας.

»Κάποια στιγμή, ο Λάζαρος μου ζητάει να δώσω προσοχή σε κάτι σοβαρό που ήθελε να μου πει.

» «Αν είναι για λογαριασμούς και τέτοια», του απαντάω, «μην το κουβεντιάσουμε».

Του μίλησα έτσι, γιατί ο Λάζαρος είχε ξανοιχτεί παλαιότερα με το σπίτι και τα δυο μαγαζιά και του 'δινε εγώ κρέατα με πίστωση πάνω από δύο χρόνια.

» « Όχι, βρε αδελφέ», μου απαντάει, «τρελός είσαι που θα σου μιλήσω για λογαριασμούς τέτοια μέρα, άλλα θα πούμε τώρα. Τα λεφτά και τα μαγαζιά θα τα βρούμε».

» Εκείνο το «τρελός» που πέταξε δε μου άρεσε. Φαίνεται χάλασε το χρώμα μου, το κατάλαβε κι αυτός, αλλά συνέχισε:

» Θέλω να σου μιλήσω πρώτα, πρώτα για την οικογένειά σου για λίγο και μετά θα σε πάω σε ένα άλλο σοβαρό θέμα. Λοιπόν, η οικογένειά σου είναι μια χαρά, ή μάλλον ήταν μια χαρά μέχρι πριν οχτώ περίπου μήνες, που μου τηλεφώνησε η γυναίκα σου, κάτι με ρωτούσε για κείνο το οικόπεδο που είχες στη Μιχαλακοπούλου.

» Τι;

» Αν είναι δικό σου κι αν ξέρω ποιος έχει τους τίτλους.

» Γιατί; Τον ρωτάω.

» Θα σου πω σε λίγο, μου απαντάει και συνέχισε: Δε μου τηλεφώνησε απ' την Αθήνα, από κάποιο νησί με πήρε.

» Νησί; Τι θέλει στο νησί;

» Δεν ξέρω, πάντως δε μένουν στο σπίτι, λεπτομέρειες δε γνωρίζω, μη με ρωτάς.

» Τα παιδιά πού είναι;

» Μα σου το 'πα, δε γνωρίζω.

» Τα παιδιά είναι καλά; Μου κρύβεις τίποτα;

» Άκου, Δημήτρη, όλοι καλά πρέπει να 'ναι, πετιέται και λέει η γυναίκα του. «Πες τα στον άνθρωπο από την αρχή, όπως έχουν τα πράγματα. Τι τον τυραννάς;»

» Αυτό θα κάνω, της απαντάει νευριασμένος ο Λάζαρος, αλλά θέλω να του πω πρώτα να μην ανησυχεί για τα παιδιά.

» Ησύχασα. Σταμάτησε για κάποια δευ-

τερόλεπτα και συνέχισε: «Και τώρα, απ' την αρχή. Εσύ, Δημήτρη, έμενες στο ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετανία και πλήρωνες με το μήνα, ε;»

» Ναι.

» Κάποια μέρα έφυγες χωρίς να πεις τίποτα σε κανέναν, ναι ή όχι;

» Ναι, έφυγα και θα γύριζα το πολύ σε δέκα μέρες.

» Γύρισες;

» Όχι.

» Το λογαριασμό του ξενοδοχείου τον πλήρωσες, όταν έφυγες;

» Δεν τον πλήρωσες και ειδοποιήθηκε η αστυνομία και το σπίτι σου. Το ξενοδοχείο ζητούσε χρήματα, έκανε αγωγή. Καταλαβαίνεις τι έγινε μετά;

» Μα δεν τα πληρώσατε;

» Αστειεύεσαι;

» Όχι βέβαια, δεν αστειεύομαι.

» Άκου, Δημήτρη, η γυναίκα σου και τα παιδιά σου αναστατώθηκαν, τηλεφώνησαν και σ' εμένα, σ' όλο τον κόσμο. Κινήσαμε γη και ουρανό. Οι γονείς σου, τ' αδέρφια σου, οι φίλοι, οι υπάλληλοι, όλοι κλείσαμε τα μαγαζιά, έκλεισα κι εγώ τα δικά μου και ψάχναμε παντού. Η αστυνομία στο πόδι. Οι ανακρίσεις δίνανε και παίρνανε. Από την πρώτη στιγμή, μου είπε εμπιστευτικά η γυναίκα σου ότι υποψιάζεται πως κάπου βρίσκεσαι με τη φιλενάδα σου.

» Μη λες κουταμάρες, της λέω. Ο Δημήτρης είναι βράχος ηθικής.

» Άκου που σου λέω εγώ, μου λέει και μου εξιστόρησε κάποια πράγματα τα οποία είχαν λογική σειρά. «Γιατί», μου λέει, 'έφυγε κι έμενε μόνιμα στο ξενοδοχείο;'

» Ποια είναι αυτή; Τη ρωτάω. Μου σήκωσε τους ώμους της. Να το πεις στην αστυνομία, της λέω. 'Μήπως μας βοηθήσει και βρούμε άκρη'.

»Μάταια ερευνούσε η αστυνομία την εξαφάνιση κάποιας γυναίκας από την Αθήνα κι απ' όλη την Ελλάδα. Κάθε μέρα που περνούσε, το μυστήριο γινότανε πιο πυκνό. Σε κάθε λόγο υπήρχε κι ένας αντίλογος. Προσωπικά, είχα πειστεί ότι αυτοκτόνησες. Εκείνο που δεν μπορούσα να βρω ήταν ο τρόπος. Το ίδιο πίστευε και η αστυνομία. Πλήρως δυο βουτηχτάδες κι ένα καϊκι κι έψαξα τις παραλίες της Αττικής πιθαμή, πιθαμή.

» Με συγκλόνισαν τα λόγια σου, μωρέ Λάζαρε, του λέω, 'αλλά δε βλέπατε ότι λείπει το μεγάλο ψυγείο;'

» Όχι, αυτό το διαπιστώσαμε αργότερα.

» Καλά, τι έρευνες και παραμύθια έκανε η αστυνομία; Εγώ άνοιξα πίστωση στην Εθνική Τράπεζα στην Ευριπίδου και κατέθεσα την αξία των κρεάτων, πήρα άδεια απ' το Υπουργείο Εμπορίου, πήρα βίζα.

» Δίκιο έχεις, μα κι όταν τα μάθαμε όλ' αυτά, βρήκαμε άκρη; Δυο φορές πήγα μέχρι την Πολωνία για να βρω την άκρη απ' το κουβάρι. Και τι δυο το ίδιο αποτέλεσμα. Εξαφανίστηκες μέσα στη Γιουγκοσλαβία. Πού; Πώς; Που είναι το αυτοκίνητο; Τίποτα, σκοτάδι. Το όνομα βλέπεις, αν ήταν σωστό το όνομα...'

» Τι όνομα, όλα στραβά ήταν. Τα μαγαζιά υπάρχουν, Λάζαρε;

» Ποια μαγαζιά;

» Ε, τα μαγαζιά μου.

» Γέλασε. Εδώ δεν υπάρχουν εσύ, θα υπάρχουν τα μαγαζιά; Συνεχίζεται

Το Περιοδικό μας έχει κόστος

Για να συνεχίσει να εκδίδεται χρειάζεται τη συνδρομή σας.

Λόγω οικονομικής στενότητας, το Δ.Σ. της Αδελφότητας είναι υποχρεωμένο να διακόψει την αποστολή σε όσους δεν εξοφλούν την ετήσια συνδρομή τους.

Ιστορικές Μηνίμες & Προσωπικές Αναμνήσεις

Συνέχεια από προηγούμενο

Τέτοια ήταν η κατάσταση στο ζήτημα της τροφοδοσίας της χρονιάς '41 - '42. Αλίμονο σ' αυτούς που δεν είχαν άνθρωπο να κινηθεί, να φροντίσει. Το μαρτύριο της πείνας ήταν αναπόφευκτο. Παρ' όλ' αυτά και άλλες δυσκολίες που είχε η ζωή μας τότε, το κέφι μας δεν το χάναμε. Συναναστρεφόμεσαν αγόρια και κορίτσια. Ακόμα και χορούς κάναμε. Όπως είπαμε και παραπάνω, το χωριό μας είχε παράδοση σ' αυτά. Τα γλέντια ήταν μόνο για άντρες, αλλά τώρα, μετά τον πόλεμο, ξεθάρρεψαν και τα κορίτσια και συναναστρεφόμεσαν περισσότερο.

Παρ' όλο ότι υπήρχε φόβος να προδοθούμε, είχαμε ένα ραδιόφωνο και μαζευόμεσαν στο σχολείο οι άντρες και ακούγαμε τα νέα από τον αγγλικό σταθμό για τον πόλεμο. Αυτό γινότανε πρωτού γίνει το επεισόδιο με τους Γερμανούς και την ομηρία των χωριανών μας από τους Ιταλούς.

Τώρα η διήγησή μας μπαίνει στο κύριο δράμα που παίχθηκε στο χωριό μας. Το Φθινόπωρο του '42, η ομάδα του Άρη απέκτησε σημαντική δύναμη. Παράλληλα στην Ήπειρο και ο Ζέρβας μάζεψε πολλούς οπαδούς φτιάχνοντας σημαντική δύναμη αντάρτικη. Αυτοί, με την ομάδα των Άγγλων κομάντος, πετύχανε το ηρωικό κατόρθωμα να γκρεμίσουνε τη γέφυρα του Γοργοποτάμου, που αναφέρθηκε πιο πάνω. Μετά απ' αυτό, ο Ζέρβας κατευθύνθηκε προς την Ήπειρο που ήταν η βάση του και ο Άρης επανήλθε στην Ευρυτανία που ήταν το καταφύγιό του περιοδεύοντας στα χωριά.

Η δύναμη των Ιταλών ήταν στο Καρπενήσι και από κει κάνανε εξορμήσεις προσπαθώντας και ελπίζοντας να εξοτρώσουν το αντάρτικο. Ακούστηκε ότι σ' ένα χωριό της Ευρυτανίας ήρθαν σε επαφή πολεμήσανε και είχαν θύματα και από τις δύο μεριές. Δυστυχώς εγώ δεν έχω

σημειώσεις, ούτε συμβουλευόμε βιβλία για να γράψω το παρόν. Γράφω ό,τι θυμάμαι, ό,τι έζησα και ό,τι μου έκανε εντύπωση, ό,τι είδα με τα μάτια μου, άκουσα με τ' αυτιά μου και

ό,τι συνέβη σε μένα και το περιβάλλον μου. Προσπαθώ να είμαι αντικειμενικός.

Στο χωριό, το διάστημα αυτό μετά το επεισόδιο με τους Γερμανούς και την ομηρία των ανδρών που είχαν συλλάβει οι Ιταλοί και είχαν φυλακίσει στη Λαμία, περνούσαμε μεγάλη αγωνία και φόβο. Οι άντρες και προπαντός οι νέοι φυλαγόμασαν πολύ, φοβούμενοι μην ξανάρθουν οι Ιταλοί. Ήμασαν όλοι γνοι-ασμένοι.

Αυτή ήταν η κατάσταση και ένα βράδυ του Δεκέμβρη, καμιά ώρα μετά τα μεσάνυχτα, όταν ήρθε η μητριά μου αλαφιασμένη και με ταρακούνισε ξυπνώντας με και μου είπε: «Σήκω γρήγορα, ήρθαν Ιταλοί». Από κάτω από το σπίτι μας ακουγόταν μεγάλη φασαρία και στρατός που βάδιζε. Τινάχθηκα έντρομος, ντύθηκα γρήγορα και από τη σαστιμάρα μου και το φόβο και την αγωνία μου να μην πιαστώ ούτε τα άρβυλα φόρεσα. Τα πήρα στα χέρια μου. Βγήκα από το σπίτι. Δεν πήρα κανένα δρόμο φοβούμενος μην ήταν πιασμένοι, παρά μπήκα στα χωράφια ανάμεσα στα σπίτια και από πατωσιά σε πατωσιά ανέβηκα, έφτασα στο δάσος που είναι πάνω από το χωριό, το ονομαζόμενο «Κρι» και μπουσουλώντας με τ' άρβυλα στο χέρι ανέβηκα όλο τον

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΠ. ΔΕΡΜΑΤΑ

Ιστορικές Μηνίμες
&
Προσωπικές Αναμνήσεις

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1998

ανήφορο και έφθασα στην τοποθεσία «Άνθρωπο» στην κορυφή στο ύψωμα. Εκεί ποδέθηκα και κάθισα να συνέλθω και να σκεφθώ τι θα κάνω. Ο καιρός αν και Δεκέμβρης και χειμώνας ήταν πολύ καλός. Ξαστεριά, κρύο μεν αλλά δεν υπήρχε πουθενά χιόνι, όπως συνήθως αυτήν την εποχή.

Ήταν ακόμα αρκετά νύχτα. Δεν ήμουν βαριά ντυμένος. Στη βιασύνη μου να φύγω από το σπίτι ούτε τη χλαίνη μου δεν πήρα. Άρχισε το κρύο να με πιρουνιάζει. Κάνοντας βόλτες να ζεσταθώ αποφάσισα να πάω στο χωριό Δερμάτι από το βουνό.

Ξεκίνησα λοιπόν όταν άρχισε να χαράζει η μέρα και μη βρίσκοντας μονοπάτι κινδύνευα να τσακιστώ και να κυλήσω σε καμιά σάρα. Τέλος, με τα πολλά έφθασα στο Δερμάτι ξεθεωμένος από την κούραση και προ παντός από την αβάσταχτη πείνα. Ρώτησα τον πρώτο χωριανό που βρήκα και μου είπε πού ήταν το σπίτι του Καρδαρά του Στέφανου, τον οποίο γνώριζα καλά και να πώς: Ο Στέφανος ήρθε στο χωριό το καλοκαίρι να προμηθευτεί από τα μαγαζιά ό,τι χρειαζόταν για το σπίτι του, αλλά, είπαμε και παραπάνω, οι μπακάληδες κρύψανε όλα τα εμπορεύματα για να τα πουλήσουν ακριβά στη μαύρη. Και παρ' όλο που ο Στέφανος ήταν καλός νοικοκύρης και αξιόπιστος και αυτό το 'ξεραν όλοι, δεν του δώσανε τίποτα του ανθρώπου και προ παντός παπούτσια και φασκιά να φτιάξει τσαρούχια να ποδέσει τη φαμίλια του. Ο πατέρας μου τον γνώριζε. Τον είδε έτσι απελπισμένο και τον πήρε στο σπίτι να φάμε. Με πήρε ο πατέρας μου ιδιαίτερως και μου είπε για το πρόβλημα που είχε ο Στέφανος και να του δώσω μια φασκιά και ό,τι μου υποσχεθεί θα μου το δώσει. Έτσι κι έγινε. Του έδωσα μια φασκιά και σε λίγες μέρες μου έφερε το συμφωνημένο βούτυρο. Αλλά και ακόμα θεωρούσε τον εαυτό του πολύ υποχρεωμένο. Σ' αυτόν λοιπόν πήγα και ήμουν στην κατάσταση που βρέθηκε ο πρόγονός μας Κάιν, που πούλησε το μεριδιό του αντί πινακίου φακής. Εκείνη τη στιγμή για

να φάω, έδινα όλες τις φασκίες που είχα στο Στέφανο. Δεν χρειάστηκε όμως κάτι τέτοιο. Οι άνθρωποι, μετά την πρώτη έκπληξη που δοκίμασαν, βλέποντάς με σε τέτοια κατάσταση, χωρίς να τους πω τίποτα, βγάλανε μια λιπή καλαμποκίσια κουλούρα που είχανε στη γάστρα στη γωνιά, τηγάνισαν αυγά και τυρί και ρίχθηκαν χωρίς μεγάλες ευγένειες σ' αυτό.

Εκείνη την ώρα ακούστηκαν τα πυρά στο χωριό. Τους είπα την ιστορία μου, όπως την πίστευα ότι ήρθαν Ιταλοί τη νύχτα στο χωριό αλλά πυροβολισμοί και πυροβόλα τέτοια ώρα ήταν ανεξήγητα. Δεν πέρασε όμως πολύ ώρα και κατέφθασαν οι πρώτοι φυγάδες από το χωριό μας και μας διηγήθηκαν τα συμβάντα.

Τη νύχτα στο χωριό δεν ήρθαν Ιταλοί αλλά οι αντάρτες του Άρη, προερχόμενοι από το χωριό Ανιάδα. Πέρασαν από το Μεγάλο Χωριό χωρίς να τροφοδοτηθούν και ήρθαν στο χωριό μας γι' αυτό. Το χωριό βρισκόταν στην κατάσταση που αναφέραμε παραπάνω με σημαντικό αριθμό κατοίκων στην φυλακή, από το επεισόδιο με τους Γερμανούς, αλλά παρ' όλα αυτά ετοίμασε φαγητό, ίσως με κάποια καθυστέρηση για τη διανομή.

Οι Ιταλοί αυτή την ημέρα αποφασίσανε να πορευθούν προς τον Προυσό. Έγιναν αντιληπτοί όμως από το παρατηρητήριο των ανταρτών από πολύ μακριά ακόμα, όταν βρίσκονταν στην περιοχή του χωριού Νόστιμου στη θέση Σκόκκινα. Οι αντάρτες αιφνιδιάστηκαν από αυτή την κίνηση, νομίζοντας ότι έγινε κάποια προδοσία για τις δικές τους κινήσεις. Αποφάσισε ο Άρης να δώσει μάχη, που άλλωστε κι έτσι έπρεπε. Δεν δικαιολογούνταν ένοπλο τμήμα να το σκάσει ενώπιον του εχθρού. Αποφάσισε λοιπόν και έστησε την ενέδρα του στη θέση Τσίρη, επάνω βράχο, απέναντι από τον δημόσιο δρόμο που θα πέρναγαν οι Ιταλοί. Το κύριο σώμα των Ιταλών πήγε στο Μεγάλο Χωριό, όπου τους υποδέχθηκαν οι προύχοντες του χωριού στο σχολείο και τούτο γιατί τον τελευταίο καιρό επικράτησε η φήμη ότι σε όποιο χωριό και να πήγαιναν οι Ιταλοί και τους υποδέχονταν οι χωριά-

τες, οι Ιταλοί δεν πείραζαν τίποτα. Έτσι κι έγινε και στο Μεγάλο Χωριό. Εκτός από τον πρόεδρο συγκεντρώθηκαν και άλλοι άντρες από το χωριό καθώς και ο παπάς, για τον οποίο και θα μιλήσουμε παρακάτω. Ας δούμε πρώτα τη μάχη.

Είπαμε ότι το κύριο σώμα των Ιταλών πήγε στο Μεγάλο Χωριό. Για το δικό μας βγάλανε πλαγιοφυλακή, η οποία πήρε το δημόσιο δρόμο που ερχόταν στο χωριό από το Γαύρο. Ο δρόμος αυτός στην κατάληξή του, εκτός του καινούργιου αμαξιτού, πριν από το τέρμα του, διακλάδωνε με τον παλιό, στον οποίο για συντομία βαδίζανε οι Ιταλοί για ν' ανέβουνε στο χωριό.

Οι αντάρτες είχαν ταχθεί στο λόφο Τσίρη και στον επάνω βράχο, όπως είπαμε, με αντικειμενικό σκοπό να παγιδέψουνε τους Ιταλούς στον καινούργιο δρόμο. Αλλά αυτοί βαδίζανε από τον παλιό και έτσι δεν δώσανε μεγάλο στόχο. Παρ' όλα αυτά, οι αντάρτες χτύπησαν και κάνανε αρκετή ζημιά στους Ιταλούς. Σκότωσαν, όπως διαδόθηκε 15 και τραυμάτισαν πολλούς, μεταξύ των νεκρών και ένας ταγματάρχης.

Η μάχη κράτησε κάμποση ώρα. Οι περισσότεροι χωριανοί, λίγες μόνο γριές μείνανε στο χωριό, ξεκίνησαν συν γυναιξί και τέκνοις και φύγανε πανικόβλητοι από το χωριό. Οι πιο πολλοί πήγαν προς το μέρος του Αγίου Σώστη και κρυφτήκανε στα λιγοστά σπίτια που ήταν μέσα σ' ένα ρέμα, το ονομαζόμενο Ξηρόρεμα. Τα σπίτια αυτά ήταν του Κατσιγιάννη, του Καραμέτα και του Μουτογιάννη. Πάρα πολλοί όμως πήγανε πιο μακριά και ήρθανε στο χωριό Δερμάτι όπου είχα καταφύγει και εγώ πριν από τη μάχη. Οι χωριανοί πήγανε σε πολλά σπίτια. Πολλοί ήρθανε και στο σπίτι του Στέφανου, ο οποίος δυστροπούσε να βάλει άλλους στην καλή κάμαρη που είχε τοποθετήσει εμένα και τούτο γιατί τους θεωρούσε αχάριστους. Επέμενα πολύ να το πείσω να αλλάξει γνώμη. Αυτοί που ήρθανε εκεί, δεν ήξεραν τίποτα για τους δικούς μου, δηλ. αν φύγανε από το σπίτι και που πήγαν.

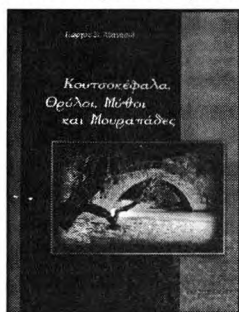
Τα γεγονότα εξελίχθηκαν ως εξής: Είπαμε ότι οι Μεγαλοχωρίτες υποδέχθηκαν το κύριο σώμα των Ιταλών στο σχολείο του χωριού. Όταν όμως ακούστηκαν οι πυροβολισμοί από τη μάχη που άρχισε στο χωριό μας, στο Μικρό, κυκλώσανε όλους τους Μεγαλοχωρίτες, όπως ήταν συγκεντρωμένοι και τους κράτησαν όμηρους.

Οι αντάρτες, μετά τη μάχη, αφού αφήσανε και αυτοί επί τόπου ένα νεκρό, ένα 19χρονο αγόρι τον Μπίρτσα, φύγανε προς το χωριό Σελά. Στη συνέχεια οι Ιταλοί μπήκαν στο χωριό. Όχι μόνο τα τμήματα που δώσανε τη μάχη, αλλά και άλλοι απ' αυτούς που πήγαν στο Μεγάλο Χωριό, συνοδεύοντας όλους όσους πιάσανε ως ομήρους. Όλους αυτούς τους Μεγαλοχωρίτες τους φέρανε στο Μικρό Χωριό στο σπίτι μου, το οποίο, όντας σχετικά μεγάλο και περιφραγμένο με προαύλιο, προσφερόταν και το κάνανε καραμπιναρία. Εκεί άρχισαν οι ανακρίσεις και ξεχώρισαν όσους προδίδαν για εκτέλεση ως αντίποινα. Σχεδόν όλους τους προύχοντες του Μεγάλου Χωριού, γιατρούς, αξιωματικούς του ελληνικού στρατού, το δάσκαλο του χωριού, τον παπα-Βαστάκη, καθώς και δύο Μικροχωρίτες τον Χρήστο Φλέγκα και τον Νίκο Κυρίτση. Τον παπα-Βαστάκη τον υποβάλανε σε φρικτά βασανιστήρια. Δεν ξέρω αν τα βασανιστήρια αυτά τα κάνανε μόνο γιατί μεταξύ των ανταρτών ήταν και ένας παπάς, συγκεκριμένα ο παπα-Κουμπούρας, αλλά και αν γνώριζαν τίποτα και για την πατριωτική δράση του, την οποία έχω βάσιμες ενδείξεις ότι ο Βαστάκης ανέπτυξε. Ο βασανισμός, καθώς πληροφορήθηκα από αυτόπτες μάρτυρες ήταν ως εξής: Του δέσανε μια πέτρα με σχοινί και του την κρεμάσανε από το σβέρκο να βαραίνει το σώμα και τον κρεμάσανε από τις μασχάλες από ένα σίδερο του εξώστη του σπιτιού του Δημ. Κ. Δερματά και τον χτυπάγανε με ξύλο και με όπλα μέχρι λιποθυμίας. Δεν γνωρίζω αν έκαναν και στους υπόλοιπους βασανιστήρια.

Συνεχίζεται

Στη στήλη αυτή παρουσιάζονται συνοπτικά βιβλία ή έντυπα που αποστέλλονται στην Αδελφότητα και αφορούν κυρίως τους Ευρυτάνες, την Ευρυτανία ή γενικότερα τη Ρούμελη

Γεωργίου Στ. Αθανασιά: *Κουτσκέφαλα, Θρύλοι, Μύθοι και Μουρατάδες*, Εκδόσεις Οιωτός, 2008

Ο συγγραφέας, με την γοητευτική πέννα του, μάς φέρνει πίσω στους μύθους, τα παραμύθια, τα περίεργα της ζωής στο χωριό ή στο λόγγο, στη χαρά ή στη λύπη, σε ειρήνη ή πόλεμο, σ'

όλες τις εποχές του χρόνου.

Το βιβλίο, μοιρασμένο σε 13 κεφάλαια, μάς ψυχαγωγεί αλλά και μάς φέρνει εικόνες, που λίγο πολύ όλοι έχουμε απ' τα χωριά μας, με νέες διαστάσεις και άλλα πρόσωπα.

Με λογοτεχνική πλοκή και μαεστρία, ο συγγραφέας μάς δίνει πολύτιμες εικόνες από την αληθινή ζωή των ανθρώπων μας στην ευρυτανική γη. Ταυτόχρονα, η παραστατικότητα των περιγραφών του, μάς δημιουργεί άπειρες αποχρώσεις σκέψεων και συναισθημάτων.

Σωτήρη Κ. Σταφυλά: *Πολεμικό Ημερολόγιο (Βαλκάνια 1912-1913)*. Έκδοση Πανευρυτανικής Ένωσης, 2011

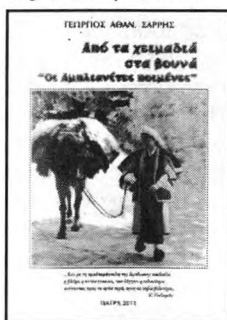

Λεπτομέρειες από τις πολεμικές επιχειρήσεις, παράπλευρες όψεις, ανθρώπινες απώλειες των πολέμων μαζί με ένα ποιητικό απαύγασμα της ιστορικής αυτής περιόδου συνθέτουν το πε-

ριεχόμενο του «πολεμικού ημερολογίου» του αειμνηστου Γρανιτσιώτη δασκάλου Σωτήρη Σταφυλά.

Ο καταξιωμένος και πολυβραβευμένος συγγραφέας και λογοτέχνης, Μιχάλης Σταφυλάς, ανέσυρε τις καλοφυλαγμένες αλλά κιτρινισμένες από το χρόνο χειρόγραφες σημειώσεις του πατέρα του, Σωτήρη Κ. Σταφυλά, τις εμπλούτισε με ένα άρτια κατατοπιστικό προλόγισμα και τυπωμένες πλέον τις παρέδωσε στην ιστορία ώστε η αυθεντικότητά τους να συμβάλει στην πληρέστερη και πιο αντικειμενική καταγραφή των σελίδων εκείνων που αφορούν στους ένδοξους απελευθερωτικούς αγώνες του έθνους μας.

Γεωργίου Α. Σαρρή: *Από τα χειμαδιά στα βουνά «Οι Αμπλιανίτες ποιμένες»*, Πάτρα, 2011

Με άκρα αγάπη και σεβασμό, ο συγγραφέας περιγράφει τη ζωή των ποιμένων της Άμπλιανης στα χειμαδιά και στους λόγγους και τις μετακινήσεις τους σε Αιτωλο-

ακαρνανία και Ευρυτανία. Τα όσα γράφει αποτελούν παιδικά βιώματα και έχουν τη σφραγίδα της αυθεντίας και της προσωπικής μαρτυρίας.

Εκτός από τα ενδιαφέροντα έθιμα, τις προετοιμασίες και τις διαδρομές των ποιμένων, το λαογραφικό αυτό έργο του κ. Σαρρή μάς δίνει πλούσιες περιγραφές από την ποιμενική και οικογενειακή ζωή στους τόπους εγκατάστασης αλλά και από τις ωραίες στιγμές γλεντιού στις

στάνες και τα κονάκια, με τα πανηγύρια και τους χορούς, όπως ο χορός του Στέγκου κ. ά.

Ανάπτυξη – Ηγεσία – Κοινωνία,

Τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Κλεομένη Κουτσούκη, Επιμ. Καθ. Π. Σκλιάς, Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, 2012

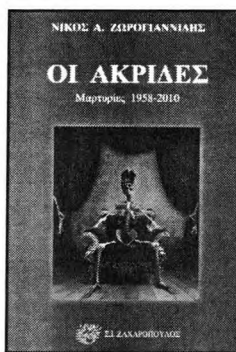
προέρχονται από μια πλειάδα Ελλήνων και Ξένων πανεπιστημιακών καθηγητών και ερευνητών, που τα έγραψαν για να τιμήσουν τον συγχωριανό μας, ομότιμο καθηγητή Κλεομένη Κουτσούκη.

Τα άρθρα κατανέμονται σε τρεις ενότητες που έχουν μεταξύ τους μια εσωτερική αλληλουχία: Η ανάπτυξη (α' μέρος) είναι μια συνεχής διαδικασία για την οποία η ηγεσία μιας χώρας (β' μέρος) έχει την ευθύνη να προετοιμάζει και να κατευθύνει την κοινωνία (γ' μέρος) προς την επιτυχή υπέρβαση εσωτερικών εμποδίων, αντίρροπων δυνάμεων, παθογενειών κλπ.

Τα κείμενα αυτά εντάσσονται στις παραπάνω τρεις επιστημονικές περιοχές, *Ανάπτυξη – Ηγεσία – Κοινωνία*, στις οποίες επικεντρώθηκε κατά κύριο λόγο η ερευνητική, διδακτική και συγγραφική επιστημονική δράση του τιμώμενου καθηγητή.

Νίκου Α. Ζωρογιαννίδη: *Οι Ακρίδες. Μαρτυρίες 1958-2010*, Εκδόσεις Σ.Ι. Ζαχαρόπουλος Α.Ε., Αθήνα 2012

Με την ελκυστική και ρέουσα γραφή

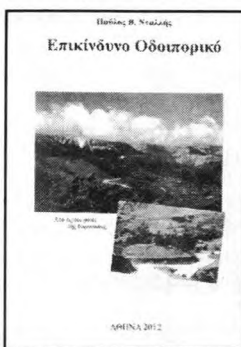

του, ο Νίκος Ζωρογιαννίδης, τ. Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Πολιτισμού, μας εισάγει στις μίζερες εικόνες της δημόσιο-υπαλληλικής ζωής, που με τη σειρά τους κάνουν δύσκολη τη

ζωή όλων των πολιτών. Φυσικά για όσα κακά συμβαίνουν στον δημόσιο χώρο ευθύνονται οι πολιτικοί, τα κόμματα, ο χαφιεδισμός, στους οποίους ο συγγραφέας ασκεί αυστηρή κριτική.

Ο συγγραφέας, που έζησε από κοντά την εξουσία, με την ωραία πέννα του και χιούμορ, «αποκρυπτογραφεί», όπως ο ίδιος γράφει στο οπισθόφυλλο του βιβλίου, την *ψυχοσύνθεση των πολιτικών εκείνων, που οδήγησαν τον τόπο μας εκεί που τον έφεραν, αλλά και του λαού μας, που, ξεχνώντας τα λανθασμένα πολιτικά του βήματα, ξεγελιέται συνέχεια.*

Παύλου Β. Νταλλή: *Επικίνδυνο Οδοιπορικό*, Αθήνα 2012

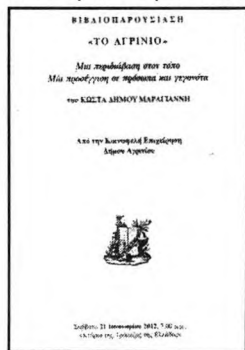
Γεγονότα που *χαράχτηκαν στη μνήμη και έμειναν ανεξίτηλα στο χρόνο* περιγράφονται στο παραπάνω βιβλίο του Π. Νταλλή. Αφιερωμένο σε όλους τους Ευρυτάνες που δεινοπά-

θησαν από την εισβολή των Γερμανών στην πατρίδα μας και τους αγώνες τους για απελευθέρωση, ο συγγραφέας μάς κάνει κοινωνούς στα δικά του προσωπικά βιώματα από την εποχή εκείνη.

Η αληθινή, μεστή και ρέουσα περι-

γραφή, μάς παρακινεί να διαβάσουμε μονομιάς τις ενδιαφέρουσες μαρτυρίες του, να επαναφέρουμε στη μνήμη την πρόσφατη ιστορία μας, που αποτελεί τον θεμέλιο λίθο προς ένα καλύτερο μέλλον για τον τόπο μας.

Κώστα Δήμου Μαραγιάννη: *Το Αγρίνιο: Μια περιδιάβαση στον τόπο, μια προσέγγιση σε πρόσωπα και γεγονότα.* Βιβλιοπαρουσίαση, Αγρίνιο 2012

Η Κοινοφελής Επιχείρηση του Δήμου Αγρινίου οργάνωσε μια σεμνή και ενδιαφέρουσα εκδήλωση στο κτίριο της Τράπεζας της Ελλάδος (21/1/2012), για την παρουσίαση του βιβλίου του

εκλεκτού πολίτη του Αγρινίου, Κώστα Δήμου Μαραγιάννη: *Το Αγρίνιο: Μια περιδιάβαση στον τόπο, μια προσέγγιση σε πρόσωπα και γεγονότα.* Η εκ-

δήλωση, που τιμήθηκε από πολυπληθές ακροατήριο, εμπλουτίστηκε με την προβολή βίντεο ταινίας από ιστορικές φωτογραφίες «ταυτότητα», τόσο του Αγρινίου, όσο και των ανθρώπων του.

Οι ομιλίες της παρουσίασης περιέχονται στο ως άνω ομώνυμο έντυπο. Εκτός από τον συντονιστή της εκδήλωσης, καθ. Κλεομένη Κουτσούκη, για το βιβλίο μίλησαν ο Δρ. Ι. Νεραντζής, φιλόλογος, η κ. Όλγα Σιούλα-Διαμαντοπούλου, φιλόλογος, ο Δρ. Ι. Καρυδάς, Διδάσκων στο Πανεπιστήμιο Αγρινίου, και η κ. Βασιλική Κ. Μαραγιάννη, συμβολαιογράφος κόρη του συγγραφέα.

Τελευταίος μίλησε ο τιμηθείς συγγραφέας-ιστορικός, ο οποίος τόνισε την δύναμη της πατρογονικής ευχής: «να μην ξεχάσεις ποτέ στη ζωή σου τη μάνα που σε γέννησε, τη γη που σε έθρεψε και όσους σου έδωσαν ψωμί και σε βοήθησαν στη ζωή σου», αλλά και τη διαπίστωση ότι: «Το βιβλίο προϋποθέτει πάντοτε ανθρώπους που αγωνιούν για την πρόοδο και τον πολιτισμό ενός τόπου, του τόπου τους».

Νίχο Γέλιο

Το πιστολάκι μαλλιών

Σ' ένα καθολικό κατηχητικό σχολείο διδάσκουν ότι το ψέμα είναι αμαρτία. Όμως, επίσης εξηγούν, ότι με λίγη φαντασία, μπορείς να πεις την αλήθεια για το ίδιο γεγονός και ως παράδειγμα αναφέρουν το πιο κάτω περιστατικό:

Σε ένα αεροπλάνο μια κομψή δεσποινίδα κάθεται δίπλα σε έναν ιερέα. Κάποια στιγμή η κοπέλα λέει στον ιερέα: Πάτερ, μπορώ να σας ζητήσω μια χάρη;

- Βεβαίως παιδί μου.

- Έχω αγοράσει για τη μητέρα μου ένα πιστολάκι, δώρο για τα γενέθλιά της, όμως φοβάμαι ότι δεν θα μπορέσω να ξεφύγω το τελωνείο. Είναι αχρησιμοποίητο αλλά φορολογείται. Μήπως μπορείτε να το κρύψετε κάτω από το ράσο σας και να το βγάλετε εσείς;

- Θα το προσπαθήσω αγαπητή μου,

απαντά ο ιερέας, αλλά πρέπει να σε προειδοποιήσω ότι δεν θα πω ψέματα.

- Όταν έφτασαν στον έλεγχο, ο ιερέας πήγαινε πρώτος και πίσω του ακολουθούσε η κοπέλα.

- Πάτερ, έχετε τίποτα να δηλώσετε; ρωτάει ο υπάλληλος.

Από την κορυφή της κεφαλής ως τη μέση, τίποτα απολύτως, απαντά ο παπάς.

Ο υπάλληλος θεώρησε περίεργη την απάντησή του και ξαναρωτάει:

- Και από τη μέση ως το πάτωμα τι έχετε να δηλώσετε;

- Έχω ένα εξαιρετικό εργαλείο για γυναικεία χρήση, που όμως δεν έχει ακόμη χρησιμοποιηθεί.

Ξεσπώντας σε πονηρά γέλια ο υπάλληλος λέει: Περάστε ελεύθερα πάτερ!

Σπ.Χ.Μ.

Έντυπα που παίρνουμε

Εφημερίδες

- *Αἰγιωργίτικα Νέα*. Εφημερίδα του Αγ. Γεωργίου Τυμφρηστού
- *Τ' Αγραφα*. Τριμηνή έκδοση του Συλλόγου Αγραφιωτών
- *Τα Μεγάλα Βραγγιανά*. Εφημερίδα του Συλλόγου Βραγγιανωτών Αγράφων
- *Δελτίο Επικοινωνίας*. Έκδοση Ιστορικού Λαογραφικού Μουσειακού Κέντρου Ευρυτανίας «ο Εύρυτος».
- *Δυτική Φραγκίστα Ευρυτανίας*. Εφημερίδα του Συλλόγου Δυτικοφραγκιστάνων
- *Δομιανίτικα Νέα*. Έκδοση του Συλλόγου Δομιανιωτών Ευρυτανίας
- *Εν Γρανίτση*. Έκδοση της Αδελφότητας Γρανιτσιωτών Ευρυτανίας
- *Ευρυτανικοί Αντίλαλοι*. Έκδοση του Συλλόγου Ευρυτάνων Φθιώτιδας
- *Ευρυτανικά Νέα*. Εβδομαδιαία εφημερίδα της Ευρυτανίας
- *Ευρυτανικός Παλμός*. Εβδομαδιαία εφημερίδα Επισκοπής Φραγκίστας
- *Ευρυτανικός Τύπος*. Εβδομαδιαία ευρυτανική εφημερίδα.
- *Ο Εύρυτος*. Ενημερωτικό δελτίο του Φιλοπρόδου Συλλόγου Δομνίστας
- *Το Ζαγόρι μας*. Μηνιαία έκδοση Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Ζαγορίου
- *Ο Ιναχος*. Έκδοση της Αδελφότητας Μαρμαριωτών Φθιώτιδας
- *Ο Καστανιώτης*. Έκδοση του Συλλόγου Καστανιωτών «Ο Άγιος Δημήτριος»
- *Κορυσχάδες*. Δελτίο επικοινωνίας του Συλλόγου των Απανταχού Κορυσχαδιωτών
- *Λεπιανίτικα Νέα*. Εφημερίδα του Συλλόγου Λεπιανιωτών Ευρυτανίας
- *Λιθοχωρίτικα Νέα*. Έκδοση του Συλλόγου Λιθοχωριτών Ευρυτανίας
- *Η Μυρίκη*, Ενημερωτικό Δελτίο Συλλόγου Μυρίκης «Ο Άγιος Γεώργιος»
- *Τα Νέα της Ρούμελης*. Μηνιαία έκδοση
- *Ο Νόστος*. Έκδοση του Πανευρυτανικού Συλλόγου Αιτωλοακαρνανίας
- *Ο Νοσταλγός*. Έκδοση του Πολιτιστικού και Εξωραϊστικού Συλλόγου Τροβάτου
- *Παπαρουσιώτικοι Αντίλαλοι*. Έκδοση του Συλλόγου Παπαρουσιωτών Ευρυτανίας
- *Ρεντινιώτικα Νέα*. Τριμηνιαίο Δελτίο του Συλλόγου των Απανταχού Ρεντινωτών
- *Ρουμελιώτικη Εστία*. Έκδοση του Πνευματικού Κέντρου Ρουμελιωτών
- *Τα Σαρακατσάνικα Χαιρετίσματα*. Διμηνιαία έκδοση της Αδελφότητας των εν Αθήναις Σαρακατσαναίων Ηπείρου.
- *Το Σμόκοβο*. Τριμηνή έκδοση του Συλλόγου Σμοκοβιτών «Η Μενελαΐδα»
- *Ο Σπερχειός*. Τριμηνή έκδοση του Συλλόγου Σπερχειαδιτών Φθιώτιδας
- *Ο Φουρνάς*. Έκδοση του Συλλόγου Απανταχού Φουρνιωτών «ο Λεπενιώτης»
- *Η Φωνή της Μαυρομάτας*. Έκδοση του Συλλόγου Μαυρομάτας Ευρυτανίας
- *Η Χελιδόνα μας*. Έκδοση του Πολιτιστικού Συλλόγου Χελιδονιωτών Ευρυτανίας
- *Χρυσιώτικα Νέα*. Ενημερωτικό Δελτίο του Συλλόγου Χρυσιωτών «Η Παναγία».
- *Ωραία Σαμαρίνα*. Έκδοση του Συνδέσμου Σαμαριναίων Αθηνών

Περιοδικά

- *Απεραντιακά*. Έκδοση του Συλλόγου Απεραντιών «οι Άγιοι Ανάργυροι»
- *Έκφραση των Ασπροπυργιωτών*. Έκδοση του Συλλόγου Ασπροπυργιωτών «Ο Άγιος Γεώργιος».
- *Αρχείο Ευρυτανικών Σπουδών και Ερευνών*. Περιοδική έκδοση του ΕΥ.Κ.Ε.Σ.Ε.
- *Ευρυτανικά Χρονικά*. Περιοδικό της Πανευρυτανικής Ένωσης
- *Η Φωνή του Μεγάλου Χωριού*. Έκδοση του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών «Η Αγία Παρασκευή».
- *Το Μοναστηράκι*. Έκδοση του Συλλόγου Μοναστηρακιωτών Αγράφων
- *Νέα Αριάδνη*. Τριμηνιαία έκδοση «Πολιτιστικής Συνεργασίας»
- *Πνευματική Ζωή*. Λογοτεχνικό περιοδικό υπό τη διεύθυνση του Ευρυτάνα λογοτέχνη Μιχάλη Σταφυλά.
- *Στερεά Ελλάς*. Εκονογραφημένη Επιθεώρηση Ποικίλης Ύλης
- *Η Φωνή του Μεγάλου Χωριού*. Έκδοση του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών «Η Αγία Παρασκευή».
- *Χωριάτικοι Αντίλαλοι*. Έκδοση του Συλλόγου Ευρυτάνων «Η Καλλιακούδα»

Αλλουνού παπά ευαγγέλιο

Η φράση «αλλουνού παπά ευαγγέλιο», που χρησιμοποιούμε για να δείξουμε ότι κάτι είναι άσχετο με κάτι άλλο ή ότι κάποιος είναι αναρμόδιος για κάποιο θέμα, προέρχεται από μια Κεφαλλονίτικη ιστορία που έχει ως εξής:

Ένας γέρος αυτοδίδακτος ιερέας πήγε να λειτουργήσει σε κάποιο άλλο χωριό γιατί ο παπάς εκείνου του χωριού ήταν άρρωστος. Όμως, στο δικό του το χωριό, ο παπάς είχε βάλει σημάδια στα ευαγγέλια για να ξέρει ποιο ευαγγέλιο πρέπει να λέει κάθε φορά. Στο χωριό που πήγε δεν υπήρχαν σημάδια στο ευαγγέλιο και, μη ξέροντας ποιο να πει, διάλεξε ένα στην τύχη, που ήταν το Ευαγγέλιο του Ασώτου. Όταν άρχισε να το διαβάζει κάποιος φώναξε: «Λάθος Ευαγγέλιο διαβάζεις παπά».

Και ο γέρο-ιερέας απάντησε: «Εμ, τι να κάνω; Βλέπετε αυτό είναι αλλουνού παπά ευαγγέλιο».

Μ. Στ.

Η κότα με τα τετράγωνα αυγά

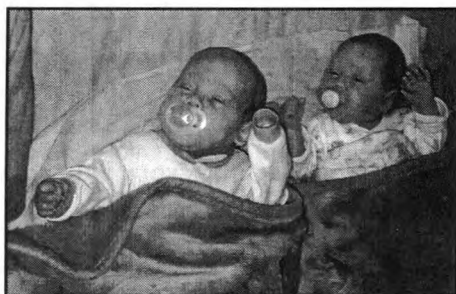
Ένας γεωργός πρόσεξε ότι μια κότα του γεννούσε τετράγωνα αυγά. Γεμάτος χαρά, την πάει σε ένα διαγωνισμό πουλερικών, όπου πράγματι βραβεύεται. Το Υπουργείο Γεωργίας δείχνει ενδιαφέρον για την παράξενη κότα, προτείνει στο γεωργό ένα χρηματικό ποσό και την αγοράζει. Όμως όταν η κότα πήγε στα κτήματα του Υπουργείου Γεωργίας έπαψε να γεννάει τετράγωνα αυγά, γεννούσε κανονικά αυγά. Καλούν τον αγρότη και τον ρωτάνε σχετικά. Ο αγρότης, μη μπορώντας να το εξηγήσει, πάει και ρωτάει την κότα του γιατί το κάνει αυτό. Και η κότα απαντά:

“Γιατί τώρα είμαι δημόσιος υπάλληλος και δεν χρειάζεται να ξεσκίζομαι για τετράγωνα αυγά”.

Μ. Στ.

Ο καινούργιος χρόνος (20 Ιανουαρίου) χάρισε στον Κώστα και την Βασιλική Τσινιά δίδυμα αγοράκια.

Θερμά συγχαρητήρια στους ευτυχείς γονείς και ολόθερμες ευχές για υγεία και ευτυχία στα χαριτωμένα μωράκια

Από το Σικάγο της Αμερικής μας ήλθε η παρακάτω φωτογραφία που δείχνει τις δισέγγονες της Ουρανίας Μπακογιάννη στη γιορτή του σχολείου τους για την 25^η Μαρτίου.

Συγκινητικός και ο όρκος του ελληνόπουλου της ξενιτιάς, που μας έστειλε η Ελένη Λαϊνή-Conits

Ο ΟΡΚΟΣ

Ορκιζόμαστε σε σένα
ω Ελλάδα μας γλυκιά
τα ελληνόπουλα στα ξένα
με το χέρι στην καρδιά

Εδώ όπου βρεθήκαμε
όρκο βαρύ σου κάνουμε
Έλληνες γεννηθήκαμε
και Έλληνες θα πεθάνουμε

Το Μικρό Χωριό στο διάβα του χρόνου

Ένα DVD για τον κάθε Μικροχωρίτη,
τον φίλο ή τον επισκέπτη του Χωριού

Πωλείται στο Μουσείο του Χωριού
Για την κάλυψη των εξόδων συντήρησής του

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΞΕΧΝΟΥΝ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών ευχαριστεί όλους όσους εξοφλούν τις συνδρομές τους ή με χρηματικές δωρεές στηρίζουν το έργο της. Η συμβολή αυτή αποτελεί την κινητήρια δύναμη της Αδελφότητας, που λειτουργεί χάρη στην εθελοντική στράτευση των μελών του Διοικητικού της Συμβουλίου.

Συνδρομές που έχουν εισπραχθεί από 16/11/2011 έως 31/5/2012

Ονοματεπώνυμο	Συνδρομή	Ευρώ
Νικολοπούλου Φανή	2010-2011	40,00
Κούτσικος Χαράλαμπος	2011	20,00
Τουλούπα Έβη	2012	20,00
Κεράνη-Γκούμα Φρόσω	2011	50,00
Λιάπης Δημήτρης	2012-2013	100,00
Κουτσούκης Αλέκος	2011	50,00
Κουτσούκης Κλεομένης και Αιμιλία	2012	50,00
Καμπιντζιώνης Ανδρέας	2012	50,00 \$
Ξένου-Βερνάρδου Αλίκη	2012	20,00
Καραντζά Βάσω	2012	20,00
Αθανασίου Αριστείδης	2012	20,00
Μπαμπανικολού Ιωάννα	2012	50,00
Χαλκιά-Πατσοπούλου Μαριάνθη	2012-2013	40,00
Μαραγιάννης Δ. Κώστας	2012	20,00
Κουτσούκη Μαρίκα	2012-2013	50,00
Παπανίκος Θωμάς	2011-2012	40,00
Δερματά Ι. Σούλα	2011	30,00
Δερματάς Ι. Δημήτριος	2011	30,00
Δερματά-Κωνσταντάρα Μαρίνα	2011	30,00
Τρικαλινού Γιάννα	2012	25,00
Νταραντούμη Σωτηρία	2012	25,00
Γιοβάνης Κωνσταντίνος	2011-2012	40,00
Τσιάνα Μαρία	2012	20,00
Βενέτη-Κατσιγιάννη Ανδρομάχη	2012	20,00
Παπακωνσταντίνου Αριστείδης	2010-2011	40,00
Κουτσούκη-Γκούμα Φρόσω	2008-2011	80,00
Χονδρού-Φωτοπούλου Χρυσούλα	2008-2012	100,00
Ζορμπαλά Κορίνα	2012	20,00
Παπαδάκη Ναυσικά	2012	20,00
Λεγκού Ιουλία	2012	20,00
Κατσούλη Ροδάνθη	2012	20,00
Μπουλούμπαση Ιφιγένεια	2012	40,00
Κεράνης Θανάσης και Χρυσούλα	2012	60,00
Κεράνης Αθ. Γιάννης	2012	30,00
Κεράνης Αθ. Δημήτρης	2012	30,00
Φωτόπουλος Νίκος	2012	20,00
Παπαδημητρίου Νίκος	2012	30,00
Αθανασοπούλου Γεωργία	2012	20,00
Αθανασόπουλος Αριστείδης	2012	20,00
Ζορμπαλά-Κατσαρού Δώρα	2012	20,00
Γιαννακοπούλου Βάσω	2012	20,00
Γιαννόπουλος Σπύρος	2012	100,00

Συνδρομές Εσωτερικού

Ευχαριστούμε τα μέλη μας για την τακτοποίηση των συνδρομών τους. Υπενθυμίζουμε, ότι οι συνδρομές μπορούν να στέλνονται με ταχυδρομική επιταγή. Για διευκόλυνση είσπραξης της επιταγής, παρακαλούμε η επιταγή να γράφεται στο **όνομα** του μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, στο οποίο επιλέγετε να τη στείλετε. Η απόδειξη είσπραξης εσωκλείεται στο αμέσως επόμενο τεύχος του περιοδικού *Μικροχωρίτικα Γράμματα*, στη σχετική στήλη του οποίου αναγράφεται και η συνδρομή σας.

ΠΡΟΣΟΧΗ - Συνδρομές ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ενημερώνουμε τους Μικροχωρίτες του εξωτερικού ότι, λόγω της οικονομικής κρίσης, οι τράπεζες της Ελλάδας δεν δέχονται **κανένα** είδος επιταγής. Οι πληρωμές συνδρομών μπορούν να γίνονται με έμβασμα μέσω του **western union** στο όνομα ενός από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Αδελφότητας.

Δωρεές εις μνήμη που έχουν εισπραχθεί από 16/11/2011- 31/5/2012

Οι δωρεές στη μνήμη προσφιλών προορίζονται για τα έξοδα λειτουργίας του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου του Μικρού Χωριού

Ονοματεπώνυμο

Ευρώ

Νικολοπούλου Φανή, στη μνήμη συζύγου της Γιάννη	50,00
Κάλλης Γρηγόρης και Λαμπρινή, στη μνήμη μητρός μας Σπυριδούλας Τριχιά	100,00\$
Κάλλης Βασίλειος, στη μνήμη γιαγιάς μου Σπυριδούλας Τριχιά	100,00\$
Κάλλης Παναγιώτης και Γλυκερία και δισέγγονη Μελίνα-Λαμπρινή, στη μνήμη της γιαγιάς και προγιαγιάς μας Σπυριδούλας Τριχιά	100,00\$
Κάλλης Κωνσταντίνος και Στεφανία, στη μνήμη γιαγιάς μας Σπυριδούλας Τριχιά	100,00\$
Καρβέλης Νίκος, για το Μουσείο του Χωριού	50,00
Παπανίκος Θωμάς, στη μνήμη της νύφης του Τρισεύγενης Ν. Παπανίκου	160,00
Δερματά Αναστασία, Δημήτρης και Μαρίνα, στη μνήμη συζύγου και πατρός Γιάννη	1.000,00
Δερματά Αναστασία του Γιάννη, στη μνήμη Τασίας Ζαχαροπούλου	50,00
Δερματά Αναστασία του Γιάννη, στη μνήμη Δέσποινας Κοκκάλα	50,00
Δερματά Αναστασία του Γιάννη, στη μνήμη Αθηνάς Παπαδοπούλου	50,00
Δερματά Αναστασία του Γιάννη, στη μνήμη Αλέκου Γρατσούνη	50,00
Δερματά Αναστασία του Γιάννη, στη μνήμη Πιπίτσας Γιουρνά	50,00
Δερματά Αναστασία του Γιάννη, στη μνήμη Νίκης Δ. Θάνου	50,00
Δερματά Αναστασία του Γιάννη, στη μνήμη Ελευθερίας Πολύζου-Ουτουντζή	50,00
Τσιάνας Βαγγέλης και Μαρία, στη μνήμη της μητέρας τους Γεωργίας	100,00
Βενέτη-Κατσιγιάννη Ανδρομάχη, στη μνήμη των γονέων της Θωμά και Ασπασίας	80,00
Τρικαλινού Γιάννα, στη μνήμη της αδελφής της Νίκης Θάνου	50,00
Ζορμπαλά Κορίνα, στη μνήμη Δημητρίου Κ. Ζορμπαλά	30,00
Αντωνόπουλος Κωνσταντίνος, στη μνήμη πατρός του Χριστόφορου	50,00
Κεράνης Θανάσης και Χρυσούλα, στη μνήμη Πάνου Τζαβέλη	60,00
Αθανασοπούλου Γεωργία, στη μνήμη Πάνου Τζαβέλη	50,00
Αθανασόπουλος Αριστείδης, στη μνήμη Πάνου Τζαβέλη	30,00
Πουρνάρα-Καρκατζή Ελένη, για το Μουσείο του Χωριού	200,00

Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν

Η μνημόνευση προσφιλών προσώπων στη στήλη αυτή γίνεται με φροντίδα των οικείων τους, αν το επιθυμούν, που θα πρέπει να στέλνουν στην διεύθυνση του περιοδικού μας ένα έτοιμο κείμενο ή τα απαραίτητα βιογραφικά στοιχεία και μια φωτογραφία.

Τρισεύγενη Ν. Παπανίκου (1930-2011)

Η επάρατος έκοψε το νήμα της ζωής της Τρισεύγενης Ν. Παπανίκου στις 30 Οκτωβρίου 2011. Η τρισεύγενη ήταν νύφη του

αγαπητού και αείμνηστου ιερέα του χωριού μας παπα-Βασίλη Παπανίκου. Ο κουνιάδος της, Θωμάς Παπανίκος, την αποχαιρέτησε με τα από καρδιάς παρακάτω λόγια:

Ύστερα από πολύχρονη ασθένεια, έφυγε από κοντά μας, στις 30 Οκτωβρίου 2011, η Τρισεύγενη σύζυγος του Νικολάου Παπανίκου και κόρη του Παντελή Γαλανόπουλου, έμπορου, από το Αγρίνιο.

Η πρώτη επαφή της Τρισεύγενης (Σένια την αποκαλούσαν όσοι τη γνώριζαν) με το Μικρό Χωριό ήταν στις αρχές της δεκαετίας του 1950, όταν φιλοξενήθηκε, για πρώτη φορά, νεαρή δασκάλα τότε, στο σπίτι του παπα-Βασίλη, ιερέα του Χωριού μας, την εποχή εκείνη, με τον γιό του οποίου, τον Νίκο, παντρεύτηκε, στη συνέχεια και έκανε την οικογένειά της.

Η Τρισεύγενη, (όνομα και πράγμα), μέχρι το θάνατό της, διατηρούσε τις πιο ευχάριστες αναμνήσεις από το Μικρό Χωριό και τους ανθρώπους που γνώρισε σ' αυτό, παρά το ότι οι διάφορες συγκυρίες δεν της επέτρεπαν να το επισκέπτεται όσο συχνά ήθελε.

Η μακαρίτισσα σε όλη τη ζωή, είχε ως σταθερές αξίες την εντιμότητα, την ειλικρίνεια και την ανυπόκριτη αγάπη προς όλους, χωρίς υστεροβουλίες και ανταλλάγματα. Η υπομονή και η διαλλακτικότητα που την διέκριναν την έκαναν ιδιαίτερα αγαπητή στους μαθητές της, στους γονείς των μαθητών, στους συναδέλφους της και

εν γένει στον περίγυρό της. Ως βασικό κανόνα της ζωής της είχε, πάντοτε, να είναι ουσιαστική και ωφέλιμη. Ενεργούσε με ευγένεια και διακριτικότητα, χωρίς να επιδεικνύεται ή να επιζητεί τις επιδοκιμασίες των ενεργειών της. Οι σπάνιες αρετές που την κοσμούσαν κάνουν την απουσία της ιδιαίτερα θλιβερή σε όλους όσους την γνώρισαν από κοντά και προπαντός σε μας τους δικούς της. Αυτή η στάση ζωής έκανε το πέρασμά της, από τον κόσμο αυτό, ξεχωριστό και την ύπαρξή της απόλυτα δικαιωμένη.

Η Τρισεύγενη, αριστούχος μαθήτρια, τελείωσε τις γυμνασιακές της σπουδές στο Αγρίνιο και εισήχθη στην Παιδαγωγική Ακαδημία Ιωαννίνων, από την οποία αποφοίτησε με άριστα. Για μια ολόκληρη 35ετία υπηρέτησε με παραδειγματική αφοσίωση το διδασκαλικό λειτουργήμα και άφησε τις πιο καλές αναμνήσεις, σε όλους όσους την γνώρισαν. Επεδίωκε πάντα να μεταδίδει στους μαθητές της, μαζί με τις γνώσεις, και τις ανθρώπινες εκείνες αξίες και αρετές που δίνουν το πραγματικό το νόημα της ζωής.

Με συμπαραστάτη τον αγαπημένο της σύζυγο και αδελφό μου Νίκο, μεγάλωσε, με ιδιαίτερη επιμέλεια και στοργή, τα τρία εξαιρετα παιδιά της-τη Μαγδαληνή(Λίνα), το Βασίλη και τον Παντελή και ευτύχησε να τα καμαρώσει, αποκαταστημένα οικογενειακά, με επίσης εξαιρετικούς συντρόφους, το Βασίλη, τη Σταυρούλα, και την Αγγελική. Η ευτυχία της αυτή συμπληρώθηκε και ολοκληρώθηκε με τα έξι χαρισματικά εγγόνια της(το Νίκο, την Τρισεύγενη, τον Κωνσταντίνο, τη Χριστίνα, τη Μυρτώ και το Δημήτρη).

Αγαπημένη μας Τρισεύγενη, η φυγή σου μας συγκλόνισε και η απουσία σου μας γεμίζει απέραντη θλίψη. Ιδιαίτερα, για τον άντρα σου το Νίκο, τα παιδιά σου και για

μας τους στενούς συγγενείς σου ο ψυχικός πόνος είναι πολύ μεγάλος. Όμως στη σκέψη μας και την καρδιά μας θα ζεις πάντα με τη βαθιά ανάμνηση των αρετών που στόλιζαν την ψυχή σου.

Ευχόμαστε, η διαμονή σου εκεί στο άγνωστο να είναι σύμφωνη με τις προσδοκίες σου, που πήγαζαν από την ακλόνητη πίστη σου στο Θεό. Θα σε θυμόμαστε πάντα.

Θωμάς Β. Παπανίκος

Αφροδίτη Π. Φλώρου

Η επάρατος έκοψε το νήμα της ζωής της αγαπητής συγχωριανής Αφροδίτης Φλώρου, τον περασμένο Νοέμβριο. Γεννήθηκε στις Γοργιανάδες αλλά από μικρή υιοθετήθηκε από το Γιάννη και την Αγάπη Πλάκα και μεγάλωσε στο Μικρό Χωριό. Παντρεύτηκε τον συγχωριανό μας Παντέλη Φλώρο και μαζί απέκτησαν δύο αγόρια. Η κατολίσθηση του χωριού αφάνισε το πατρικό σπίτι και μαζί με τον σύζυγό της αγωνίστηκαν για να το ξαναχτίσουν στο Νέο Μικρό Χωριό.

Ευγενική, σεμνή, καλόκαρδη ζούσε ευτυχισμένη στο πλευρό του αγαπημένου της συζύγου και των παιδιών της, ως τη μέρα που η μοίρα θέλησε να τους χωρίσει. Ας είναι αιώνια η μνήμη της.

Γεωργία Γιουρνά-Τσιάνα (1940-2011)

Η Γεωργία Γιουρνά-Τσιάνα, κόρη του Λάμπρου Γιουρνά από την Καρύτσα και

της Μάρως Πασπάλη από το Μικρό Χωριό έμελλε να φύγει αναπάντεχα από τη ζωή εξ αιτίας αυτοκινητιστικού δυστυχήματος στις 14 Δεκεμβρίου, στη Θεσσαλονίκη όπου έμενε με την οικο-

γένειά της. Τα παιδιά της έγραψαν στη μνήμη της τα πιο κάτω λόγια αγάπης:

Η Γεωργία Γιουρνά - Τσιάνα (το γένος Πασπάλη), γεννήθηκε και έζησε στη Θεσσαλονίκη. Μεγάλωσε σε αντιξοές συνθήκες, δουλεύοντας από μικρό παιδί στο

οικογενειακό παντοπωλείο, φροντίζοντας ταυτόχρονα τους γονείς της. Ήταν παντρεμένη με τον Χρήστο Τσιάνα, αξιωματικό της Αστυνομίας, με τον οποίο και μεγάλωσαν δύο παιδιά, τον Βαγγέλη και τη Μαρία.

Χαρακτηριζόταν σε ολόκληρη τη ζωή της, από δυναμισμό, ευσέβεια, φιλομάθεια, εγκράτεια και αγάπη στην οικογένειά της. Υπήρξε σε όλη της τη ζωή, δυναμικό στήριγμα και σύντροφος του συζύγου της, άξια νοικοκυρά και στοργική μητέρα. Διατήρησε ζωντανή τη μνήμη των μικρών περιόδων που πέρασε στο Μικρό χωριό, τις συνήθειες, τον τρόπο σκέψης, την περηφάνια και τα ιδανικά των απανταχού Ευρυτάνων. Χαρακτηριστικές υπήρξαν οι τακτικές νουθεσίες και οι σχετικές νοσταλγικές ιστορίες με τις οποίες μεγάλωσε τα παιδιά της.

Τα σκαμπανεβάσματα της ζωής, έφεραν πριν δύο χρόνια, τον θάνατο του συζύγου της, και ενώ τη βύθισαν σε θλίψη, αυτή ασχολήθηκε με ακόμη περισσότερο ζήλο στην φροντίδα των παιδιών της. Τη θλίψη εκείνη αργότερα διαδέχτηκε η χαρά. Ευτύχησε να δει τον Νοέμβριο που μας πέρασε, την γέννηση της εγγονής της από την κόρη της, Μαρία.

Πριν ακόμη τον σαραντισμό του μωρού, ο Κύριος την κάλεσε κοντά Του, καθώς παρασύρθηκε από αυτοκίνητο, πηγαίνοντας για να κρατήσει την εγγονή της. Το κενό που άφησε στην ζωή όλων όσων την γνώριζαν, είναι αισθητό και δυσαναπλήρωτο.

Ευχόμαστε ο πανάγαθος Κύριος να την αναπαύσει μετά δικαίων, διότι η «Γιωργίτσα» σκόρπισε αγάπη απλόχερα στην ζωή της.

Τα παιδιά της,
Βαγγέλης και Μαρία.

Σπυριδούλα Κ. Τριχιά (1930-2011)

Η Σπυριδούλα Τριχιά έφυγε από τη ζωή στις 14 Δεκεμβρίου 2011. Η κηδεία της έγινε στο νεκροταφείο του Παλιού Μικρού Χωριού, όπου τη συνόδεψαν η κόρη της Λαμπρινή και ο μεγάλος της εγγονός, Βασίλης Κάλλης, που ήλθαν από την

Αμερική και πολλοί χωριανοί. Η εξώδιος ακολουθία διαβάστηκε στον Ι.Ν. της Αγίας Κυριακής, όπου ο εγγονός της χαιρέτησε την αγαπημένη του γιαγιά με συγκινητικό επικήδειο λόγο, ενώ η κόρη της Λαμπρινή έστειλε για το περιοδικό μας τα παρακάτω λόγια αγάπης και ανείπωτου πόνου:

Η Σπυριδούλα Τριχιά, το γένος Ζαχαροπούλου, του Νικολάου και της Φωτει-

νής, γεννήθηκε στην Χελιδόνα (Λάστοβο). Ήταν η μεγαλύτερη αδελφή από τα έξη αδελφια της, την Αγόρω Τσινιά, την Τασία Δουλαβέρη, τον αποθανόντα αδελφό Γιάννη Ζαχαρόπουλο, την Αικατερίνη Ζαχαροπούλου (μοναχή και

Ηγουμένησα) και την Βασιλική Παναγιωτίδου.

Η αγαπημένη σε όλους μας, Σπυριδούλα, έφυγε από κοντά μας στις 14 Δεκεμβρίου του 2011, ακριβώς πλάνω στο χρόνο από το θάνατο του λατρευτού της συζύγου, Κωνσταντίνου Τριχιά, στις 15 Δεκεμβρίου 2010. Ήρεμη κι αγγελική ήταν η μορφή της, την ημέρα στο τελευταίο της «Αντίο», όπως άλλωστε πάντα ήταν σ' όλη τη ζωή της, πρσος και ήρεμος χαρακτήρας.

Η Σπυριδούλα έφυγε, αλλά πίσω της άφησε μια «Παράδοση» γεμάτη ηθικές αξίες, αρετές κι ανθρωπιά, στέλνοντας μηνύματα σ' εμάς τις νεότερες γενιές, μέσα απ' το κάθε βήμα της ζωής της. Παράδειγμα προς μίμηση υπήρξε η Σπυριδούλα ως σύζυγος, μητέρα, γιαγιά, συγγενής, φίλη και καλή χριστιανή.

Το 1951 παντρεύτηκε τον εκλεκτό της καρδιάς της, τον Μικροχωρίτη Κωνσταντίνο Τριχιά του Ευαγγέλου. Υπήρξε πιστή και αφοσιωμένη σύζυγος, πάντα στο πλευρό του συζύγου της, υπό οποιοσδήποτε αντίξοες συνθήκες. Αγωνιζόταν και μοχλούσε κοντά του για το καλλίτερο της οικογένειάς της.

Έζησε δύσκολες καταστάσεις στη ζωή της, αλλά γνώριζε να τις ανταπεξέρχεται.

Το μυστικό της; Ήξερε να «υπομένει» και να «επιμένει». Ήξερε ν' «αγαπάει» και να «συγχωρεί». Ήξερε να «δίνει περισσότερα» και να «παίρνει λιγότερα» στον έγγαμο βίο της. Ήξερε να «προσεύχεται» και να αντλεί δύναμη και κουράγιο από τον Θεό. Έτσι άλλωστε εξηγείται η επιβίωση του έγγαμου βίου της. «Εξήντα» ολόκληρα χρόνια ν' αγαπά τον σύντροφό της μέχρι το τέλος της ζωής της, ο οποίος την «λάτρευε» επίσης, με τον δικό του τρόπο, πάντα στο πλευρό της μέχρι την τελευταία στιγμή της ζωής του.

Η κάθε δεκαετία της ζωής της Σπυριδούλας, έφερε τη δική της σφραγίδα γεγονότων γι' αυτήν και την οικογένειά της. Η δεκαετία του '50 κύλησε στο χωριό, στην φτώχεια και στην ανέχεια, μεγαλώνοντας τη μονάκριβή τους κορούλα, την Λαμπρινή, με πολλές στερήσεις. Η δεκαετία του '60 είναι πιο δημιουργική, εφόσον μαζί με το σύζυγό της αναζητούν ένα καλλίτερο μέλλον για την μοναχοκόρη τους. Εργάζεται σκληρά στην Καπνοβιομηχανία Κεράνη, στο πλευρό του συζύγου της για να μορφώσουν το παιδί τους και να του προσφέρουν εφόδια ζωής.

Τις δεκαετίες του '70, του '80, του '90 τις αφιερώνει στην κτηνοτροφία, πλάι στον σύζυγό της διαμένοντας στο παλιό Μικρό Χωριό, έχοντας το μαντρί τους στη θέση Βρωμόβρυση. Η Σπυριδούλα εργάζεται πολύ σκληρά νύχτα και μέρα, κάτω από οποιοσδήποτε καιρικές συνθήκες. Δημιουργεί και προσφέρει στον κοινωνικό τομέα της αγροτιάς. Ελαξίως, λοιπόν, θα λάβει τον τίτλο «Αρχόντισσα» και «Κυρά» της αγροτιάς, του βουνού και της στάνης και όχι μόνο «βοσκοπούλα». Η Σπυριδούλα εργάζεται με μεράκι, δημιουργεί και προσδίδει συνεχώς. Η δύναμη της ψυχής της είναι τόσο μεγάλη, που πρέπει κάποιος να την ζήσει για να καταλάβει και να εκτιμήσει το ψυχικό μεγαλείο της «Ηρωίδος» αυτής συζήγου και μάνας μαζί.

Το φτωχικό της σπιτάκι στο χωριό ήταν ένα «πεντακάθαρο αρχοντικό παλατάκι». Μοσχομύριζε η νοικοκυροσύνη της. Άριστη μαγειρίσσα σ' όλες τις πατροπαρόδοτες γεύσεις και νοστιμιές. Οι ανέσεις

ήταν πολυτέλεια γι' αυτήν. Το φτωχικό της βασίλειο ήταν πάντα γεμάτο απ' όλα τ' αγαθά. Φιλοξενούσε τους πάντες με σπάνια χωριάτικα προϊόντα, φτιαγμένα όλα απ' τα χεράκια της, τα τόσο μικρά αυτά χεράκια, που έκαναν «θαύματα». «Αγία χεράκια»! Το καλυβάκι τους επάνω στην Βρωμόβρυση ήταν ένας παραμυθένιος παράδεισος, δίπλα στο μαντρί, για κάθε επισκέπτη.

Η Σπυριδούλα ήταν πολύ φιλόξενη. Πάντα πρόσφερε χονδρόγαλα και ζυμωτό ψωμί σ' όσους την επισκεπτόντουσαν, τσάι του βουνού και ρίγανη. Κοπάνιζε το χονδρό το γάλα για να φτιάξει το πιο καθαρότερο και νοστιμότερο βούτυρο σ' όλη την Ποταμιά. Δυσεύρετος θησαυρός για όσους το γεύτηκαν. Το ξυνόγαλο πολλοί ντόπιοι και ξένοι το ευχαριστήθηκαν. Το κλωτσοτύρι της στο «σκόπλο» για τις πίτες. Το τυρί της και το κατίκι της. Τις χριστουγεννιάτικες «τσιγαρίθρες» και «μπαμπούλες». Τα νοστιμότερα λουκάνικα. Το παστό χοιρινό κρέας. Το τουρσί της. Τα γλυκά του κουταλιού. Το κρασί της. Τα ποτά της. Τις ελιές της. Το λάδι της. Οι ζηλευτοί της κήποι. Τι να πρωτοθυμηθώ; Ακούραστη και αυτοδημιούργητη η Σπυριδούλα!

Η Σπυριδούλα όμως υπήρξε άριστη, «ιδανική» μητέρα και «στοργική» γιαγιά. Κουράστηκε πολύ και θυσιάστηκε για να μορφωθεί η μοναχοκόρη της Λαμπρινή. Χαιρόταν και καμάρωνε με τις επιτυχίες της και την καλλίτερη ζωή της οικογένειάς της. Υπεραγαπούσε και λάτρευε το γαμπρό της και καμάρωνε τα εγγόνια της. Αγωνιζόταν ν' αφήσει σ' αυτά «ρίζες» και να τα δέσει με το χωριό και γενικά την Ελλάδα... Ο Θεός την αξίωσε να έχει και disέγγονη, την Μελίνα Λαμπρινή.

Η Σπυριδούλα αγαπούσε όλους τους συγγενείς, φίλους και γνωστούς. Πάντα τον καλό το λόγο έλεγε. Υπήρξε καλή χριστιανή, ευσεβής και ταπεινή. Πάντα βοηθούσε τον συνάνθρωπό της. Η Σπυριδούλα υπήρξε φιλάσθενη, αλλά άντεχε. Αντλούσε δύναμη και κουράγιο με προσευχή και νηστεία.

Το πρώτο εγκεφαλικό, το 2007, την κατέβαλε σωματικώς και ψυχικώς. Το δεύτερο όμως, το 2010, ήταν και το πιο επώδυνο, επηρεάζοντας την ομιλία της. Εν τούτοις όμως, έδειξε μεγάλη ψυχική δύναμη έως τα τελευταία της. Όταν επικοινωνούσαμε τηλεφωνικώς μαζί της, πάντα μάς έλεγε ότι ήταν «καλά». Δεν ήθελε να μάς στενοχωρεί... Τόση απέραντη αγάπη κρυβόταν στην καρδιά της, την τόσο πονεμένη... Το βεβαρημένο της υγείας της την ανάγκασε να εισαχθεί στο Γηροκομείο του Καρπενησιού. Εκεί βρήκε αγάπη, στοργή, περιποίηση και φροντίδα στο τελευταίο χρονικό διάστημα της ζωής της.

Ως ξενιτεμένη κόρη της, θα ήθελα να εκφράσω ένα μεγάλο θερμό «ευχαριστώ» εις όλους αυτούς που προσέφεραν τις υπηρεσίες τους, τόσο στην μητέρα μου όσο και στον πατέρα μου. Ο Θεός πάντα να ευλογεί αυτούς και τις οικογένειές τους, απ' τα βάθη της καρδιάς μου.

Γλυκειά μας μανούλα και γιαγιά,

Έφυγες από κοντά μας αλλά το πνεύμα σου κινείται ειρηνικά γύρω μας... Το νιώθουμε ... Σ' ευχαριστούμε για όσα μας πρόσφερες στη ζωή μας και μας άφησες πίσω σου. Εμείς θα συνεχίσουμε το έργο σου. Μας δίδαξες ν' αγαπάμε το Θεό, την οικογένειά μας και τον συνάνθρωπό μας. Ελαφρύ το Μικροχωρίτικο χώμα που σε σκεπάζει, πέρα εκεί στις Καψάλες, όπου εσύ επιθυμούσες ν' αγναντεύεις την Καλιακούδα κι όλους τους γνώριμους για σένα εκεί τόπους.

Μάνα, «Συγγνώμη» αν σε πλήγωσα... Να ξέρεις ότι πάντα θα βρίσκεσαι βαθιά ριζωμένη μέσα στην καρδιά μου και της οικογένειάς μου επίσης.

Δυο ώρες πριν ξεψυχήσεις σου ζήτησα στο τηλέφωνο να μου δώσεις την ευχή σου. Εσύ μου έδωσες δυο βαθιές αναπνοές, που πάντα θα τις κρατώ βαθιά μέσα μου ως το ιερό φυλαχτό σου.

Καλό σου ταξίδι μανούλα μου... Φιλιά στον πατέρα μου ... Αιώνια σου η μνήμη... και Καλή αντάμωση...

Με αγάπη
Η κόρη σου Λαμπρινή
και η οικογένειά μου

Η Ελευθερία Ουτουτζή, το γένος Πολύζου, γεννήθηκε στο Μικρό Χωριό το 1926. Ήταν το μικρότερο παιδί του Σπύρου και της Πηνελόπης Πολύζου. Εξήσε στο χωριό μέχρι το 1948, και μετά τον Εμφύλιο έφυγε για τη Θεσσαλονίκη όπου παντρεύτηκε τον Δημήτρη Ουτουτζή και απέκτησαν δύο παιδιά τον Ναπολέοντα και την Ασημίνα.

Το 1961 ήρθαν οικογενειακώς στην Αθήνα, όπου έζησε μέχρι το τέλος της ζωής της. Σε όλη της τη ζωή είχε το χωριό σαν σταθερό σημείο αναφοράς, τα καλοκαίρια για τις οικογενειακές διακοπές και για να είναι κοντά στη μητέρα της Πηνελόπη την οποία υπεραγαπούσε, και αργότερα όταν έχασε τον άντρα της περνούσε το μισό χρόνο στο χωριό ανοίγοντας τη «σαιζόν» τον Απρίλιο μέχρι τον Οκτώβριο ή και Νοέμβριο, όταν πια δεν άντεχε το κρύο όπως έλεγε. Όλη την αγάπη της για το χωριό, για τον τόπο της, την πέρασε στα παιδιά της και τα εγγόνια της. Εφυγε από κοντά μας την Πρωτοχρονιά του 2012 μετά από μία αναπάντεχη και δύσκολη μάχη με τον καρκίνο.

«Γιαγιά μου, λίγοι μόνο μήνες έχουν περάσει που έφυγες και όμως η απουσία σου από τη ζωή μας είναι πολύ έντονη. Ακόμη δεν πιστεύω ότι δεν είσαι στο σπίτι μας τα μεσημέρια που γυρίζω, δεν καθόμαστε πια μαζί να βλέπουμε μπάσκετ, δεν μπορώ να συνειδητοποιήσω ότι την επόμενη φορά που θα έρθουμε στο χωριό δεν θα είναι το σπίτι ανοιχτό, ούτε εσύ στον αυλόγυρο να μας περιμένεις...»

Μου λείπει η επικοινωνία μας, η δύναμη που μου έδινες, το πείσμα σου και η παλικαριά σου. Προχωράω με ότι μου έχεις δώσει όλα αυτά τα χρόνια και είναι πολλά αυτά. Σ' ευχαριστώ για όλα, και σ' αγαπώ για ακόμη περισσότερα».

Κοντά στον αγαπημένο της γιο, Κώστα, και τη νύφη της, Εύα, έσβησε μια ακόμα κυρά του χωριού μας, η Νίκη Δ. Θάνου. Η κηδεία της έγινε στο νεκροταφείο Ζωγράφου Αθηνών στις 18 Ιανουαρίου 2012. Η αδελφή της, Γιάννα Τρικαλινού, έγραψε για το περιοδικό μας τα παρακάτω λόγια αγάτης και μνήμης:

« Στις 17 του Γενάρη 2012 έφυγε για το ταξίδι χωρίς γυρισμό η αγαπημένη μας μητέρα και αδελφή.

Ήταν πλήρης ημερών. Γεννήθηκε στο Μικρό Χωριό στις 14 Αυγούστου 1915. Μεγάλωσε σε μια πολυμελή οικογένεια του Δημητρίου και της Ευφροσύνης Ζορμπαλά. Παντρεύτηκε

το 1937 με τον αγαπημένο της και γείτονά μας, Δημήτρη Θάνο. Τα τελευταία χρόνια ζούσε στην Αίγινα, αλλά δυστυχώς λόγω της επιδείνωσης της υγείας της μεταφέρθηκε στην Αθήνα και έζησε για ένα περίπου μήνα στο σπίτι των παιδιών της Κώστα και Εύας. Άφησε πίσω της το γιο της και μια εγγονή που ήδη έφταξε την οικογένειά της.

Ήταν πολύ προκομμένη, δεν φοβόταν τη δουλειά, εμείς οι μικρότερες δεν μπορούσαμε να της παραβγούμε.

Ακολουθώντας τον αγαπημένο της Δημητράκη Θάνο (Γυμνασιάρχη) έζησε στη Λαμία, την Αταλάντη, την Αθήνα, τον Πόρο, την Αίγινα, τη Θεσσαλονίκη. Γελούσε λέγοντας πως είχε κάνει 37 μετακομίσεις. Ήτανε παραπονιάρικη και βασανισμένη γυναίκα και τα έλεγε έξω από τα δόντια, με αποτέλεσμα να παρεξηγείται αρκετές φορές.

Το σπίτι στην Αίγινα που είχαν χτίσει με το Δημητράκη το διατηρούσε μέσα στο πράσινο με τις φυσιτικές και άλλα δέντρα και πολλά λουλούδια. Χαιρόταν ιδιαίτερα όταν τα έβλεπαν συμπατριώτες της. Περάσαμε μαζί μερικά καλοκαίρια στο χωριό,

μου μένουν αξέχαστες αυτές οι μέρες. Τη βγάξαμε στην πλατεία συντροφιά με τους συγχωριανούς μας.

Την αγαπούσα ιδιαίτερα και δυστυχώς τα τελευταία χρόνια τα λέγαμε από τη λεφώνου, αφού δεν μπορούσαμε πια να ταξιδέψουμε.

Θα τη θυμόμαστε πάντα. Στη αξέχαστη μνήμη της προσφέρουμε στο Μουσείο του χωριού μας 50 ευρώ.

Ο γιος της Κώστας
Η αδελφή της Γιάννα»

Χριστόφορος Αντωνόπουλος

Ο Κώστας Αντωνόπουλος έστειλε για δημοσίευση στο περιοδικό μας το παρακάτω κείμενο, στη μνήμη του πατέρα του, Χριστόφορου Αντωνόπουλου:

«Στις 4 Ιουνίου, ημέρα Σάββατο, σε ηλικία 94 ετών, χάσαμε τον πατέρα μας, Χριστόφορο Αντωνόπουλο.

Γεννήθηκε στο Μικρό Χωριό το 1917 και ήταν ο τέταρτος κατά σειρά γιος του Κώστα και της Βασιλικής Αντωνοπούλου. Σε ηλικία 12 ετών, μετά την αποφοίτησή του από το Δημοτικό Σχολείο, «ξενιτεύτη-

κε» στη Λαμία. Δούλεψε για περίπου δύο χρόνια σαν «μπακαλόγατος» και στη συνέχεια έφυγε για την Αθήνα, όπου εργάστηκε σε διάφορα επώνυμα για την εποχή τους εστιατόρια, όπως το Αβέρωφ, το King George και στον μπουφέ του Ζόναρς.

Ο Β' Παγκόσμιος πόλεμος τον βρήκε να υπηρετεί τη θητεία του ως λοχίας Πυροβολικού παίρνοντας μέρος στις μάχες του ελληνικού στρατού στο Πόγγραδετς, στην Πρεμετή και αλλού. Κατά τη διάρκεια της Κατοχής ανέπτυξε αντιστασιακή δραστηριότητα στην πόλη της Λαμίας. Μετά την απελευθέρωση άλλαξε την επαγγελματική του δραστηριότητα, εργάστηκε σε μηχανικούς εσωτερικής καύσης και απέκτησε αλωνιστικό μηχανήμα.

Το 1955 παντρεύτηκε τη Δήμητρα Γιολούρη, η οποία στάθηκε στο πλευρό του ως

το τέλος, πολύτιμη σύζυγος και συνεργάτης. Το 1968 ίδρυσε βιοτεχνία με είδη περιφραξης και κλειδαριές με την οποία απέκτησε πανελλήνια δραστηριότητα, φήμη και αναγνώριση. Αργότερα ασχολήθηκε με την εισαγωγή μπαταριών αυτοκινήτου. Εργάστηκε πολύ σκληρά μαζί με τη σύζυγό του, «πλάτη με πλάτη», όπως ο ίδιος χαρακτηριστικά έλεγε. Η πίστη του στις επαγγελματικές του αρχές επέβαλλε την καθημερινή του παρουσία στην επιχείρησή του, ακόμα κι όταν τα πόδια του δεν τον βοηθούσαν.

Με τη σύζυγό του, Δήμητρα, απέκτησαν δύο παιδιά: τη Βασιλική και εμένα, τον Κώστα, που συνεχίζω επάξια την επαγγελματική δραστηριότητα του πατέρα μου. Αγαπούσε και καμάρωνε ιδιαίτερα τις τέσσερις εγγονές του.

Ο δυναμισμός του, η πίστη του σε αρχές και αξίες, η λακωνικότητά του ως τρόπος ζωής και έκφρασης χάραξαν ανεξίτηλα τη μνήμη μέσα μου και θα με συντροφεύουν παντοτινά».

Δημήτριος Γιούσμπασης (1937-2012)

Στο Νόρφολκ της Αμερικής όπου ζούσε με την οικογένειά του, έφυγε ξαφνικά από τη ζωή ο συγχωριανός μας Δημήτριος Γιούσμπασης στο τέλος Ιανουαρίου 2012.

Ήταν ο μόνος γιος από τα τέσσερα παιδιά των αείμνηστων συγχωριανών μας Δημοσθένη και Αλεξάνδρας Γιούσμπαση. Από νωρίς αναζήτησε καλύτερη τύχη στην Αμερική, όπου κατάφερε να δημιουργήσει το δικό του εστιατόριο. Παντρεύτηκε την Φώφη Χουσιανίτη, ανεψιά της Κούλας Πλάκα-Κάπλα από τη Λαμία και μαζί απέκτησαν δύο κορίτσια.

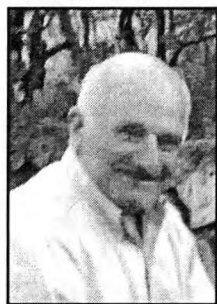
Συνταξιούχος πλέον, μετά από σκληρή δουλειά χρόνων, απολάμβανε την οικογενειακή θαλπωρή και τα τρία εγγονάκια του όταν ένα αυτοκινητιστικό δυστύχημα ήλθε να του κόψει το νήμα της ζωής του. Αιωνία του η μνήμη.

Παναγιώτης Τζαβέλης

Γεννημένος στην Καρύτσα, εγκαταστάθηκε στο Μικρό Χωριό όταν παντρεύτηκε την συγχωριανή μας Σταυρούλα Αθανα-

σοπούλου και μαζί απέκτησαν δύο παιδιά, τον Τάκη και τη Βασιλική.

Καλός οικογενειάρχης, άξιος εργάτης της γης, έμπιστος και καλόκαρδος κέρδισε

τις καρδιές όλων των συγχωριανών. Αγωνίστηκε μαζί με τη γυναίκα του να αναθρέψουν τα δύο τους παιδιά, τον Τάκη και τη Βασιλική. Η μοίρα το 'φερε να φύγει πολύ νωρίτερα η σύντροφος της ζωής του, όμως κοντά στα

παιδιά του, ο Πάνος χάρηκε και καμάρωσε τα εγγόνια του. Υπέκυψε μετά από ένα δεύτερο εγκεφαλικό επεισόδιο και μετά από μικρή νοσηλεία του στο Νοσοκομείο Καρπενησιού.

Στην τελευταία του κατοικία στις 2 Μαρτίου 2012 τον συνόδευσαν τα παιδιά, τα εγγόνια του, συγγενείς και όλοι οι συγχωριανοί.

Ελένη Μουτογιάννη (1924-2012)

Η Ελένη, χήρα του Πάνου Μουτογιάννη, του περιζήτητου τεχνίτη του χωριού

μας, έφυγε από τη ζωή μέσα στη θαλπωρή και ζεστασιά των παιδιών της τον περασμένο Απρίλιο. Γεννημένη στην Ανιάδα, ήλθε στο χωριό μας νύφη, το 1960, όταν παντρεύτηκε τον Παναγιώτη, με τον οποίο απέκτησαν δύο παιδιά την

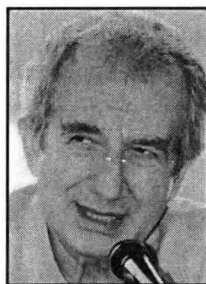
Αθηνά και το Χρήστο.

Ο ξαφνικός θάνατος του Πάνου ήταν ένα σοκ για την Ελένη. Στις στιγμές αυτές βρήκε ανακούφιση στα δυο παιδιά της και χαρά στα τέσσερα εγγόνια της.

Σεμνή, εργατική, στοργική σύζυγος, μητέρα και γιαγιά άφησε πίσω της μόνο καλές αναμνήσεις, τόσο στους δικούς της, όσο και σε όλους τους συγχωριανούς. Αιώνια της η μνήμη.

Βασίλης Τσιβιλίκας (1942-2012)

Ο ευρυσταυλικός καταγωγής ηθοποιός, Βασίλης Τσιβιλίκας, που με το ταλέντο του σκόρπισε το γέλιο και κέρδισε την καρδιά μας, έφυγε ξαφνικά από τη ζωή στις 29 Φεβρουαρίου 2012. Η έμφυτη κλίση του για το θέατρο έγινε έντονα αισθητή στην εφηβική του ηλικία. Στο Κολέγιο Θεσσαλονίκης, όπου φοιτούσε, έλαβε μέ-

ρος με μεγάλη επιτυχία στην μαθητική παράσταση «Όνειρο Θερινής νυκτός», και οι καθηγητές του τον παρακινούσαν να αξιοποιήσει αυτό το έμφυτο χάρισμα.

Η καταγωγή των Τσιβιλικαίων ήταν από τη συνοικία Πριζανή των Ψιανών. Όμως κοντινοί συγγενείς του ζουν στο χωριό μας, όπως ο Γιάννης Κοντοθανάσης και η Όλγα Παπαδημητρίου, δεύτερα ξαδέλφια του ηθοποιού. Ο πατέρας του, Γιάννης, από μικρός ξενιτεύτηκε στη Θεσσαλονίκη όπου ασχολήθηκε με το εμπόριο. Παντρεύτηκε με τη Μαρία Χονδροκώστα από το Μεγάλο Χωριό και μαζί απέκτησαν ένα γιο, τον Βασίλη, και δύο κόρες.

Ο Βασίλης Τσιβιλίκας γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Αν και μετά το Λύκειο πέρασε στην αγγλική φιλολογία του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, δεν άργησε να την αφήσει για να ακολουθήσει το όνειρό του και να ασχοληθεί επαγγελματικά με την ηθοποιία. Ήλθε στην Αθήνα και φοίτησε στη σχολή υποκριτικής τέχνης του Πέλου Κατσέλη. Το 1967 βρίσκεται στο Θέατρο Τέχνης του Κάρολου Κουν και λίγο αργότερα αρχίζει να ασχολείται με την επιθεώρηση και στη συνέχεια με την πρόζα γνωρίζοντας και στα δύο μεγάλη επιτυχία.

Ο γνωστός ηθοποιός ήταν παντρεμένος και είχε ένα γιο και μια κόρη. Θιασάρχης εδώ και χρόνια, έπαιζε, για δεύτερη χρονιά φέτος, την επιτυχημένη κωμωδία «Η ζωή ποδήλατο». Λίγο μετά τη βραδινή παράσταση, στο σπίτι του, ένωσε έντονο πόνο

στο θώρακα και παρά τις προσπάθειες των γιατρών, έσβησε μέσα στο ασθενοφόρο που τον μετέφερε στο νοσοκομείο. Τον αγαπητό καλλιτέχνη με την αξιοπρεπή στάση ζωής και το πηγαίο χιούμορ αποχαιρέτησαν στο νεκροταφείο Αμαρουσίου η οικογένειά του, συγγενείς, φίλοι, συνάδελφοι και πλήθος κόσμου.

Ανουσάς Γιάννης

Βρισκόταν στο τυπογραφείο το περιοδικό μας, όταν πληροφορηθήκαμε τον ξαφνικό θάνατο του Γιάννη Ανουσά. Ο Γιάννης Ανουσάς ο άντρας της Μαίρης Κατσιγιάν-

νη, ένας στοργικός οικογενειάρχης, τακτικός θαμώνας του χωριού μας και αγαπητός συγχωριανός. Συνταξιούχος πλέον αστυνομικός, στάθηκε με αγάπη και φροντίδα στο πλευρό της αγαπημένης του Μαίρης, που βασανιζόταν από μακρόχρονη ασταθή υγεία, αλλά και κοντά στην ανήμπορη πεθερά του, Κατίνα, προσπαθώντας να τους χαρίσει λίγη ανακούφιση και χαρά.

Στην τελευταία του κατοικία, στο Νέο Μικρό Χωριό, στις 3 Ιουνίου 2012, τον συνόδευσε ο μοναχογιός του, Δημήτρης, μαζί με συγγενείς, φίλους και όλους τους συγχωριανούς.

Ο Διωγμένος

(Δημοτικό τραγούδι)

Νια Παρασκιβή κι' ένα Σαββάτου βράδυ
μάνα μ'έδιουχνες μι ξύλα μι λιθάρια

Πάου κλαίουντας πάου μοιριολογώντα
βρίσκου να δεντρί στους κάμπους κυπαρίσσι
στέκου του ρουτώ, στέκου του κουβεντιάζου
“Δε μου λες δεντρί κι δε μου κουβεντιάξεις
που θα βραδυαστώ κι που θα μείνου βράδυ;

- Για η ρίζα μου κι δέσι τ' άλουγό σου
για κι' οι κλώνοι μου, κρέμασι τ' άρματά σου
για κι ου ίσκιους μου πέσι κι αποκμήσου.

*Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας
Περιήγηση στο χώρο και στο χρόνο*

**Ένα βιβλίο για τον κάθε επισκέπτη
ή φίλο του Μικρού Χωριού**

Πωλείται στο Μουσείο του Χωριού

Για την κάλυψη των εξόδων συντήρησής του

Μικροχωρίτικα Γράμματα

Τόμος Ε' - Περίοδος 2004-2011 – Τεύχη 76-91

Α' Αλφαβητικό Ευρετήριο Συνεργατών*

Αγγέλου Γ. 90(23-25)	Μαστρογεωργόπουλος Χρ.Σπ. 88(32), 89(50), 90(26-27)
Αζακάς Ν. 77(31-34)	Μαστρογεωργόπουλος Στεφ. 89(32 & 36)
Αισχύλος 82(5)	Μαυρομήτης Α.Γ. 78(5-6), 86(20-21), 91(9-15)
Αντωνόπουλος Κ. Ν. 90(32-35)	Μήτσιος Κ. 80(5), 82(49), 84(17)
Αντωνοπούλου Ν. τέκνα 90(49-50)	Μιχαηλίδης Αθ. 86(10-11)
Αντωνοπούλου-Μακρή Μ. 91(60)	Μουλαγιάννης Κ. 86(31)
Αρώνης Ι. 91(3-4)	Μουσολινί Μπενίτο 82(5)
Βασιλάκου Κ. 78(31)	Μπακογιάννης Ν. 85(48)
Βασιλόπουλος Η. 82(49)	Μπαρτζώκας Κίμων 86(50-51)
Βενέτης Π. 81(13-14)	Μποκοβός Παν. 89(40-42)
Βενετσανοπούλου Μ. 91(22)	Μπούρας Β. 91(23-24)
Βερίτης Γ. 82(1-2)	Μπούρας Κ. 82(13-14)
Βηλαράς Ι. 79(16-18)	Νικόλαος Μητροπολίτης Καρπενησίου 78(3-4), 90(21-22)
Βλαχογιάννης Γ. 79(35)	Νοκολός 77(22-23), 91(39-40)
Βλάχος Κ.Π. 90(31)	Νταλλής Παύλος 80(51)
Βραλάς Ι. 77(20)	Ντε Γκωλ 82(4)
Γ.Κ.Σ. 91(59-60)	Ξένου-Βερνάρδου Α. 91(18-21)
Γαβρίλη Δ. τέκνα 91(61)	Ξηροτύρης Ζάχος 88(36), 90(15-16)
Γερμανός Φρέντυ 76(8-9)	Π.Χ.Ζ. 76(51)
Γεωργούλης Στ. 81(15-16), 82(47-48), 83(35-36), 84(29-30)	Παλαμάς Κωστής 77(57), 81(30), 82(1)
Γιάννης Α. 90(30-31)	Παναγιώτου Δακτυλίδη Χρ. 77(35-37), 78(48-50), 79(32-34)
Γιαννόπουλος Γ.Χ. 89(28-29)	Παπαδόπουλος Γ. 84(27-29)
Γιουρνά Έπη 90(51-52)	Παπαδιαμάντης Αλ. 82(1)
Γκέκας Κ. (Ατρόμητος) 87(35-36)	Παπαδούκας Παν. 81(19)
Γκούτσ Χαρ. 88(24-25)	Παπαθανασόπουλος Θαν. 78(6), 87(36, 41)
Γούλας Δημ. 83(11)	Παπακωνσταντίνου Φωτεινή 79(13)
Γριβα Ε. 90(81)	Παπαντωνίου Ζαχ. 82(29-32), 84(12, 41-43), 88(21-23, 89(33-35)
Δερματάς Σ.Δημ. 76(38-41), 77(46-49), 78(32-35), 79(36-39), 80(40-41), 81(37-39), 82(47-48), 83(42-43), 84(49-50), 85(43-44), 86(42-44), 87(42-43), 88(48-50), 89(43-44), 90(38-39), 91(50-51).	Παπαστάθης Αθ. 77(23)
Δημούσης Φάνης 79(20)	Πασπάλης Μήτσος 90(8-9)
Δικταίος Άρης 83(30)	Πεχλιβανίδου Α. 90(2)
Δοσίθεος 77(24-25), 83(31-33), 85(18), 87(5-6)	Πλάκας Χ. Ευ. 86(10)
Ελύτης Οδ. 91(44-45)	Πολύζος Δημ. 86(40-41), 87(33-34)
Ευαγγελοκώστα-Κυρίστη Ευ. 82(14)	Ποταμιάνου Τίνα 87(25-27)
Ευθυμίου Τ. 90(21-22)	Πριοβόλου-Λιάτσου Ελένη 84(31-32)
Ζήσης Κ. 82(26)	Ρούσβελτ Φραγκλίνος 82(5)
Ζορμπαλάς Σταύρος 90(11-12)	Σ.Κ. 87(23), 88(37)
Ζούκωφ Κον. 82(4)	Σπ.Χρ.Μ. 88(25), 89(36), 91(42)
Ήντεν Άντονυ 82(4)	Σαντάρμης Ι. 81(20-24)
Θ. Π. 90(25), 91(47)	Σιδέρη Λόλα 90(19-20)
Θάνος Αριστοτέλης 77(9)	Σκανδαλή Φ. 76(48-49), 77(41), 78(44-45), 80(39), 81(35-36), 86(23-24), 88(42-43)
Θάνος Κ. Δημ. 88(7-8)	Σολωμός Δ. 82(1)
Καζαντζάκης Ν. 82(1)	Σουμάν Μ. 82(5)
Κανέλλος Β. 90(21-22)	Σουρής Γ. 88(36)
Καρπενησίου Νικόλαος 78(3-4), 90(21-22)	Στάλιν Ιωσήφ 82(4)
Κατσιρέλος Π. 83(38-40)	Σταυράκης Γ. 88(31-32),
Κεράνη Παπαθανασιάδη Ρ. 80(15-19)	Σταυρόπουλος Κ. 77(42-44)
Κεράνης Ι. Αθ. 87(11-12)	

Κοκκάλας Δημ. 82(19,28, 45-47,61-62), 83(23-24), 84(21-22), 85(19-26,31-33), 86(25-26), 87(29-32), 88(41-42), 89(24-25) Κουτσούκη Αιμιλία 76(2-3), 77(38-40), 78(4), 80(1-3), 91(4-8) Κουτσούκη Σοφία 83(40-41, 85(29-30) Κουτσούκης Αθ. 83(3) Κουτσούκης Ι. Κων. 85(25) Κουτσούκης Μένιος 77(54-57), 78(29,51-53), 79(47-51), 80(23-24, 33-35,50), 81(26-27) Κρυστάλλης Κ. 77(27) Κυριαζής Α. 80(49) Κωτσαδάμ Γ.Σ. 91(21) Λέρτας Τάσος 80(13) Λύρας Πάνος 82(51-52, 89(37) Λαΐνη (Μπακογιάννη) Ε. 86(22-23), 87(19-23), 89(30-32), 90(17-18) Λαμνάτος Βασίλης 76(27) Μάκκας Ι. 84(24-26) Μανίκας Γιάννης 85(36-37) Μανωλόπουλος Μίμης 85(34-35) Μαραγιάννης Δ. Κ. 80(31-32, 84(34)	Συνεργάτης χωρίς όνομα (Μ.Κ.) 77(29), 86(7-9) Σταφυλά Θέμις 82(35), 84(35) Σταφυλάς Μιχάλης 80(11-12), 83(2-3), 84(15-16), 87(37-38) Τουλούπα Έβη 86(34-35) Τριανταφύλλης Κ. 76(42-46), 77(50-53), 78(36-39), 79(40-43), 80(42-43), 81(40-42),82(44-45),83(22-23), 84(51-52), 86(45-46), 87(45-46), 88(45-47), 89(45-46), 90(36-37), 91(48-49) Τριανταφύλλης Χαρ. 87(28) Τρικαλινού-Ζορμπαλά Γιάννα 83(8), 84(19-20), 91(61) Τσώρτσιλ Γουίνστον 82(4) Τσέλιος Πέτρος 83(13) Τσιπούρης Α. Δημ. 81(30), 82(21-22), 83(34), 84(36) Τριχιά-Κάλλη Λ. 90(47-48) Χαραλαμπίδου Χαρ. 81(17-19) Χιουτέας Γ. 81(10) Χίτλερ Αδόλφος 82(4)
--	---

Β' Επιστολές

Αδελφότητα Μικροχωριτών 91(17) Αρχιεπίσκοπος Ιερώνυμος 85(49) π. Αζακάς Ν. 76(50), 90(40) Αναγνώστης 86(18) Αρβανίτης Π. 84(6-7) Αντωνοπούλου-Μακρή Μ. 91(16) Βασιλείου Π. 82(45) Βασιλάκου Κυπαρισσούλα 78(55-56) π. Βαστάκης Δ.Κων. 80(47), 86(49), 91(16) Βλάχος Παν. 81(44) Ζορμπαλάς Γ. 86(10) Ζωγράφος Παν. 76(51) Κολοκυθόπουλος Δ. 86(10) Κόνιτς-Λαΐνη Ελένη 79(53), Κοντολέων Π. 83(46) Κουβέλης Παντελής 83(46) Κουτσούκης Ι. Κων. 83(47) Κωστόπουλος Κ. 90(40) Λάμπρου Ευ. 81(44)	Μαντέκας Βασ. 81(44) Μαστρογεωργόπουλος Π. 79(53) Μαστρογεωργόπουλος Στ. 76(50), 78(56), 80(49), 84(53), 90(17) Μήτσιος Κ. 78(55) Μπίρτσας Παύλος 80(48) Νικόλαος Μητροπολίτης Καρπενησίου 86(4-6) Ντάλλης Παύλος 84(53) Ντζούφρας Γ. 86(14) Ο.Ε.Σ. 76(23) Πανόπουλος Αλ. 89(49-50) Παπαδάκη Ναυσικά 76(47) Παπανίκος Θ. 80(48) Παπαστέφανος 86(10) Πιστιόλης Ι. 82(43) Σκανδαλή Φ. 76(51), 77(57), 78(55-56) Σκλιάς Παντ. 85(49) Σολωμός Δ. 80(48) Χαλιάσος Γ. 89(49)
---	--

* Ο πρώτος αριθμός είναι του τεύχους και ο δεύτερος (σε παρένθεση) ο αριθμός σελίδων

Κομμώσεις

Ανδρικές – Γυναικείες – Παιδικές

“ΚΙΚΗ”

Κική Φούκα-Σκοτίδα
Καραϊσκάκη 4, Καρπενήσι
Τηλ. 22370 25666

Ανεμολόγιο café

Του Κώστα Β. Μπούρα

Στην είσοδο του Νέου Μικρού Χωριού

Τηλ. 69 78 51 64 58

TAXI

Γιάννης Καραγκούνης

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41392, Κιν. 6972 707840

ΑΓΟΡΑΙΟ

Βασίλης Μπούρας

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41300/41281,
Κιν. 6972 288457

Καφετέρια

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΟΥΡΑΣ

Νέο Μικρό Χωριό Τηλ. 22370 41300

ΡΑΔΙΟ ΤΑΞΙ
ΤΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

24 ώρες το 24ωρο
Τηλέφωνο: 22370 22011

Ξυλόγλυπτα

**Χειροποίητες πρωτότυπες
δημιουργίες σπάνιας ομορφιάς**

Έκθεση – Διάθεση:

Νέο Μικρό Χωριό “Το Τζάκι”
Τηλ. 22370 41318

ΞΥΛΙΝΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΕΣ

...με έμπνευση από τη φύση

Έκθεση – Διάθεση:

Παλιό Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41031

Οικείον café

Café Restaurant - Bar

Στην Πλατεία του Νέου Μικρού Χωριού
Τηλ. 22370 41050

Εστιατόριο – Ψησταριά

“Ο Παράδεισος”

Αφοί Καλύβα

Διασταύρωση Μικρού-Μεγάλου
Χωριού

Τηλ. 22370 41320, Κιν. 6973 431421

Web: www.hellastourism.gr/paradisos

ΤΑΝΘΕ

Computer Expert Co.

Θάνος Δημητρόπουλος

Κορθίου 19, 11254 Αθήνα

Τηλ/Fax: 210 2230673

Θεσ/νική: 2310 20 20 89

Κιν. 6936 96 88 50

« 6932 46 23 32

E-mail: thanos@panafonet.gr

HP CAD/CAM products:

ME - Mechanical Eng.-2D

SD - Solid Designer - 3D

E3 - Electrical, Electronic
Engineering Design

**CAD/CAM/EEE
COMPANY**

Ξενοδοχείο

Country Club Hellas Hotel

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41570-2

E-mail: info@hellascountry.gr

Ξενοδοχείο

Εστιατόριο – Καφετέρια

“Η Χελιδόνα”

Δ/νση: Σταυρούλα Τζαβέλη

Παλαιό Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41221, Κιν. 6976 912009

Ξενώνας

“Η Γωνιά”

Δ/νση: Γιώργος Γιαννακόπουλος

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41393, Fax: 22370 41586

Web: www.giannakopoulos_g.gr

Ξενώνας

Ταβέρνα – Καφετέρια

“Το Ρίζωμα”

Δ/νση: Θεόδωρος Μπούρας

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41170, Fax: 22370 41486

Ψησταριά – Εστιατόριο

Χωριάτικη Κουζίνα

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια

Α΄ κατηγορίας

“Το Χωριάτικο”

Δ/νση: Βασιλική Νασιοπούλου

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41257/ 41103

Ξενώνας – Καφετέρια

Studio Merses

Υπευθ. Κρατήσεων: Αγορίτσα Τσινιά

Παλαιό Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41444, Fax: 22370 41111

Κιν. 6974 114182

Web: www.merses.gr

E-Mail: merses@acn.gr

Ξενώνας

Ιβίσκος Studios

Δ/νση: Σωτήρης Ζήσιμος

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41515, Fax: 22370 41315

Κιν. 6972 555638

Web: www.iviskos.gr E-Mail: info@iviskos.gr

Ενοικιαζόμενα

Πανοραμικά Δωμάτια

“Το Τζάκι”

Δ/νση: Παρασκευή Ν. Αζακά

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41318/41465,

Fax: 22370 41094 Κιν. 6977 808961

Ενοικιαζόμενα Πολυτελή

Δωμάτια

Ουρανία Τάσιου

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41349

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια

Φωτεινή Ζάρα

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41236/ 41433

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΛΙΑΠΗ

Αθήνα – Λαμία – Μακρακώμη
 Άγιο Γεώργιο – Καρπενήσι
Δ/νση: Μαρία Π. Σκρεπετού

Κηφισού 91β 8, Αθήνα
 Τηλ. 210 3454825 – 3452186
 Fax: 210 3452186

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΗΡ. ΛΙΑΠΗ
 ΔΙΠΛΩΜ. ΛΓΡ. & ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ
 ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.

ΑΘΗΝΑ
 ΑΔ. ΚΟΡΑΗ 54-56
 ΒΥΤΩΝΑΣ

ΤΗΛ: 6972848406
 210-7622751

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Παρασκευή Α. Γρομητσάρη - Μαραζιάννη
 Μ.Δ. Δίκαιο Ακινήτων, Montpellier I
 Μ.Δ. Δίκαιο Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Paris I - Paris II

Θμιστοκλέους 23 - 25 & Ακαδημία,
 106 77 Αθήνα

ΤΗΛ.: 213 0066040
 ΚΙΝ.: 6939 613882

ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΡΩΝΗΣ

Καραολή & Δημητρίου 70, 18534 Πειραιάς Κινητό
 Τηλ 210 41.11.849, Fax 210 41.34.776 6972.71.75.75
 Ζηνοπούλου 7, 36100 Καρπενήσι
 Τηλ 22370 25.932

Πωλήσεις
 Εκτιμήσεις
 Δόσεις
 Ενοικίσεις
 Οικόπεδα
 Αντιπαροχές

café
ΑΣΤΕΡΙΑ
 restaurant
 Αιμιλία Κουφαλιώτη
 Παραλία Κοιμένα Βούρλα
 Τηλ : 02350 23261,
 80901, 80902

Γιάννης Τσιμπογιάννης
 • Διαφημιστικά Δώρα Επιχειρήσεων
 • Εκτυπώσεις Offset
 • Μεταξοτυπικές
 • Μηχανογραφικά Έγγραφα
 • Φθορισκό
 Ευριπίδου 75 • 105 53 Αθήνα
 Τηλ.: 210.3226.222 - 210.3214.815
 Fax: 210.3214.815
 Κιν.: 6944.550940

Αθανάσιος Π. Διαροκάκης
 Διακοσμητής
 Interior Designer
 Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός
 και Μελέτη Χώρων
 Κόκκαλη 31, Αθήνα, Τ.Κ. 10406
 Τηλ.: 0681 - 332333 (δύο γραμμές) - 24322
 Κιν.: 0932831607, E-mail:
 athanart@hotmail.gr

Ioannis Zorbalas
 ZORBALAS S.A.
 34 Glyssi Str., 117 44
 Athens - Greece
 tel: +30 210 901 3344-5
 fax: +30 210 901 3594
 e-mail: zorbalas@solartech.gr
 www.solartech.gr

Τεχνικές εργολαβίες – πέτρινες
 κατασκευές
ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΙΜΟΣ
 Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41056,
 Κιν. 6977 624440

ΧΡΙΣΤΟΣ ΒΕΝΤΟΥΡΗΣ
 ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ Ε.Μ.Π.
 ΚΥΤΡΙΟΥ 76Α, ΑΡΧΥΡΟΥΠΟΛΗ 16452 ΑΘΗΝΑ
 Τηλ: (+30)2109926423 (+30)6936599467
 e-mail: ventouris@hol.gr

ΠΑΤΩΜΑΤΑ
ΛΟΥΣΤΡΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
ΣΚΑΛΕΣ
ΛΙΑΠΗΣ ΝΙΚΟΣ & ΥΙΟΣ
ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΓΓΥΗΜΕΝΗ
 6610846 • 6048695 • 0972 136979

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΥΛΑΒΕΡΗΣ

ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Τηλ. 22370 41058 Κιν: 6972 79 12 81

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ

ΣΟΦΙΑ ΛΙΑΡΟΚΑΠΗ

ΜΠΟΤΣΑΡΗ 8 - ΤΗΛ. 0641 / 23.602 - ΑΓΡΙΝΙΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• Μνήμη Μικροχωριτών που έλαβαν μέρος στους Βαλκανικούς Πολέμους 1912-13.....	1
• Νέα από το Χωριό μας	3
• Νέα από το Δήμο Καρπενησίου	9
• Τα τοπωνύμια του Μικρού Χωριού.....	12
• Δύο χρόνια αργότερα, δύο χρόνια νωρίτερα	13
• Ευρυτανικά Μαγειρέματα	16
• Αναγγελία Επιστημονικού Συνεδρίου με τίτλο: «Των Αποδήμων Ευρυτάνων Έργα...».....	18
• Το χωριό είναι η μήτρα του λαϊκού μας πολιτισμού.....	19
• Μικροχωρίτες της διασποράς.....	20
• Μνημείο στην Κινσάσα για τον κυρό Τιμόθεο Κοντομέρκο	22
• Ο Αγκαθωτός Δρόμος του Χριστιανισμού	23
• Από την ιστορία του τόπου μας: Το Νοσοκομείο του Μεγάλου Χωριού.....	26
• Από τα παραμύθια των προ-προ γιαγιάδων μας	28
• Κίνηση Πανευρυτανικών Συλλόγων.....	30
• Το καμηλό παλτό.....	31
• Ζαχαρίας Παπαντωνίου: Ο κοινωνικός και πολιτικός στοχασμός του	32
• Πήρα το στρατί, πήρα το μονοπάτι	33
• Κοινή λογική.....	35
• Αξονική Τομογραφία του Νέο-Ελλάνα.....	36
• Έρωτος και Ρέντη Γωνιά	38
• Ιστορικές Μνήμες και Προσωπικές Αναμνήσεις.....	41
• Βιβλιοπαρουσιάσεις	44
• Έντυπα που παίρνουμε.....	47
• Κοινωνικά	49
• Αυτοί που δεν ξεχνούν	50
• Δωρεές εις μνήμην.....	51
• Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν	52

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ

42 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΩΤΟΙ σε ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ - Α.Τ.Ε.Ι.

- ΓΡΑΜΜΙΚΟ
- ΕΛΕΥΘΕΡΟ
- ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

FOUNDATION

- ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ
- ART & DESIGN
- ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

- ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Κ Ε Ν Τ Ρ Ο
Τ Ε Χ Ν Ω Ν
Π Λ Α Κ Α

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ ΑΕ

ΑΘΗΝΑ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ 65, 104 33 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 210 8250552, FAX: 210 8250627

ΚΑΙ

ΨΥΧΙΚΟ • ΓΛΥΦΑΔΑ • ΚΗΦΙΣΙΑ • ΠΕΙΡΑΙΑΣ

e-mail: info@plakas.gr
www.plakas.gr